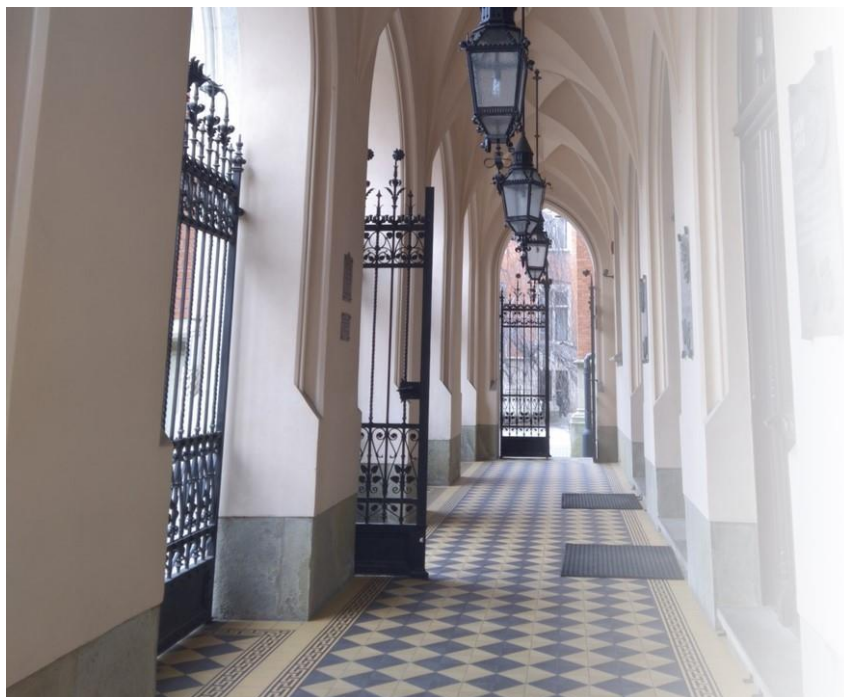

Wiadomości KSN Solidarności

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Nr 9-10 (354-355)

wrzesień – październik 2025 r.

Vivat Academia,

Vivant Professores,

Vivat membrum quodlibet,

Vivant membra quaelibet,

Semper sint in flore.

SPIS TREŚCI

Polskie uniwersytety w rankingach światowych – Maria Sapor **Działania Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”**

- Komunikat z Rady KSN w dn. 05.09.2025 r.
- Fotorelacja z IV Forum Uczelni i Instytutów Polskich – Białystok
- Opinia KSN ws. projektu Ustawy budżetowej na rok 2026

Ze strony Komisji Krajowej NSZZ „S” – m.in.:

- Zwolnienia i protesty w Polsce
- Rada Dialogu Społecznego
- Obrady Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w Spale
- Bieg Sztafetowy i Maraton Śladem Męczeńskiej Drogi ks. Jerzego Popiełuszki Z okazji 45-lecia „Solidarności”
- Prezentacja raportu „Solidarność” nt. systemu ETS2
- Spotkanie Związkowej Grupy Wyszehradzkiej
- Sejm przegłosował ustawę o układach zbiorowych pracy
- 41. rocznica śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki
- Region Zagłębie Miedziowe NSZZ „S” upamiętnił Duchownych Niezłomnych

Ze strony MNiSW

- Posiedzenia Komisji Edukacji i Nauki 11.09. oraz 16.10.2025 r.
- Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego – uchwała ws. projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Bezpieczeństwa Narodowego oraz projektu budżetu państwa na rok 2026
- Inauguracja roku akademickiego 2025/2026
 - List Ministra NiSW oraz List Prezydenta RP
 - Inauguracja roku akademickiego w PG z udziałem Prezydenta
 - Prezydent RP na inauguracji w Akademii Zamojskiej
- Realizacja projektu „Akredytacje międzynarodowe dla rozwoju polskich uczelni”
- Lubelskie uczelnie w centrum uwagi Ministerstwa
- Minister Nauki negocjuje budżet dla nauki
- Blisko 70 uczelni zmierzy się z problemem porzucania studiów

- EXPO 2025 w Osace
- Fabryki AI w Polsce
- Konferencja „Razem budujemy przyszłość nauki!”
- Co dalej z największym teleskopem w Polsce?

Porady prawne – Paweł Sobotko

- **Jak dopilnować zachowania terminu w postępowaniu administracyjnym?**

Rocznice:

- 86. rocznica wybuchu II wojny światowej
- 45. rocznica Powołania Krajowej Komisji Porozumiewawczej oraz ogólnopolskiego NSZZ „Solidarność”
- 45. rocznica I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”
- 86. rocznica napaści Rosji na Polskę
- 81. rocznica męczeńskiej śmierci bł. księdza Józefa Stanka
- 86. rocznica powołania Polskiego Państwa Podziemnego
- 85. rocznica sformowania Batalionów Chłopskich
- 43. rocznica delegalizacji NSZZ „Solidarność” przez Sejm PRL
- 47. rocznica wyboru na stolicę Piotrową Papieża Jana Pawła II
- 41. rocznica męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki

Modlitwa za Polskę – ks. Jerzy Popiełuszko

- Msza Święta za Ojczyznę 27 maja 1984 r.

43. Pielgrzymka Ludzi Pracy na Jasną Górę

Nadesłane przez Czytelników – fotorelacja

- 43. Pielgrzymka Ludzi Pracy na Jasną Górę – 21.09.2025 r.
- Marsz dla życia i rodziny – Kraków – 07.09.2025 r.
- Uroczystości pogrzebowe Jana Jankowskiego ps. „Groźny”

Egzekucja na uniwersytecie – Wojciech Pillich

Jak żyć aktywnie – Wojciech Pillich

Gwatemala – kraj wiecznej wiosny – Antoni Winiarski

Wybrane wydarzenia – Ewa Sobieszczańska

Polskie uniwersytety w rankingach światowych

Na początek kolejnego roku akademickiego oraz pojawiających się problemów dotyczących wysokości finansowania nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, warto przyrzeć się pozycjom, jakie na przestrzeni kilku ostatnich lat zajmują najlepsze polskie uczelnie w rankingach światowych.

Zwykle w połowie roku kalendarzowego ogłaszane są wyniki najnowszych edycji rankingów najlepszych uczelni na świecie. Najpopularniejszymi i uważanymi za najbardziej prestiżowe są rankingi: Academic Ranking of World Universities (ARWU),

zwany shangajskim oraz QS World University Rankings (QS WUR). Nie sposób przeanalizować pozycji wszystkich większych uniwersytetów polskich, ale warto przyrzeć się pozycjom dwóch najważniejszych – Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Uniwersytetu Warszawskiego. Uczelnie te od lat regularnie pojawiają się w pierwszej pięćsetce różnych rankingów. Ponadto obie uczelnie są uczestnikami programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza (IDUB), w ramach którego otrzymują zwiększone subwencje.

Wspomniane uczelnie na swoich stronach internetowych informują o zajmowanych pozycjach w rankingach światowych. Warto jednak zwrócić uwagę, że oprócz kryteriów, w oparciu o które tworzony jest dany ranking, interesującym byłoby porównanie budżetów, jakimi dysponują uczelnie polskie, z budżetami uczelni, które zajmują pozycje w pierwszej dziesiątce wspomnianych rankingów.

Kryteria oceny uczelni w różnych rankingach zmieniają się i są w zasadzie dopasowywane do zmieniających się potrzeb rynku edukacyjnego i naukowego (badawczego). Początkowo, niezależnie od rankingu, kryteria ewaluacji skoncentrowane były głównie na badaniach naukowych i cytowaniach; z czasem zaczęły uwzględniać również aspekty, takie jak stosunek liczby studentów do liczby wykładowców, liczbę studentów i pracowników z zagranicy, liczbę laureatów Nagrody Nobla, przynależność do międzynarodowych sieci badawczych, poziom zatrudnienia absolwentów oraz zrównoważony rozwój.

Wymieniając te kryteria, przypominam sobie pytanie zadane przez ks. prof. Kazimierza Panusia podczas homilii wygłoszonej w czasie mszy św. inaugurującej kolejny rok akademicki w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie: „Dlaczego wśród kryteriów oceny nie ma np. wolności w głoszeniu prawdy, dochodzenia do prawdy...?”. To rzeczywiście zastanawiające!

Pierwszy z przywołanych rankingów – ARWU, tzw. szanghajski – uwzględnia sześć obiektywnych wskaźników do oceny uniwersytetów, w tym liczbę absolwentów i pracowników otrzymujących Nagrodę Nobla, Nagrody i Medale Fieldsa, liczbę najczęściej cytowanych badaczy wybranych przez Clarivate, liczbę artykułów opublikowanych w czasopismach „Nature” i „Science”, liczbę artykułów indeksowanych w Science Citation Index – Expanded and Social Sciences Citation Index oraz wielkość osiągnięć w stosunku do wielkości uczelni.

W ostatniej edycji najlepszymi uczelniami z Polski, według listy szanghajskiej, są Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Warszawski, które uplasowały się odpowiednio w szóstej i piątej setce. Należy wyjaśnić, że dokładne miejsca w rankingu dotyczą tylko pierwszej setki najlepszych uczelni świata. Pozostałe są umieszczane na liście w przybliżeniu – pojawiają się w grupach liczących 50 albo 100 placówek.

QS World University Rankings publikowany corocznie przez brytyjską firmę Quacquarelli Symonds jest jednym z czterech najważniejszych rankingów w dziedzinie szkolnictwa wyższego i przygotowywany jest na podstawie szeregu wskaźników, zbliżonych do wskaźników ARWU, takich jak renoma uczelni, reputacja wśród

pracodawców, cytawalność, stosunek liczby studentów do liczby wykładowców, liczba studentów i pracowników z zagranicy, przynależność do międzynarodowych sieci badawczych, poziom zatrudnienia absolwentów oraz zrównoważony rozwój.

W QS World University Rankings 2026 najlepiej wypadł Uniwersytet Warszawski (271. miejsce), drugie miejsce przypadło Uniwersytetowi Jagiellońskiemu (303. miejsce).

Najwyżej ocenionymi wskaźnikami w obu rankingach dla Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Warszawskiego były: przynależność do międzynarodowych sieci badawczych, stosunek liczby wykładowców do liczby studentów, zrównoważony rozwój.

Pozycje zajmowane przez Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Warszawski zebrane na podstawie danych dostępnych bezpośrednio na stronach WWW rankingów ARWU i QS WUR z lat 2025, 2022 i 2019 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Instytucja	Miejsce ARWU 2025	Miejsce QSWUR 2025	Miejsce ARWU 2022	Miejsce QSWUR 2022	Miejsce ARWU 2019	Miejsce QSWUR 2019
Uniwersytet Jagielloński	501-600	303	401-500	338	301-400	355
Uniwersytet Warszawski	401-500	271	401-500	321	301-400	380

Z powyższego zestawienia widać, że na przestrzeni 6 lat dwie najlepsze polskie uczelnie awansowały w rankingu QS WUR. Natomiast w rankingu szanghajskim zanotowały spadek z czwartej do piątej setki.

Warto zaznaczyć, że przede wszystkim inwestycje w infrastrukturę, badania i współpracę międzynarodową wpływają na pozycje w rankingach. Oczywiście jest, że rankingi uczelni są wynikiem pewnych kryteriów i metodologii, które mogą nie uwzględniać wszystkich aspektów i specyfiki działalności danej uczelni, a także sposobów finansowania (w Polsce studenci nie płacą czesnego), jednakże dostarczają wiele cennych informacji. Dlatego należy z pewnym dystansem odnosić się do wyników rankingów i do zrozumienia kontekstu tych rankingów, także z uwzględnieniem budżetów, jakimi dysponują uczelnie. Polskie uniwersytety, mimo że osiągają sukcesy na wielu polach, stoją przed wyzwaniem dostosowania się do dynamicznie zmieniającego się zakresu badań naukowych i edukacji wyższej w celu zwiększenia swojej konkurencyjności na międzynarodowej arenie.

W światowym krajobrazie edukacyjnym szczególnie te dwa polskie uniwersytety przez wieki pełniły rolę ważnych ośrodków naukowych i kulturowych.

Z analizy dokonywanej przez zainteresowane uniwersytety wynika, że silne strony polskich uczelni to przede wszystkim jakość badań naukowych w pewnych dyscyplinach, a także tradycja i długoletnie doświadczenie w edukacji. Niemniej jednak, w niektórych rankingach polskie uniwersytety mogą mieć trudności z osiągnięciem wyższych pozycji z powodu niższych wyników w kategoriach takich jak międzynarodowość czy współpraca z przemysłem.

Podkreślić należy, że mimo globalnego charakteru tych rankingów, nie zawsze oddają one pełen obraz działalności uczelni w poszczególnych krajach. Różne systemy edukacyjne, tradycje akademickie i priorytety, a także wysokość finansowania mogą wpływać na to, jak uczelnie są postrzegane w tych klasyfikacjach.

A jakie są nakłady na szkolnictwo wyższe i naukę w Polsce oraz w krajach, z których uczelnie zajmują czołowe miejsca w rankingach?

Polska przeznacza rocznie (2024 r.) łącznie na szkolnictwo wyższe, naukę i rozwój około 9-10 mld USD, a Republika Federalna Niemiec – 143 mld USD, Francja – 68,5 mld USD, Wielka Brytania – 54,9 mld USD. Czy przy takich dysproporcjach w finansowaniu możemy konkurować z tymi potęgami naukowymi?

Wszystko też wskazuje na to, że przynajmniej do 2030 r. nakłady na naukę i szkolnictwo wyższe w Polsce będą stanowiły nie więcej niż 1,1% PKB (2025 r. – 1,07%). Mimo wdrożenia w 2018 r. programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza, pozycja polskiej nauki w świecie się nie zmienia. Nadal będzie oszczędzanie i zaciśkanie pasa. Może już czas najwyższy, aby rządzący zrozumieli, że inwestycja w naukę i szkolnictwo wyższe to inwestycja w rozwój kraju.

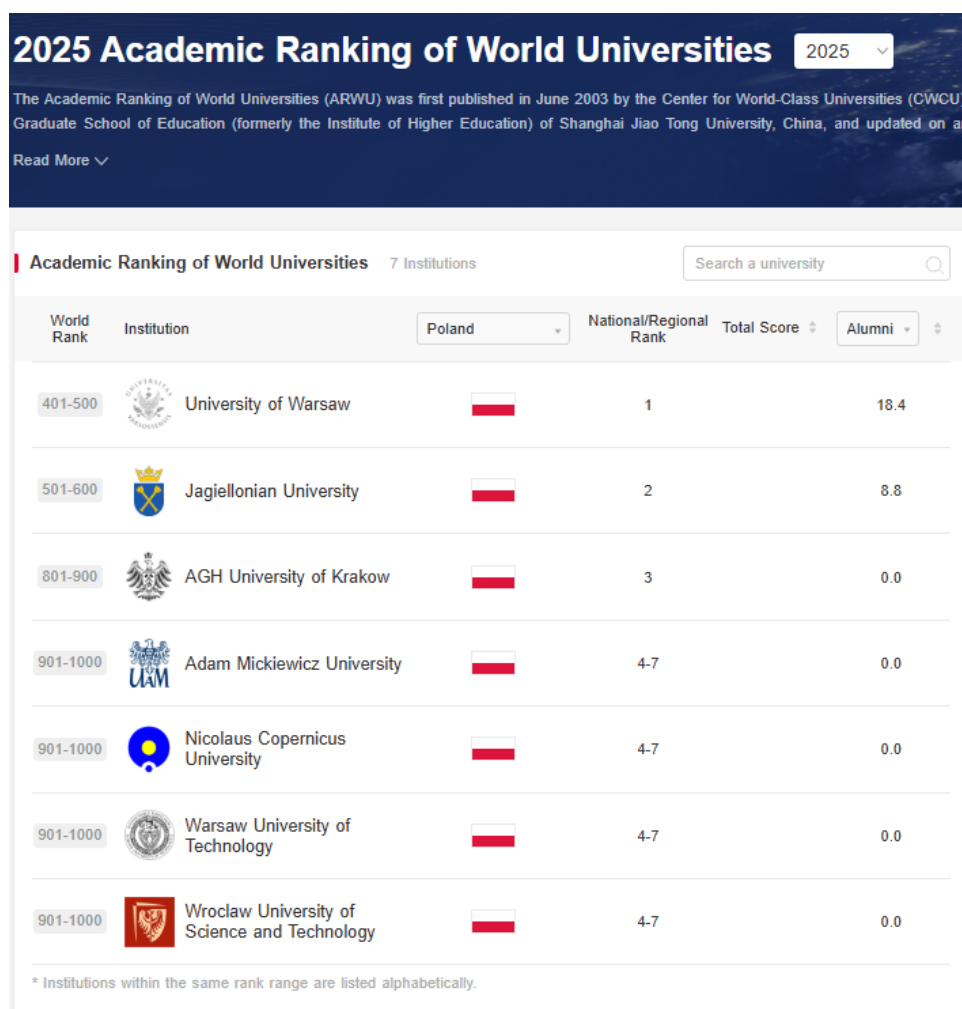
Maria Sapor

Na podstawie:

1. [Światowe rankingi uczelni – polskie uniwersytety na tle zagranicznej konkurencji](#)

2. [UJ na drugim miejscu wśród polskich uczelni w rankingu ARWU - Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum](#)

3. [QS World University Rankings 2026: Najlepsze światowe uniwersytety | Najlepsze uniwersytety](#)

2025 Academic Ranking of World Universities 2025

The Academic Ranking of World Universities (ARWU) was first published in June 2003 by the Center for World-Class Universities (CWCU), Graduate School of Education (formerly the Institute of Higher Education) of Shanghai Jiao Tong University, China, and updated on an annual basis.

Academic Ranking of World Universities 7 Institutions

Search a university

World Rank	Institution	Poland	National/Regional Rank	Total Score	Alumni
401-500	 University of Warsaw		1	18.4	
501-600	 Jagiellonian University		2	8.8	
801-900	 AGH University of Krakow		3	0.0	
901-1000	 Adam Mickiewicz University		4-7	0.0	
901-1000	 Nicolaus Copernicus University		4-7	0.0	
901-1000	 Warsaw University of Technology		4-7	0.0	
901-1000	 Wroclaw University of Science and Technology		4-7	0.0	

* Institutions within the same rank range are listed alphabetically.

fot. shanghairanking.com/rankings/arwu/2025 – zrzut ekranu [31.10.2025]

KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Komunikat z posiedzenia Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Politechnika Białostocka, 05.09.2025 r.

W dniu 5 września 2025 r. o godz. 14:30 na Politechnice Białostockiej odbyło się otwarte posiedzenie Rady KSN NSZZ „Solidarność” w ramach Forum Uczelni i Instytutów Polskich. W spotkaniu uczestniczyło 18 członków Rady, 4 członków Komisji Rewizyjnej, pracownica biura oraz zaproszeni goście.

Przed posiedzeniem miała miejsce uroczystość wręczenia medali zasłużonym działaczom „Solidarność” z Regionu Podlaskiego. Wydarzeniu towarzyszyły wystąpienia m.in.: dr hab. inż. Marty Kosior-Kazberuk, Rektor Politechniki Białostockiej oraz Józefa Mozolewskiego, Przewodniczącego Zarządu Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność”. Uczczono również 45-lecie powstania Związku, prezentując teledysk braci Golec oraz film przygotowany przez Uniwersytet Śląski, w którym młodzież licealna rozmawia z działaczami „Solidarność”. Zaproponowano upublicznienie obu materiałów wideo oraz przygotowanie specjalnej publikacji na 50-lecie Związku. Członkowie KSN zostali poproszeni o przekazywanie historycznych dokumentów do biura KSN lub kol. Ewie Żurawskiej, Przewodniczącej Komisji Historycznej.

Posiedzenie Rady KSN otworzył kol. Dominik Szczukocki, proponując otwartą dyskusję na temat bieżących spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Przedstawiono działania dwóch zespołów ministerialnych, w których uczestniczy KSN.

Tematy obrad Rady KSN

- **Działania zespołów ministerialnych:**
 - Współpraca ze związkami zawodowymi – pozytywny odbiór propozycji legislacyjnych przez Ministerstwo Nauki.
 - Przeciwdziałanie mobbingowi – koncepcja rzeczników akademickości, rola inspektorów pracy.
- **Pismo do ministra Kulaska** ws. finansowania nauki – pozytywna opinia KRASP.
- **Krytyka marginalizacji „Solidarność” akademickiej** – apel o Nadzwyczajny Zjazd Delegatów KSN.
- **Potrzeba aktywizacji członków** – apel o większą widoczność, integrację i udział w protestach (np. 13 września w Warszawie).
- **Problemy z porozumieniami płacowymi** – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski jako przykład braku współpracy z rektorem.
- **Postulaty medialne** – sugestia kierowania spraw do ogólnopolskich mediów.

Kwestie formalne i prawne

- **Obowiązek sprawozdań z liczby członków** – ich brak może skutkować utratą prawa do negocjacji.
- **Reprezentatywność związków** – 15% dla niezrzeszonych, 8% dla zrzeszonych; w razie niespełnienia – decyduje liczba członków.

- **Komunikaty ministerialne** – nie mają mocy prawnej, rektorzy nie są zobowiązani do ich przestrzegania.

Sprawy socjalne i wynagrodzenia

- **Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych:** od 2026 r. planowany odpis 6,5%, ale KRASP wnioskuje o jego zniesienie. Minister Ziło-Pużuk zdecydowała o zamrożeniu funduszu na 10 lat – poziom odpisu nieznany.
- **Wspólne stanowisko trzech central związkowych:** apel o zwiększenie nakładów na naukę i powiązanie wynagrodzeń ze średnią krajową – dokument poparty przez KRASP.
- **Wynagrodzenia:** 40% pracowników uczelni zarabia poniżej płacy minimalnej. Minimalna płaca profesora musi być dwukrotnością płacy minimalnej.

Kontrowersje wokół zakazu konkurencji

- **Śląski Uniwersytet Medyczny:** nauczyciele akademicy otrzymali umowy zakazujące pracy w innych instytucjach – bez konsultacji ze związkami, pod groźbą zwolnienia.
- **„Solidarność” zareagowała sprzeciwem,** zasięgnęła opinii prawnej i spotkała się z prorektorem.
- **Brak podstaw prawnych:** ustawa nie definiuje działalności konkurencyjnej – sprawa może trafić do sądu pracy.

Rzecznicy akademicy – dyskusja i wnioski

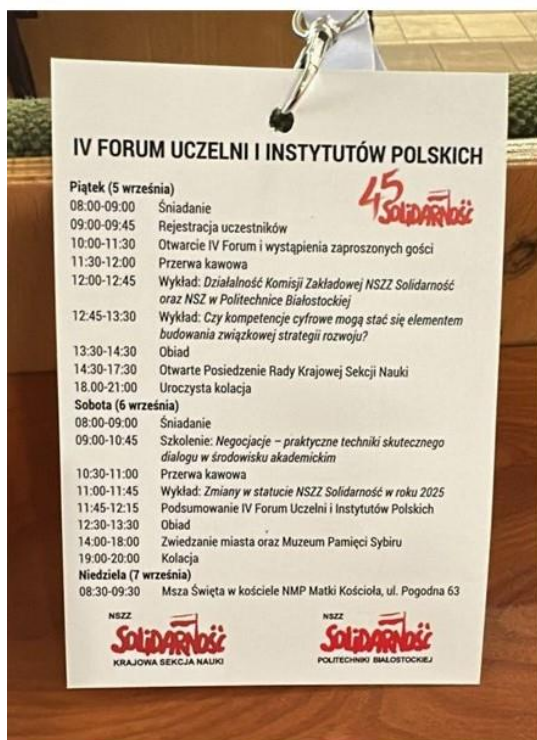
- **Brak jednolitych regulacji:** rzecznika powołuje rektor, co budzi wątpliwości co do niezależności.
- **Problemy zgłaszane przez uczelnie:**
 - Zastraszanie przez rzeczników (SGGW).
 - Przejmowanie funkcji związków zawodowych (UŚ).
 - Ograniczone kompetencje i skuteczność (UW).
 - Brak statystyk zgłoszeń i nierówności w dostępie do środków (AGH).
- **Ryzyko nadużyć:** rzecznik może inicjować postępowania dyscyplinarne – przykład zawieszenia nauczyciela na AGH bez orzeczenia.
- **Apel o konkretne rekomendacje** dla zespołu ministerialnego – potrzebne praktyczne rozwiązania, nie teoretyczne koncepcje.

Zakończenie i wydarzenia towarzyszące

- Podziękowania dla uczestników za aktywny udział.
- **Szkolenie certyfikowane:** „Negocjacje – praktyczne techniki dialogu” zorganizowane przez Fundację „Work&Science”.
- **Wycieczka po Białymstoku:** zwiedzanie Muzeum Pamięci Sybiru i przejazd autobusami retro z przewodnikiem.

Opracowanie: J. Lisok

Fotorelacja z IV Forum Uczelni i Instytutów Polskich – Politechnika Białostocka 4-7.09.2025 r. fot. Andrzej Pietrzak

Fotorelacja z IV Forum Uczelni i Instytutów Polskich – Politechnika Białostocka 4-7.09.2025 r.
fot. Andrzej Pietrzak

**Opinia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie
projektu Ustawy budżetowej na rok 2026 z dnia 28 sierpnia 2025 r.**

KRAJOWA SEKCJA NAUKI
NSZZ

ul. Waryńskiego 12, lok. A 221
00-631 Warszawa
tel. kom. 603 123 438
e-mail: ksn@solidarnosc.org.pl
<http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>

KSN.04.2025

Warszawa, 11 września 2025 r.

**Opinia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie
projektu Ustawy budżetowej na rok 2026 z dnia 28 sierpnia 2025 r.**

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje planowany wzrost wydatków budżetu państwa w dziale 730, czyli Szkolnictwo wyższe i nauka w projekcie Ustawy budżetowej na rok 2026.

W dniu 8 lipca 2025 roku przedstawiciele trzech central związkowych reprezentowanych w Radzie Dialogu Społecznego, a tworzących Radę ds. dialogu ze związkami zawodowymi przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego wypracowali stanowisko w sprawie znaczącego wzrostu nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę i powiązania wzrostu wynagrodzeń ze średnim wynagrodzeniem w gospodarce (zał. 1). Stanowisko to uzyskało pełne poparcie pracodawców reprezentowanych przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a wyrażone w opinii z 21 sierpnia 2025 r. Komisji ds. Ekonomicznych KRASP (zał. 2). Realizacja zgodnych postulatów środowiska nauki i szkolnictwa wyższego przedstawionych w tym stanowisku wymaga nakładów w dziale 730 w wysokości 43 330 280 000 PLN. Niestety, w planie budżetu RP na 2026 rok w dziale 730 brakuje 2 368 843 000 PLN, aby można było zrealizować te postulaty. Pragniemy podkreślić, że Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” od wielu lat żąda zwiększenia finansowania działu 730 budżetu RP.

Reasumując, Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje planowany wzrost wydatków budżetu państwa w dziale 730 i zwraca się z żądaniem zwiększenia finansowania w roku 2026 nauki i szkolnictwa wyższego do poziomu umożliwiającego realizację naszych postulatów.

**Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”**

Dominik Ernest Szczukocki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Załączniki:

1. Stanowisko z dn. 08.07.2025 r. Rady ds. dialogu ze związkami zawodowymi dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego i nauki
2. Opinia z dn. 21.08.2025 r. Komisji ds. Ekonomicznych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w sprawie Stanowiska Rady ds. dialogu ze związkami zawodowymi dotyczącego finansowania szkolnictwa wyższego i nauki

Szanowny Pan
Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowny Panie Ministrze,

Rada do spraw dialogu ze związkami zawodowymi przedstawia uzgodnione, zgodnie z § 6 Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 maja 2025 roku w sprawie powołania Rady do spraw dialogu ze związkami zawodowymi (Dz.Urz. MNiSzW z 2025 poz. 39), stanowisko dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego i nauki.

**Stanowisko
Rady ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi
dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego i nauki**

Motto: „Zniszczenie jakiegokolwiek narodu nie wymaga użycia bomb atomowych czy rakiet dalekiego zasięgu. Wystarczy obniżyć nakłady na edukację, w tym na szkolnictwo wyższe i naukę, aby spadła jakość kształcenia. Wtedy: pacjenci umierają przez źle wykształconych lekarzy, budynki rozpadają się przez takich inżynierów, pieniądze są marnowane przez takich ekonomistów i księgowych, sprawiedliwość nie istnieje przez takich prawników i sędziów, system upada przez takich ustawodawców. Upadek edukacji to upadek narodu” (napis na murach Uniwersytetu Witwatersrand w Johannesburgu w RPA).

Nauka i szkolnictwo wyższe stanowią najbardziej prorozwojowe we współczesnym świecie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Przyspieszenie rozwoju naszego kraju i umacnianie jego pozycji międzynarodowej muszą być oparte na wykorzystaniu potencjału nauki i kapitału intelektualnego zgromadzonego w polskim społeczeństwie.

Rada ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi, zrzeszająca przedstawicieli trzech największych central związkowych reprezentowanych w Radzie Dialogu Społecznego, działając w imieniu środowiska akademickiego i naukowego naszego kraju uważa, że nie stać nas dłużej na oszczędzanie na szkolnictwie wyższym i nauce. Nadszedł czas na dokonanie odważnych zmian systemowych i znaczącego zwiększenia nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę z budżetu państwa. W przeciwnym razie nie będzie możliwe wyrwanie naszego kraju z pułapki średniego wzrostu i swoistego „dryfu na płyciźnie”. Rozwój naszego kraju nie jest możliwy bez zaangażowania w ten proces polskiej nauki oraz stworzenia dla młodego pokolenia polskich badaczy takich warunków, aby chcieli i mogli oni realizować swoje kariery i aspiracje życiowe w Polsce, a nie poza granicami naszego kraju. Badania naukowe i edukacja są najlepszą i najbardziej opłacalną inwestycją w przyszłość narodu, w materialny, kulturowy i cywilizacyjny rozwój Polski.

Rada ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi uważa, że czas na dyskusję, składania obietnic i deklaracji należy zakończyć i przejść do realnych działań. Domagamy się zwiększenia finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. Środowisko naukowe wielokrotnie słyszało zapowiedzi kolejnych rządów poczynawszy od rezolucji Sejmu RP z 13 października 1995 roku w sprawie założeń polityki edukacyjnej państwa oraz finansowania szkolnictwa wyższego i nauki (M.P. 1995 nr 54 poz. 586), w której to zawarto postulat finansowania szkolnictwa wyższego w wysokości 2% PKB i nauki w wysokości 1% PKB. Mija 30 lat od uchwalenia przez Sejm tej rezolucji, a nakłady w części budżetowej 28 w 2025 roku wynoszą 1,07% PKB.

Rada ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi, na ręce Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, kieruje do Rządu RP oraz Posłów i Senatorów RP stanowisko, w którym domaga się, nie deklaracyjnych, ale realnych i szybkich decyzji o znaczącym zwiększeniu nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę z budżetu państwa, w tym na wzrost wynagrodzeń wszystkich pracowników i pracowników uczelni i instytucji naukowych. Nadszedł czas na stworzenie młodemu pokoleniu naukowców takich warunków, aby chcieli i mogli realizować swoje kariery i aspiracje życiowe - z korzyścią dla społeczeństwa.

Szkolnictwo wyższe i nauka to nie koszt dla budżetu państwa, a długofalowa inwestycja. Dlatego domagamy się powiązania nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę oraz wynagrodzeń pracowników tej sfery usług publicznych z obiektywnymi wskaźnikami gospodarczymi: powiązanie nakładów z produktem krajowym brutto, a wynagrodzeń pracowników tego sektora z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej ogłaszany przez Prezesa GUS.

Rada proponuje ustawowe wprowadzenie następujących zmian w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym:

I. Zmianę obowiązującego przepisu w art. 137, ust. 2 na:

art. 137, ust. 2. Wysokość minimalnego wynagrodzenia profesora wynosi co najmniej dwukrotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 998)."

II. Zmianę obowiązującego przepisu w art. 383 na:

art. 383 ust. 1. Środki finansowe planowane w budżecie państwa na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki są zwiększane corocznie, począwszy od roku 2026, co najmniej o wielkość 0,3% produktu krajowego brutto, do roku w którym nakłady osiągną wielkość 3% produktu krajowego brutto prognozowanego w ustawie budżetowej.

ust. 2. Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują wydatki budżetowe w:

- 1) części budżetu państwa, której dysponentem jest minister;
- 2) dziale „szkolnictwo wyższe i nauka” w innych częściach budżetu państwa.

ust. 3. Środki finansowe planowane w budżecie państwa na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki na dany rok budżetowy nie mogą być niższe niż środki planowane w roku poprzedzającym dany rok budżetowy.

Wprowadzenie do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. 2024.,1571) wyżej przedstawionych przepisów jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia, w skali adekwatnej do wielkości i aspiracji rozwojowych naszego kraju, poziomu materialnego, kulturowego i cywilizacyjnego Polski. Bez tych zmian w prawie, ryzyko utraty utalentowanej młodej kadry będzie stale rosnąć. Z punktu widzenia polityki publicznej, inwestycje w sektor szkolnictwa wyższego i nauki powinny być traktowane nie jako koszt, lecz jako długoterminowa strategia budowania konkurencyjności polskiej nauki w Europie.

Przewodniczący
Rady ds. dialogu ze związkami zawodowymi

Janusz Szczerba

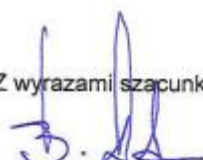
Warszawa, 29 sierpnia 2025 r.
KRASP/243/2025

Szanowny Pan
Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowny Panie Ministrze,

W załączeniu przesyłam opinię Komisji ds. Ekonomicznych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w sprawie Stanowiska Rady ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi dotyczącego finansowania szkolnictwa wyższego i nauki.

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Przewodnicząca KRASP

Do wiadomości:

Janusz Szczerba - Przewodniczący Rady ds. dialogu ze związkami zawodowymi

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

Warszawa, 21 sierpnia 2025 r.

Opinia z 21 sierpnia 2025 r.

w sprawie stanowiska Rady ds. Dialogu ze Związkami Zawodowymi dotyczącego zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę

1. Wprowadzenie

Komisja ds. Ekonomicznych KRASP, po zapoznaniu się ze stanowiskiem Rady ds. Dialogu ze Związkami Zawodowymi z dnia 8 lipca 2025 r., uznaje je za ważny i potrzebny głos w debacie nad przyszłością finansowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Dokument ten ma charakter syntetyczny, ale dobrze oddaje istotę problemu chronicznego niedofinansowania sektora i stanowi właściwy punkt wyjścia do prac nad systemowymi rozwiązaniami.

2. Skala niedofinansowania – diagnoza

Nakłady budżetowe na szkolnictwo wyższe i naukę w 2025 roku wyniosły 32,56 mld zł (0,89% PKB), a w ujęciu sumarycznym - z uwzględnieniem środków unijnych i budżetów innych ministerstw - 42,54 mld zł (1,17% PKB). Wskaźniki te są znacząco niższe niż średnie w krajach OECD, gdzie poziom finansowania sektora kształtuje się na poziomie 2-3% PKB. Tak niski poziom środków w Polsce rodzi poważne konsekwencje: odpływ młodej kadry, ograniczenie innowacyjności i słabnięcie konkurencyjności gospodarki.

3. Ścieżka dojścia do 3% PKB

Komisja pozytywnie ocenia propozycję ustawowego powiązania nakładów z PKB i corocznego wzrostu o 0,3% PKB od 2026 roku. Analizy wskazują, że mechanizm ten pozwoliłby osiągnąć poziom 3% PKB w latach 2032-2033, co oznaczałoby ponad dwukrotny wzrost środków i realne wzmocnienie systemu nauki i szkolnictwa wyższego.

4. System wynagrodzeń

Komisja popiera postulat powiązania minimalnego wynagrodzenia profesora z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej (dwukrotność średniego wynagrodzenia). Zaproponowana siatka płac, obejmująca także adiunktów, asystentów, pracowników administracji oraz doktorantów, wymagałaby nakładów w wysokości ok. 8,43 mld zł rocznie. Przy założeniu corocznego wzrostu o 0,3% PKB (ok. 10,92 mld zł), reforma ta jest możliwa do sfinansowania, a dodatkowo pozostawia margines środków na inne potrzeby sektora (infrastruktura, cyfryzacja, umiędzynarodowienie).

5. Wymiar systemowy i apel do środowisk

Komisja podkreśla, że propozycje Rady nie tylko odpowiadają na bieżące problemy finansowe uczelni, ale wpisują się w zobowiązania władzy publicznej wynikające z preambuły ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 r., w której wyraźnie wskazano obowiązek tworzenia optymalnych warunków dla badań naukowych, twórczości artystycznej i nauczania akademickiego. Stabilny i przewidywalny system finansowania jest jednym z najważniejszych elementów tych warunków.

Dlatego Komisja kieruje apel nie tylko do ministra nauki i szkolnictwa wyższego, rządu i parlamentu, lecz także do ministra finansów, ministrów innych resortów nadzorujących uczelnie i instytuty badawcze oraz prezydenta RP. To od ich decyzji zależy, czy proponowane zmiany zostaną przyjęte i podpisane, a tym samym, czy możliwe będzie trwałe wzmocnienie fundamentów rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego. Komisja wskazuje także na potrzebę zainteresowania problemem opinii publicznej i mediów, ponieważ długofalowe skutki niedofinansowania dotyczą całego społeczeństwa poprzez obniżenie jakości kształcenia, zmniejszenie potencjału innowacyjnego i ograniczenie możliwości rozwojowych kraju.

6. Rekomendacje Komisji

1. Poparcie kierunkowych postulatów Rady ds. Dialogu, obejmujących ustawowe powiązanie nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę z PKB oraz wprowadzenie mechanizmu corocznego wzrostu.
2. Poparcie reformy wynagrodzeń opartej na powiązaniu płac z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej, z zachowaniem spójności siatki płac w obrębie całego sektora.
3. Apel do szerokiego spektrum instytucji politycznych i społecznych - rządu, parlamentu, prezydenta RP, a także opinii publicznej - o nadanie finansowaniu nauki i szkolnictwa wyższego rangi priorytetu państwowego.
4. Utrwalenie proponowanych mechanizmów w prawie tak, aby miały charakter ponadpartyjny, stabilny i odporny na zmiany polityczne.

7. Podsumowanie

Komisja ds. Ekonomicznych KRASP uznaje stanowisko Rady ds. Dialogu ze Związkami Zawodowymi za dokument zasługujący na pełne poparcie. Nauka i szkolnictwo wyższe nie są kosztem budżetowym, lecz strategiczną inwestycją w rozwój państwa i społeczeństwa. Proponowana ścieżka dojścia do 3% PKB, połączona z reformą systemu wynagrodzeń, stanowi konieczny warunek utrzymania i wzmocnienia roli Polski jako kraju opartego na wiedzy i innowacyjności.

Z wyrazami szacunku

Przewodnicząca Komisji
prof. dr hab. inż. Celina M. Olszak

ZE STRONY KOMISJI KRAJOWEJ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

www.solidarnosc.org.pl

ZWOLNIENIA I PROTESTY W POLSCE

Protest pracowników Służby Więziennej

9 września br. funkcjonariusze i pracownicy Służby Więziennej protestowali w Warszawie ws. dodatku mieszkaniowego oraz nowelizacji ustawy o SW (fot. zrzut ekranu – TV Republika).

Chyba nigdy jeszcze nie zdarzyła się tak duża manifestacja pracowników tej branży. Ponad trzy tysiące funkcjonariuszy i pracowników SW wyszło na ulicę, ponieważ w temacie dodatku mieszkaniowego, o który cała awantura się toczy, mamy ze strony ministerstwa tylko puste deklaracje – powiedział wiceszef „Solidarności” Bartłomiej Mickiewicz. Bartłomiej Mickiewicz podkreślił, że Służba Więzienna znajduje się w trudnej sytuacji. W marcu br. Minister Sprawiedliwości i Dyrektor Generalny Centralnego Zarządu SW podpisali ze stroną społeczną porozumienie ws. dodatku mieszkaniowego dla funkcjonariuszy Służby Więziennej. Świadczenie do dzisiaj nie weszło w życie. Przewodniczący Krajowej Sekcji Służby Więziennej

NSZZ „S” Andrzej Kołodziejski zwrócił się do szefa BBN Sławomira Cenckiewicza z prośbą o interwencję i wszelką pomoc w celu uzyskania przez funkcjonariuszy Służby Więziennej dodatku mieszkaniowego.

Takie świadczenie uzyskali w ostatnim czasie funkcjonariusze Policji, Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa oraz służb specjalnych. Tym samym po raz kolejny pominięto Służbę Więzienną – trzecią co do wielkości uzbrojoną formację mundurową w Polsce, pełniącą nie mniej istotną niż inne służby rolę w systemie bezpieczeństwa państwa. Funkcjonariusze Służby Więziennej czują się zmarginalizowani przez Państwo, które powinno dbać o tych, którzy dbają o bezpieczeństwo innych. Coraz częściej pojawiają się głosy o rezygnacji ze służby, odejściu z zawodu, a wśród potencjalnych kandydatów – o zniechęcaniu do wstępowania w szeregi Służby Więziennej.

W marcu 2025 roku Minister Sprawiedliwości i Dyrektor Generalny Centralnego Zarządu Służby Więziennej podpisali ze związkami zawodowymi, w tym NSZZ „Solidarność”, porozumienie w sprawie dodatków mieszkaniowych. Związkowcy postanowili wówczas zawiesić akcję protestacyjną i odwołać zaplanowany na 20 marca protest funkcjonariuszy SW. W porozumieniu ze stroną społeczną zapisano, że Minister Sprawiedliwości wraz z Dyrektorem Generalnym SW opracują w ciągu dwóch tygodni projekt nowelizacji ustawy o Służbie Więziennej zakładający wprowadzenie powszechnego świadczenia mieszkaniowego dla funkcjonariuszy SW. Minister zobowiązał się do podjęcia wszelkich działań legislacyjnych w celu uchwalenia i wdrożenia powyższych rozwiązań ze skutkiem od dnia 1 lipca 2025 r. Niestety, świadczenie nie zostało jednak wprowadzone, dlatego więziennicy zorganizowali 9 września br. Ogólnopolską Manifestację Więzienników. Funkcjonariuszy słysząc było przed budynkiem Kancelarii Premiera, Ministerstwem Sprawiedliwości i Sejmem RP.

Protest Rodziców i Oświaty NSZZ „S”

13 września br. na pl. Zamkowym w Warszawie odbył się protest nauczycieli i rodziców przeciwko wprowadzonej edukacji zdrowotnej

Podczas protestu głos zabrał przewodniczący Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania (KSOiW) Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” Waldemar Jakubowski, który wyjaśnił, że protestujący domagają się m.in. uregulowania płac nauczycielskich, czyli stałego powiązania płac zasadniczych nauczycieli z przeciętną w sektorze przedsiębiorstw.

Apel pocztowej „Solidarności” do Prezydenta i polityków w sprawie Poczty Polskiej

17 września br. pocztowcy z „Solidarności” zwrócili się z apelem do Prezydenta i polskich polityków, a także posłów do Parlamentu Europejskiego, o pilną reakcję wobec dramatycznej sytuacji w Poczcie Polskiej. „Solidarność” Poczty Polskiej alarmuje, że „pod hasłem transformacji realizowany jest proces faktycznej marginalizacji spółki. Kolejne obszary działalności – logistyka, sieć, pion ochronny – przygotowuje się do wydzielenia w osobne spółki. Prowadzi to do dezintegracji Poczty Polskiej i w konsekwencji do utraty przez państwo kontroli nad infrastrukturą o znaczeniu strategicznym” – alarmuje „Solidarność”. „Poczta Polska poprzez Pion Ochronny realizuje istotne zadania w obszarze bezpieczeństwa narodowego. Ogranicza-

nie jego kompetencji oraz przekazywanie części zadań podmiotom zewnętrznym stanowi w naszej ocenie poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa. Szczególnie niepokojące są działania związane z likwidacją ponad 6 tysięcy samochodów, które dotychczas były do dyspozycji państwa w godzinie „W”. Wraz z odejściem od umów o pracę i zastępowaniem ich umowami B2B oraz utratą własnego transportu Polska traci możliwość szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych i zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego. W dobie rosnących napięć geopolitycznych Polska nie może osłabiać instytucji, które odgrywają rolę wspierającą system obronności kraju” – podkreślili związkowcy.

„Solidarność” wskazała w liście również na kwestię wprowadzenia systemu naprzemiennego doręczania przesyłek, który w ich ocenie „ogranicza dostęp obywateli do usług pocztowych. Skutkuje to znacznym pogorszeniem jakości obsługi, opóźnieniami oraz utratą zaufania społecznego”. Według Związkowców państwo ma obowiązek zapewnienia powszechnego i równego dostępu do usług publicznych – a obecne rozwiązania temu przeczą. Duże podmioty mogą wystąpić o codzienne doręczanie, obywatele są dyskryminowani – ocenili przedstawiciele pracowników Poczty Polskiej. Związkowcy odnieśli się także do procesu redukcji zatrudnienia w Spółce. Zatrudnienie w Poczcie Polskiej spadło poniżej 50 tysięcy pracowników. To ostatni moment, aby zatrzymać proces drastycznego zmniejszania zatrudnienia i niszczenia społecznej misji spółki – piszą związkowcy.

Organizacja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” Pracowników Poczty Polskiej zarzuciła także Ministerstwu Aktywów Państwowych brak woli dialogu, co odbierane jest jako brak zainteresowania losem pocztowców oraz całej Poczty Polskiej.

W związku z powyższymi problemami pocztowcy z „Solidarności” zwrócili się z apelem do Prezydenta i polskich polityków o podjęcie działań legislacyjnych i kontrolnych, które zatrzymają proces ograniczenia powszechności usług pocztowych, zapewnią Spółce stabilną rolę w systemie bezpieczeństwa i obronności kraju,

zatrzymają proces zastępowania umów o pracę umowami B2B, ochronią miejsca pracy oraz będą przeciwdziałać „dalszej dezintegracji spółki i jej marginalizacji”.

fot. M. Żegliński / solidarnosc.org.pl

Protest w obronie polskiego hutnictwa

1 października br. w Katowicach NSZZ „Solidarność” zorganizował protest w obronie polskiego hutnictwa. Okazją do organizacji akcji protestacyjnej była obradująca w Katowicach dwudniowa konferencja PRECOP, która miała wytyczać kierunki działania rządów europejskich i organizacji międzynarodowych w kwestii tzw. zmian klimatu. Dlatego też Związek zorganizował akcję protestacyjną mającą uświadomić uczestnikom konferencji skutki gospodarcze i społeczne, jakie niesie ze sobą tzw. ratowanie klimatu. Szczególnie, jak odbija się to na polskim hutnictwie! Protest odbył się przed Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach, gdzie odbywają się obrady PRECOP. Uczestnicy protestu rozdawali wchodzącym do budynku uczestnikom konferencji ulotki informujące o tragicznych skutkach ich działalności dla polskiego hutnictwa i polskich rodzin. Protestujący hutnicy chcieli wejść do sali obrad, gdzie przemawiał Minister Energii, z transparentem wzywającym do obrony polskiego hutnictwa, ale nie zostali wpuszczeni. Na szczęście Minister Miłosz Motyka wyszedł do protestujących związkowców, by wysłuchać ich argumentów.

„Solidarność” przeciw likwidacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy

Związkowcy z dolnośląskiej „Solidarności” opublikowali list otwarty w proteście na zarządzenie Ministra Sprawiedliwości o likwidacji do końca marca 2026 roku Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy. W liście napisano, że „dyrekcja placówki ani pracownicy nie otrzymali na piśmie żadnego uzasadnienia, które usprawiedliwiłoby likwidację, a ustne wyjaśnienia sprowadzały się do stwierdzeń: spada liczba nieletnich przestępców, a zakład jest nierentowny. Spadek przestępstw nie uzasadnia likwidacji bowiem ośrodek spełnia rolę prewencyjną i przywraca młodzież do społeczeństwa”. Instytucja ta została przekształcona w marcu 2022 roku w ośrodek tymczasowej pomocy dla uchodźców z Ukrainy, a dotychczasowych wychowanków przeniesiono do innych ośrodków. W świdnickim Zakładzie i Schronisku przebywa obecnie ponad 120 uchodźców z Ukrainy, około 30 z nich to seniorzy utrzymujący się m.in. z ukraińskich emerytur. Likwidacja zakładu oznacza utratę pracy przez nawet 63 pracowników. Zdaniem resortu sprawiedliwości, ośrodek „nie spełnia już swojej ustawowej funkcji”, a koszt jego utrzymania to 10 mln zł rocznie.

Zarząd Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” podkreślił, że nie zgadza się na „świadome niszczenie wypracowanego latami systemu, marnotrawienie dorobku i potencjału wykwalifikowanej kadry pracowników”, a także stawia pytanie o to, komu zależy na przejęciu terenu i budynków po Zakładzie Poprawczym – chodzi o teren o powierzchni 3,5 ha i 15 budynków w centrum miasta Świdnicy. Dolnośląska „S” zaznaczyła, że brak jest przejrzystości w sprawie podjętej decyzji o likwidacji, a pośpiech podejmowanych decyzji budzi obawy. Na taką decyzję nie ma zgody dolnośląskiej „S”.

Protest pracowników GK ENEA

Protest, który odbył się 14 października br., jest reakcją „Solidarności” na decyzję Zarządu, który postanowił jednostronnie wypowiedzieć Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy w ENEA S.A. Pracownicy GK ENEA protestowali przed budynkiem Ministerstwa Aktywów Państwowych w Warszawie. Pikietę organizowała Międzyzakładowa Organizacja Związkowa NSZZ „Solidarność” w Enea. W proteście wziął udział Piotr Duda, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, który powiedział, że „jeżeli zaorają Eneę, to wezmą się za kolejne firmy i całą energetykę”.

Podczas protestu strona społeczna domagała się również cofnięcia decyzji o niestosowaniu Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy w pozostałych spółkach należących do Grupy. Związkowcy nie zgadzają się także

na wydzielenie Departamentu Sprzedaży i likwidację Biura Bezpieczeństwa Teleinformatycznego. Zdaniem związkowców decyzje te są nieuzasadnione, szkodliwe i prowadzą do obniżenia jakości zarządzania, a także zagrażają bezpieczeństwu teleinformatycznemu oraz ciągłości usług świadczonych przez Grupę.

„Solidarność” podkreśla, że układy zbiorowe pracy stanowią fundament stabilności zatrudnienia, ochrony

fot. M. Żegliński / solidarnosc.org.pl

praw pracowniczych i są efektem wieloletniego dialogu oraz wypracowanego przez strony kompromisu. Ich wypowiedzenie jest aktem jednostronnym, nieodpowiedzialnym i sprzecznym z duchem dialogu społecznego, który może prowadzić do poważnych napięć społecznych i destabilizacji w całej Grupie Kapitałowej. Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zachęcał pracowników Enei do walki i podkreślał, że nie mogą się cofnąć, bo inaczej układy zbiorowe pracy będą wypowiedzane w następnych spółkach Skarbu Państwa. Obecną sytuację w Enei Piotr Duda nazwał „skandaliczną” i „niedopuszczalną”.

Pikieta nauczycieli zrzeszonych w NSZZ „Solidarność”

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” zorganizowała w Dniu Edukacji Narodowej – 14 października – pokojowy protest przeciwko polityce oświatowej rządu. Zamiast okrzyków i sygnałów dźwiękowych na manifestacji wybrzmiała cisza. Zdaniem związkowców symbolizowała ona tę panującą pomiędzy rządzącymi a środowiskiem nauczycieli. Protestujących nauczycieli wsparł Piotr Duda, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, wraz ze swoimi zastępcami Bartłomiejem Mickiewiczem i Maciejem Kłosińskim. Przewodniczący NSZZ „Solidarność” Piotr Duda mówił o sytuacji całej gospodarki, która się pogarsza. Przewodni-

czący KK zapowiedział, że „Solidarność” szykuje się do działań, które skłonią rządzących do tego, by otworzyli drzwi do dialogu. Podczas tego cichego protestu przedstawiciele „Solidarności” złożyli petycję w sprawie swoich postulatów do szefa rządu. W tym szczególnym dniu – Edukacji Narodowej – związkowcy byli ubrani na czarno, ponieważ uważali, że nie ma powodu do świętowania. „Był powód raczej do smutku, do buntu, do niezadowolenia” – zaznaczył Waldemar Jakubowski, przewodniczący Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”.

„Solidarność” nauczycielska już od dłuższego czasu apeluje o zmianę systemu finansowania i wynagradzania nauczycieli. Niezmiennym postulatem oświatowej „Solidarności” jest powiązanie pensji nauczycieli z wysokością przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. Zdaniem „Solidarności” nie może być tak, że w ustawie budżetowej jest co roku taniec wokół kwoty bazowej, względem której kształtowane są wynagrodzenia nauczycieli. To nie jest godne normalnego, praworządnego państwa. Druga sprawa to kwestia ochrony godności nauczycieli. Zrobiono tak, że podzielono wszystkie podmioty, które są obecne w szkole. Przeciwstawiono uczniów, rodziców i nauczycieli. I teraz się ich rozgrywa. Dlatego „Solidarność” musi działać wspólnie, a społeczeństwo musi zrozumieć, że jeśli zostaną zainwestowane pieniądze w edukację, to one się zwrócą każdemu

z nas. Przecież chodzi o to, by mieć dobry system edukacji, dobrze wykształconych ludzi, to wtedy gospodarka zacznie się jeszcze bardziej rozwijać – podkreślił przewodniczący Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” Waldemar Jakubowski. Przedstawiciele „Solidarności” liczą na to, że zainteresują opinię publiczną swoimi problemami.

fot. T. Gutry/ M. Żegliński / solidarnosc.org.pl

Pikieta „Solidarności” z PKP PLK pod Ministerstwem Infrastruktury

15 października br. związkowcy z „Solidarności” z PKP Polskich Linii Kolejowych piketowali pod Ministerstwem Infrastruktury, domagając się „wstrzymania decyzji o likwidacji zakładów” oraz rozmów z przedstawicielami strony społecznej i ochrony miejsc pracy.

Zarząd PKP Polskich Linii Kolejowych planuje przeprowadzić zmiany organizacyjne polegające na połączeniu sześciu mniejszych zakładów linii kolejowych z sześcioma większymi jednostkami terenowymi. Chodzi o integrację 12 jednostek terenowych. Niedawno PKP PLK poinformowało pracowników, że przedsiębiorstwo jest na etapie „dotąd niespotykanej i historycznej transformacji”, a jednym z jej elementów jest uporządkowanie struktury organizacyjnej spółki, „dostosowanie jej do aktualnych realiów i efektywniejszego zarządzania naszymi zasobami”. Integracja zakładów ma zostać wdrożona od 1 stycznia 2026 roku.

Z planami PKP PLK nie zgadzają się związkowcy z „Solidarności”. We wrześniu br. przewodniczący Krajowego Sekretariatu Transportowców NSZZ „Solidarność” Zdzisław Jasiński wystosował w związku z tą sprawą pismo do Wiceministra Infrastruktury Piotra Malepszaka z prośbą o pilne spotkanie. Związkowcy domagają się „wstrzymania decyzji o likwidacji zakładów”, rozmów z przedstawicielami strony społecznej, ochrony miejsc pracy i bezpieczeństwa infrastruktury kolejowej, a także „realnej walki z wykluczeniem transportowym”. W ocenie „Solidarności” decyzja Zarządu PKP PLK pociągnie za sobą utratę miejsc pracy, zagrozi bezpieczeństwu ruchu kolejowego oraz oznacza „utrudnienia w utrzymaniu infrastruktury kolejowej”. Przyłączenie mniejszych zakładów do większych związkowcy nazywają tworzeniem „mołochów”.

Zdaniem związkowców tylko wspólny protest może to zahamować i dać do zrozumienia decydentom, że ta spółka to także zwykli ludzie, którzy pracowali na dobro swojego zakładu przez długie lata i nadal chcą dalej w niej pracować!

RADA DIALOGU SPOŁECZNEGO

W dniu 15 października 2025 roku, na zaproszenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Karola Nawrockiego, w Pałacu Prezydenckim odbyło się posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego z udziałem Prezydenta RP. Posiedzeniu przewodniczył Piotr Duda – Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego, Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”. W czasie spotkania członkowie Rady dyskutowali o transformacji energetycznej państwa i jej społecznych skutkach oraz o konkurencyjności polskiej gospodarki. W trakcie posiedzenia członkowie Rady Dialogu Społecznego nie przyjęli żadnych uchwał.

Prezydent PR zwrócił uwagę, że Rada Dialogu Społecznego jest nie tylko instytucją uczestniczącą w systemie tworzenia prawa i kształtowania warunków polskiej gospodarki, ale przede wszystkim wyrazem praktycznej realizacji dziedzictwa „Solidarności”. Przypomniął, że w naszej wspólnej historii były wydarzenia, które pokazały, że mimo różnic potrafimy ze sobą dyskutować.

fot. prezydent.pl [31.10.2025]

Podczas spotkania Prezydent powiedział: *Mimo że Porozumienia Sierpniowe skończyły się tragedią i złamaniem umowy społecznej przez komunistów, to 31 sierpnia udowodniliśmy sobie, że potrafimy ze sobą dyskutować nawet w wyjątkowych sytuacjach. To piękne dziedzictwo Polski, piękne dziedzictwo „Solidarności”.*

Przypomniał także, że pierwsze posiedzenie Rady Dialogu Społecznego odbyło się pod koniec października 2015 roku z inicjatywy Prezydenta Andrzeja Dudy, a dziś – po dziesięciu latach od powstania – staje się okazją do podsumowania i wyznaczenia dalszych kierunków działań. Prezydent RP podzielił się również swoimi spostrzeżeniami na temat dialogu, przytaczając badania, które wskazują, że po 2023 roku spadło zaufanie obywateli do państwa. Zauważył, że dzieje się tak, gdy składa się obietnice Polakom, których później się nie realizuje.

Zdaniem Prezydenta: *Spotykają się dzisiaj przedstawiciele tych, którzy obiecywali i przedstawiciele tych, którym obiecywano. Głęboko wierzę, że po tych dwóch latach będziemy mogli prowadzić dyskusje, które będą odnosiły się do składanych obietnic. Ja ze swoich obietnic jako Prezydent Polski zamierzam się wywiązywać. To jest konkretny program 21 postulatów – podkreślił.*

Jak dodał, należy dążyć do tego, by składane deklaracje były realizowane, a spotkania Rady Dialogu Społecznego mogą służyć właśnie do analizowania i opiniowania pomysłów. *Odpowiedzialność za słowo to fundament silnego, nowoczesnego, demokratycznego państwa polskiego, któremu obywatele wierzą, któremu mogą zaufać – ocenił.*

Prezydent Karol Nawrocki podziękował przewodniczącemu Piotrowi Dudzie za konsekwentną pracę i zabieganie o interesy pracowników. Od 23 października 2025 roku pracom Rady będzie przewodniczyła strona pracodawców.

Wcześniej w Sali Obrazowej odbyła się uroczystość dokonania zmian w składzie RDS. W czasie przemówienia Prezydent Karol Nawrocki przywołał słowa ks. prof. Józefa Tischnera, który napisał kiedyś, że początkiem dialogu jest „wyjście z kryjówki” – znalezienie rozmówcy, uściśnięcie dłoni oraz odnalezienie miejsca, gdzie będzie się ten dialog odbywał. *Chciałem wszystkich Państwa przekonać, że jest takie miejsce w Rzeczypospolitej – to jest właśnie Pałac Prezydencki, który w kolejnych latach, już po tych dziesięciu latach doświadczenia Rady Dialogu Społecznego, będzie takim miejscem, w którym możemy podyskutować o wszystkich sprawach, które nas różnią – podkreślał.*

Prezydent przekazał słowa podziękowania byłym członkom Rady za działania podejmowane w tym gremium oraz wyraził nadzieję, że kolejne spotkania Rady Dialogu Społecznego będą stanowiły konstruktywną dyskusję w tematach ważnych dla naszego państwa.

Prezydent Karol Nawrocki powołał w skład Rady Dialogu Społecznego przedstawicieli strony rządowej:

- **Wojciecha Balczuna**, Ministra Aktywów Państwowych,
- **Macieja Berka**, Ministra do spraw Nadzoru nad Wdrażaniem Polityki Rządu,
- **Marcina Kierwińskiego**, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- **Miłosza Motykę**, Ministra Energii,
- **Jolanę Sobierańską-Grendę**, Minister Zdrowia.

Prezydent powołał przedstawiciela Prezydenta RP z głosem doradczym **Bogdana Kubiaka** oraz porzeczstawicieli pracodawców:

- **Michała Gawrońskiego** z Federacji Przedsiębiorców Polskich,
- **Zbigniewa Marchwiaka** ze Związku Rzemiosła Polskiego,
- **Zdzisława Siwińskiego** ze Związku Rzemiosła Polskiego,
- **Iwonę Srokę** ze Związku Pracodawców Business Centre Club,
- **Wojciecha Trojanowskiego** z Pracodawców RP.

Prezydent Karol Nawrocki dokonał zmian w Radzie Dialogu Społecznego. W związku z rekonstrukcją rządu ze składu Rady odwołani zostali przedstawiciele strony rządowej:

- **Jakub Jaworowski**, były Minister Aktywów Państwowych,
- **Katarzyna Kotula**, była Minister do spraw Równości,
- **Izabela Leszczyna**, była Minister Zdrowia,
- **Marzena Okła-Drewnowicz**, była Minister do spraw Polityki Senioralnej,

- **Krzysztof Paszyk**, były Minister Rozwoju i Technologii,
- **Tomasz Siemoniak**, były Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z funkcji przedstawiciela Prezydenta RP z głosem doradczym została odwołana **Agnieszka Lenartowicz-Łysik**.

Uroczystości poprzedziło posiedzenie Prezydium Rady Dialogu Społecznego w Pałacu Prezydenckim. W rozmowach uczestniczyli zastępca szefa KPRP Adam Andruszkiewicz oraz doradca Prezydenta RP Bogdan Kubiak.

Prof. Jan Klimek, ekonomista, wykładowca SGH, prezes Związku Rzemiosła Polskiego i były poseł pochodzący ze Śląska, został nowym przewodniczącym Rady Dialogu Społecznego. To jedno z najważniejszych forów współpracy rządu, pracodawców i związków zawodowych w Polsce.

Obrady Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w Spale

30 września w Spale, w Ośrodku Konferencyjno-Wypoczynkowym SAVOY, obradowała Komisja Krajowa. Podczas obrad dyskutowano najważniejsze problemy pracownicze w obecnej sytuacji społeczno-ekonomicznej w poszczególnych branżach oraz najważniejsze sprawy związkowe.

Po przyjęciu porządku obrad, członkowie Komisji Krajowej przeszli do procedowania i dyskusji nad uchwałami dotyczącymi spraw stricte związkowych.

W dalszej części obrad związkowcy wysłuchali informacji z prac Prezydium i zespołów KK oraz z Rady Dialogu Społecznego.

fot. tysol.pl

Bieg Sztafetowy i Maraton Śladem Męczeńskiej Drogi ks. Jerzego Popiełuszki z okazji 45-lecia „SOLIDARNOŚCI”

W niedzielę, 5 października w Bydgoszczy odbył się Bieg Sztafetowy i Maraton Śladem Męczeńskiej Drogi ks. Jerzego Popiełuszki. Biegacze po raz kolejny pokonali trasę z Bydgoszczy do Górska w ramach Biegu Sztafetowego Śladem Męczeńskiej Drogi księdza Jerzego Popiełuszki. W wydarzeniu, jak co roku, uczestniczyli zarówno starsi, jak i młodszy biegacze w różnym wieku.

33. edycja Biegu Sztafetowego prowadziła przez miejsca związane z błogosławionym męczennikiem i rozpoczęła się pod kościołem pw. Świętych Polskich Braci Męczenników w Bydgoszczy, gdzie ks. Jerzy odprawił swoją ostatnią Eucharystię. Ostatni etap zakończył się w Centrum Edukacji Młodzieży im. ks. Jerzego Popiełuszki w Górsku, nieopodal miejsca uprowadzenia kapłana w październiku 1984 roku. Bieg poprzedziła Msza Święta we wspomnianym kościele. Tegoroczna edycja miała wyjątkowy kontekst – „Solidarność” obchodzi 45-lecie. W jubileuszowym roku bieg zyskuje dodatkowe znaczenie jako świadectwo trwałości ideałów Związku: wolności, godności i sprawiedliwości społecznej. Warto przytoczyć przy tej okazji nauczanie ks. Jerzego: wzywał on do „przewycięzania zła dobrem, do szacunku dla drugiego człowieka i odwagi w obronie prawdy”. Jego przesłanie, kierowane kiedyś głównie do robotników, dziś przemawia do szerszej publiczności i inspirowało kolejne pokolenia do działania na rzecz dobra wspólnego.

Organizatorami wydarzenia byli: Fundacja Światło-Życie Ośrodek w Bydgoszczy, Region Bydgoski i Region Toruńsko-Włocławski NSZZ „Solidarność” oraz gdański Oddział IPN. Sponsorem biegu jest firma Solbet.

Prezentacja raportu „Solidarności” nt. systemu ETS2

7 października w warszawskiej siedzibie Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” odbyła się konferencja prasowa, podczas której zaprezentowano raport pt. „Energia. Transport. Społeczeństwo. Wpływ systemu ETS2 na gospodarkę Polski”, opracowany na zlecenie NSZZ „Solidarność”.

W konferencji wzięli udział: Piotr Duda, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, oraz jego zastępca Bartłomiej Mickiewicz, Robert Szewczyk, pełnomocnik Komisji Krajowej ds. Polityki Klimatycznej, a także autorzy raportu: prof. Zbigniew Krysiak i Marek Lachowicz.

Podczas konferencji zaprezentowany został raport pt. „Energia. Transport. Społeczeństwo. Wpływ systemu ETS2 na gospodarkę Polski”, autorstwa prof. Zbigniewa Krysiaka i Marka Lachowicza, poświęcony analizie potencjalnych skutków wprowadzenia w Unii Europejskiej systemu ETS2 – mechanizmu handlu emisjami obejmującego transport i budynki mieszkalne. Raport porusza m.in. następujące tematy: wpływ ETS2 na koszty paliw i ogrzewania, konsekwencje społeczne i gospodarcze dla polskich gospodarstw domowych, porównanie obciążeń między krajami UE, możliwe kierunki łagodzenia skutków transformacji energetycznej.

Agresywne regulacje wynikające z wdrożenia systemu oznaczają miliony utraconych miejsc pracy w przemyśle UE. Nowe rozwiązania będą niosły za sobą wzrost rachunków za prąd i ciepło oraz w efekcie pogłębiające się ubóstwo energetyczne. Autorzy raportu przewidują m.in., że w 2030 roku rodziny o wysokim zużyciu energii zapłacą za ogrzewanie nawet o 15 722 zł więcej rocznie. W 2027 roku polska rodzina ogrzewająca się węglem będzie musiała przeznaczyć na pokrycie kosztów ETS2 równowartość 144% miesięcznego wynagrodzenia minimalnego, a w 2030 roku – aż 264%, jak czytamy w raporcie.

Zdaniem autorów raportu łączne koszty wzrostu cen paliw związane z funkcjonowaniem systemu ETS2 w komponencie transportowym wyniosą od 3,7 do 10 mld euro rocznie. Przekonują także, że ETS2 to nie tylko problem gospodarczy, lecz także społeczny – jego skutki dotkną najuboższych, zwiększając nierówności i wykluczenie.

Raport został wydany przez Fundację Promocji Solidarności.

fot. solidarnosc.org.pl

Spotkanie Związkowej Grupy Wyszehradzkiej

W dniach 8-10 października br. w Gdańsku spotkali się przedstawiciele największych central związkowych z Węgier, Słowacji, Czech i Polski. Związkowcy rozmawiali o sprawach kluczowych dla całego regionu Grupy Wyszehradzkiej, takich jak rokowania zbiorowe, konkurencyjność regionu, polityka przemysłowa i handel oraz wyzwania związane z bezpieczeństwem i ich wpływ na sytuację społeczno-ekonomiczną. Z uczestnikami spotkała się Sekretarz Generalna Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych Esther Lynch, która przedstawiła priorytety europejskiego ruchu związkowego na najbliższe miesiące i lata.

Związkowa Grupa Wyszehradzka to inicjatywa organizacji związków zawodowych, które dzięki regularnym spotkaniom omawiają najważniejsze sprawy bliskie krajom regionu. W ten sposób wzmacniają swój głos w debatach na poziomie UE. Organizacja spotkania była możliwa dzięki wsparciu ze strony Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego w ramach projektu „Strengthening trade union cooperation in the V4 region”. Spotkanie Związkowej Grupy Wyszehradzkiej (V4) z udziałem przedstawicieli związku zawodowego „Solidarność” odbyło się w historycznej Sali BHP Stoczni Gdańskiej.

Przed wydarzeniem delegacje oddały hołd ofiarom komunistycznego reżimu, składając kwiaty pod Pomnikiem Poległych Stoczniovców 1970 na Placu Solidarności. Wieńce pod monumentem złożyli wspólnie: przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, wiceprzewodniczący Związku Bartłomiej Mickiewicz i Grzegorz Adamowicz oraz przewodnicząca Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych Esther Lynch.

Następnie związkowcy przenieśli się do gdańskiej Sali BHP, gdzie 45 lat temu podpisano historyczne Porozumienia Sierpniowe.

Spotkanie Związkowej Grupy V4 otworzył przewodniczący NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, który w swoim wystąpieniu przedstawił najważniejsze problemy i zagrożenia dla polskich pracowników. Z przykrością stwierdził, że unijna dyrektywa w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w UE nie została w Polsce wdrożona, choć termin implementacji minął w listopadzie 2024 roku. Podczas obrad Piotr Duda alarmował, że w niedługim czasie może dojść do potężnych zwolnień grupowych w Polsce, likwidacji całych zakładów pracy i utraty zatrudnienia nawet 100 tysięcy polskich pracowników. Większość pracodawców mówi, że głównym powodem są wysokie koszty energii, które powodują to, że Polska gospodarka szoruje po asfalcie. Dlatego „Solidarność” walczy z Zielonym Ładem. Piotr Duda poinformował również europejskich partnerów, że związek zawodowy „Solidarność” zaprezentował właśnie nowy raport dotyczący skutków kolejnej odsłony europejskiego systemu handlu emisjami, tzw. systemu ETS2 dla polskiej gospodarki. Zdaniem Piotra Dudy ten nowy „parapodatek” zniweluje podwyżki wynagrodzeń, o które zabiegają w zakładach pracy związki zawodowe. Dodał przy tym, że raport „Solidarność” dostępny będzie także w języku angielskim. Przewodniczący Komisji Krajowej wspominał również o dramatycznej sytuacji polskiego hutnictwa, które zмага się nie tylko z wysokimi kosztami energii, ale również z napływem stali z Ukrainy.

Sekretarz generalna Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych Esther Lynch na początku swojego wystąpienia wyraziła uznanie i szacunek dla poległych stoczniovców. Jak powiedziała, „to dzięki nim jesteśmy tutaj jako wolne związki zawodowe. Naszą odpowiedzialnością jest zrealizować zmianę, którą ci stoczniovcy chcieli wprowadzić. Jestem dumna z tego, że jestem częścią naszego europejskiego ruchu związkowego”. Przechodząc do kwestii pracowniczych, szefowa EKZZ skupiła się na trzech obszarach. Po pierwsze, mówiła o konieczności budowania silnego ruchu związkowego, który jest niezbędny do przeprowadzenia korzystnych dla pracowników zmian. Może w tym pomóc wspomniana dyrektywa o adekwatnych wynagrodzeniach minimalnych w UE, która wymaga od państw Unii Europejskiej stworzenia odpowiedniego otoczenia i poszanowania dla układów zbiorowych pracy. Po drugie, przewodnicząca podkreśliła, że związki zawodowe muszą przeciwstawić się „spychaniu na margines” i w tym celu należy pomyśleć, jaką taktykę zastosować, by się temu oprzeć. Po trzecie, związki zawodowe muszą zawalczyć o sprawiedliwą przyszłość. Zdaniem Esther Lynch potrzebne jest stworzenie unijnej polityki przemysłowej i miliardowe inwestycje, które poprawią europejską konkurencyjność. Przewodnicząca EKZZ zaproponowała wprowadzenie specjalnych klauzul przy przetargach publicznych, które nagradzałyby firmy mające układy zbiorowe pracy, angażujące się w dialog społeczny i zapewniające dobre warunki pracy. Przewodnicząca Lynch odniosła się także do tematu transformacji energetycznej. Zapewniła, że EKZZ nigdy nie poparłaby transformacji, która prowadziłaby do utraty miejsc pracy.

W trakcie spotkania związkowej Grupy V4 uczestnicy wydarzenia omówili szereg zagadnień w ramach paneli dyskusyjnych. Poczynając od rokowań zbiorowych w krajach Grupy Wyszehradzkiej, przez konkurencyjność, politykę przemysłową i handlową po kwestie migracji i bezpieczeństwa regionu. Spotkanie Związkowej Grupy Wyszehradzkiej zakończyło się dyskusją uczestników przy okrągłym stole.

fot. K. Janik / solidarnosc.org.pl

Sejm przegłosował ustawę o układach zbiorowych pracy

16 października br. Sejm RP przyjął ustawę o układach zbiorowych pracy. Nowe przepisy stanowią realizację unijnej dyrektywy ws. adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w UE, której celem jest m.in. promowanie rokowań zbiorowych. Układy zbiorowe pracy to porozumienia zawierane pomiędzy przedstawicielami pracodawców i związków zawodowych. W ramach układu można ustalić bardziej korzystne dla pracowników warunki pracy od tych, które określa Kodeks pracy. Porozumienie ze stroną społeczną pozwala również lepiej dostosować sposób wynagradzania i premiowania załogi do specyfiki działania danego przedsiębiorcy lub określonej branży.

Projekt ustawy o układach zbiorowych pracy i porozumieniach zbiorowych ma pozwolić na szybsze rejestrowanie porozumień. Układy będą zgłaszane Krajowej Ewidencji Układów Zbiorowych Pracy przez wypełnienie formularza elektronicznego. Wprowadzona zostanie również możliwość mediacji, jeśli związki zawodowe i pracodawca nie dojdą do porozumienia w trakcie negocjacji. Układy zbiorowe pracy będą bardziej elastyczne. Będzie można je zawrzeć na czas określony z możliwością ich przedłużenia lub na czas nieokreślony.

Do projektu wprowadzono wcześniej m.in. poprawki koła Razem i Lewicy. Odrzucono z kolei poprawki zgłoszone przez posła Jana Mosińskiego (PiS). Poprawki dotyczyły m.in. wykreślenia zapisu mówiącego o tym, że zakładowego układu zbiorowego pracy nie zawiera się dla członków korpusu służby cywilnej oraz ustalenia, aby u pracodawcy zatrudniającego przynajmniej 50 pracowników, gdzie działa co najmniej jedna organizacja związkowa, można było raz na dwa lata przeprowadzić rokowania w celu zawarcia układu zbiorowego.

41. rocznica śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki

fot. M. Żegliński / M. Raczkowski / solidarnosc.org.pl

19 października br. w kościele św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu odbyły się główne uroczystości związane z 41. rocznicą męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Wziął w nich udział Piotr Duda, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „S”, a także jego zastępcy: Bartłomiej Mickiewicz, Maciej Kłosiński oraz Grzegorz Adamowicz. We Mszy uczestniczyli także członkowie i sympatycy NSZZ „Solidarność” reprezentujący struktury regionalne, branżowe oraz zakładowe, dziesiątki pocztów sztandarowych, a także przedstawiciele władz.

Uroczystej Mszy św. przewodniczył abp Adrian Galbas, Metropolita Warszawski. W homilii przypomniał: „(...) na krótko przed swoją męczeńską śmiercią ksiądz Jerzy był w moim rodzinnym mieście – w Bytomiu. Uczestniczył w Tygodniu Kultury Chrześcijańskiej. Pamiętam ten tłum, pamiętam tę wspólnotę i pamiętam transparent: «Chcemy prawdy»”.

Region Zagłębie Miedziowe NSZZ „S” upamiętnił Duchownych Niezłomnych

19 października, w rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki przypada także Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych. Z tej okazji Region Zagłębie Miedziowe NSZZ „S” zorganizował uroczystą Eucharystię oraz wystawę. Podczas Mszy św. biskup legnicki ks. Andrzej Siemieniewski podkreślił, że „bohaterowie „Solidarności” zapisali się głęboko w pamięci tych, którzy przeżyli tamte czasy. Wśród nich zawsze obecni byli również kapłani i osoby zakonne – duchowi przewodnicy, którzy stawali po stronie prawdy i wolności. Bardzo dziękuję za tę piękną wystawę, która pozwala na nowo zobaczyć tamten wielki ruch ludzi sumienia. Pokazuje, że „Solidarność” to nie tylko rozdział w podręczniku historii, lecz żywe dziedzictwo, które trzeba przekazywać kolejnym pokoleniom”.

Przewodniczący Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „S” Bartosz Budziak zaznaczył, że „Duchowni Niezłomni zawsze stali blisko „Solidarności” i ludzi pracy. Nauczanie księdza Jerzego było głęboko zakorzenione w trosce o człowieka – o jego godność, wolność i prawo do życia w prawdzie. Wierzę, że w kolejnych latach będziemy kontynuować tradycję upamiętniania tych, którzy nie ugięli się przed złem i pozostali wierni swoim wartościom”.

Uczestnicy obchodów mieli również okazję wysłuchać w legnickim Domu Słowa prelekcji pt. „Świadectwo w czasach próby. Duchowni niezłomni XX wieku”, wygłoszoną przez dr. hab. Kamila Dworaczka, dyrektor wrocławskiego oddziału IPN, który powiedział: „Zazwyczaj pojęcie niezłomności kojarzymy z czasami totalitaryzmów – niemieckiego czy sowieckiego – ale jestem przekonany, że ta postawa jest równie potrzebna i dziś. Współczesny świat stawia nam inne wyzwania: obojętność wobec wartości, dominację konsumpcjonizmu, egoizmu i hedonizmu. W takich chwilach każdy z nas musi odnaleźć w sobie odwagę, by bronić tego, w co wierzy. Dlatego przykład Duchownych Niezłomnych jest dla nas wezwaniem do działania i źródłem nadziei. Ich świadectwo może stać się światłem, które rozjaśnia wątpliwości i prowadzi nas ku prawdzie, godności i wewnętrznej wolności”.

ZE STRONY MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

<https://www.gov.pl/web/nauka>

Posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki w dniu 11 września 2025 roku

Komisja Edukacji i Nauki (ENM) na posiedzeniu w dniu 11 września wysłuchała informacji na temat pakietu dla europejskiego sektora szkolnictwa wyższego, w szczególności na temat planów wspólnego europejskiego dyplomu i inicjatyw Uniwersytetów Europejskich oraz na temat realizacji programu inwestycji, budowy i remontów akademików na uczelniach wyższych w Polsce.

W posiedzeniu uczestniczył sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marek Gzik.

Inicjatywa Uniwersytety Europejskie to rodzaj ponadnarodowego sojuszu instytucji szkolnictwa wyższego z całej Unii Europejskiej. Instytucje szkolnictwa wyższego mają tworzyć na terytorium UE sojusze uczelni umożliwiające studentom uzyskiwanie stopni wspólnych, poprzez łączenie studiów w kilku krajach, a także przyczyniać się do rozwoju międzynarodowej konkurencyjności uczelni europejskich. Powstanie sojuszu ma na celu zwiększenie mobilności studentów, kadry akademickiej i środowiska naukowego, a także wspieranie jakości, integracji i konkurencyjności europejskiego szkolnictwa wyższego. W ramach ostatniego konkursu przeprowadzonego w 2024 r. w skład nowych sojuszy weszło 9 polskich uczelni. Prace dotyczące wspólnego europejskiego dyplomu nadal trwają i są jednym z komponentów Europejskiego Obszaru Edukacji.

Według danych przekazanych przez MNiSW na koniec 2024 r. w domach studenckich dostępnych było ok. 100 tysięcy miejsc zdalnych do użytku. Ministerstwo prowadzi działania mające na celu zwiększenie liczby miejsc w domach studenckich oraz poprawę warunków zamieszkania w istniejących obiektach. Podstawowym narzędziem wspierania inwestycji uczelni publicznych związanych z modernizacją i budową domów studenckich są dotacje celowe.

W dyskusji pytano m.in. o perspektywę czasową wdrożenia europejskiego wspólnego dyplomu, zasady przyznawania dotacji na budowę nowych akademików i remontów już istniejących oraz standard nowych akademików i wysokość opłat za pokój.

Posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki w dniu 16 października 2025 roku

Komisja Edukacji i Nauki na posiedzeniu w dniu 16 X rozpatrzyła i zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2026 (druk nr 1749) w zakresie:

- części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka:
- planów finansowych agencji wykonawczych z zał. nr 11:
 - a) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
 - b) Narodowego Centrum Nauki;
- planów finansowych państwowych osób prawnych z zał. nr 14:
 - a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,

b) Centrum Łukasiewicz,

c) Akademii Kopernikańskiej;

- części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk;
- części budżetowej 90 – Akademia Kopernikańska;
- części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie;
- części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 29;
- planu finansowego państwowej osoby prawnej z zał. nr 14 – Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego.

Po wysłuchaniu dysponentów ww. części budżetowych i przeprowadzeniu dyskusji, **Komisja pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy budżetowej w rozpatrywanym zakresie.**

W posiedzeniu Komisji uczestniczyli: sekretarze stanu w Ministerstwie Nauki Szkolnictwa Wyższego – Marek Gzik i Karolina Ziolo-Pużuk oraz sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej – Henryk Kiepusa.

RADA GŁÓWNA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Uchwała Nr 209/2025

Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 września 2025 r. dotycząca projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Bezpieczeństwa Narodowego

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Obrony Narodowej (pismo o sygnaturze MON.DP-WUM.0210.147.2024/TA), projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Bezpieczeństwa Narodowego, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) (ustawa PSWiN) zdecydowanie negatywnie opiniuje ten projekt, przedstawiając poniższe uzasadnienie.

1. Projekt ustawy tworzy Uniwersytet Bezpieczeństwa Narodowego poprzez przekształcenie Akademii Sztuki Wojennej. W wyniku ustawy ma zostać zmieniona nazwa uczelni oraz wydłużony (do okresu trzech ewaluacji działalności naukowej, co według obecnych przepisów oznacza 12 lat) czas prawa posługiwania się nazwą „uniwersytet” bez konieczności spełniania wymaganych przez ustawę PSWiN wymogów uprawniających do posiadania statusu uniwersytetu.
2. Projekt ustawy zapewnia, że władze uczelni, gremia samorządowe, studenci, doktoranci, słuchacze, pracownicy, żołnierze pełniący służbę, majątek, wewnętrzne akty prawne (z wyjątkiem statutu) nie ulegają żadnej zmianie, a prowadzone sprawy, procedury oraz działalność są kontynuowane bez zmian.
3. Uzasadnienie projektu podkreśla potrzebę przygotowania kadr dowódczych o zaawansowanym, wielodomenowym wykształceniu, z wiedzą teoretyczną zintegrowaną z praktyką operacyjną, a także potrzebę uczestnictwa w międzynarodowych projektach badawczych oraz kształcenia specjalistów wojskowych i cywilnych. Rada Główna uważa, że są to ważne cele zasługujące na zdecydowane poparcie, jednak zwraca uwagę, że projekt ustawy w żadnym stopniu nie odnosi się do tych zagadnień, a jedynie zmienia nazwę uczelni na „uniwersytet” i znosi wymogi jakościowe wymagane dla takiego statusu. Z tego względu zmiana nazwy jest działaniem jedynie fasadowym - ma wywołać wrażenie, że uczelnia jest uniwersytetem, mimo świadomości autorów projektu, że w rzeczywistości nie spełnia ona warunków do takiego statusu, a więc przyszli studenci, słuchacze, doktoranci, pracownicy oraz środowisko akademickie wprowadzani będą w błąd.
4. W uzasadnieniu projektu słusznie wspomina się, że w wielu krajach NATO kluczowe uczelnie wojskowe wcale nie noszą nazwy „uniwersytet”, natomiast realizują odpowiednie zadania. Rada uważa, że jest to

podejście właściwe i warte naśladowania. Przykład USA jest niefortunny ze względu na używanie tam słowa „university” jako nazwy praktycznie każdej instytucji kształcącej na poziomie wyższym. W Europie, w tym w Polsce, termin „uniwersytet” jest zarezerwowany dla uczelni o szerokim profilu, z autonomią badawczą i edukacyjną oraz daleko posuniętą niezależnością od władz państwowych. Warto zaznaczyć, że uczelnie wojskowe w Polsce tradycyjnie noszą nazwę „akademia” (np. Wojskowa Akademia Techniczna) i nie stanowi to przeszkody dla rozwoju ich innowacyjnej działalności, ani nie umniejsza renomy, która wynika z ich osiągnięć, a nie nazwy.

5. Rada Główna podkreśla, że polskie środowisko akademickie zdecydowanie sprzeciwiało się podejmowanym w ostatnich latach działaniom deprecjonującym pojęcie „uniwersytet” poprzez nadawanie - dla doraźnych korzyści politycznych - takiej nazwy uczelniom niespełniającym warunków określonych obowiązującymi przepisami. Szkodliwość takich działań dla reputacji całego środowiska naukowego w Polsce jest oczywista i Rada apeluje o ich zaniechanie.

Uchwałą otrzymuje Minister Obrony Narodowej oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Prof. Marcin Pałys

Uchwała Nr 215/2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2025 r.
w sprawie projektu budżetu państwa na rok 2026

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego apeluje do Rządu, Sejmu i Senatu RP o istotne zwiększenie nakładów na badania naukowe i szkolnictwo wyższe w budżecie na 2026 rok.

Osiąganie priorytetów rządowych – bezpieczeństwa państwa, dobrej opieki zdrowotnej, rozwoju innowacyjnego przemysłu, odporności społeczeństwa i gospodarki na zagrożenia, sytuacje kryzysowe czy wojnę hybrydową – wymaga nakładów zarówno na cele bieżące, jak i na osiąganie trwałych efektów. Jak pokazują przykłady krajów przodujących w rozwoju, nauka i szkolnictwo wyższe stanowi dźwignię uruchamiającą rozwój decydujący także o międzynarodowym znaczeniu tych państw.

Argumenty motywujące konieczność zwiększania nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę, poparte dostępnymi i szczegółowymi analizami, podnoszone są w apelach naukowców, w opiniach ekspertów, w głosach instytucji przedstawicielskich i gremiów naukowych, takich jak Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Polska Akademia Nauk czy Rada Narodowego Centrum Nauki. Opracowanie przedstawione we wrześniu przez Forum Związków Zawodowych jasno pokazuje, że zawarte w projekcie budżetu na 2026 rok największe wzrosty nakładów na priorytety państwa dotyczą wydatków bieżących i operacyjnych, przy faktycznym zmniejszaniu lub co najwyżej zamrożeniu nakładów na działania, od których zależą szanse na rozwój i sukcesy w przyszłości. Zmniejszanie się nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe wyrażonych jako procent PKB (1% PKB w 2026 roku) jest tego dobitną ilustracją.

W nauce i szkolnictwie wyższym niezbędne jest finansowanie kompleksowe, obejmujące projekty badawcze (podstawowe i wdrożeniowe), kształcenie, stypendia i wynagrodzenia, inwestycje, utrzymanie kluczowej infrastruktury badawczej oraz rozwój instytucji, we wszystkich dziedzinach nauki. Wzrost finansowania w tylko jednym z tych obszarów przyniesie ograniczone rezultaty.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego apeluje o podniesienie w budżecie państwa na 2026 rok nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe o kwotę 4 mld złotych, oraz zmianę planów prowadzących do zmniejszania funduszy na badania i rozwój, mierzonych procentem PKB, na plan stopniowego wzrostu nakładów do wysokości co najmniej 2% PKB.

Uchwałą otrzymuje: Prezes Rady Ministrów, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Prof. Marcin Pałys

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2025/2026

List Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z okazji inauguracji roku akademickiego 2025/2026

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Marcin Kulasek

Warszawa, 1 października 2025 roku

Wasze Magnificencje, Szanowni Państwo Rektorzy, Wysokie Senaty, Szanowni Nauczyciele Akademicy, Szanowni Doktoranci i Studenci,

u progu nowego roku akademickiego pragnę przekazać Państwu najserdeczniejsze życzenia pomyślności, sukcesów i nieustającej pasji w dążeniu do wiedzy.

W sposób szczególny zwracam się do studentów rozpoczynających I rok studiów. Przekraczając progi uczelni, otworzyliście nowy etap swojego życia, by stać się częścią wspólnoty akademickiej. Gratuluję Wam wyboru ścieżki, która wymaga pracy, odwagi i wytrwałości, oferując w zamian wyjątkową szansę na wszechstronny rozwój, pogłębianie wiedzy oraz realizację naukowych ambicji.

Słowa najwyższego uznania kieruję do nauczycieli akademickich. Dziękuję za nieustającą pracę na rzecz kształcenia młodych pokoleń i rozwoju nauki. Jestem przekonany, że dzięki Państwa wiedzy, zaangażowaniu oraz determinacji rozpoczynający się rok akademicki 2025/2026 pozwoli na kontynuację dotychczasowych projektów badawczych i przyniesie wiele znaczących osiągnięć naukowych, dydaktycznych czy organizacyjnych.

Nadchodzące miesiące to czas nowych wyzwań, ale też nowych możliwości. Priorytety Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego niezmienne koncentrują się na wspieraniu badań naukowych, trosce o wysoką jakość kształcenia, promowaniu innowacji, wzmacnianiu umiędzynarodowienia polskich uczelni, a także na zacieśnianiu współpracy nauki z otoczeniem gospodarczym. Z dumą wspieramy polską naukę i szkolnictwo wyższe, bo wiemy, że bez rozwoju w tych obszarach nie ma szansy na wzrost gospodarczy, intelektualny czy społeczny naszego kraju. Przekazujemy środki na rozwój kadry akademickiej, a także na modernizację infrastruktury uczelnianej i badawczej, by zapewnić jak najwyższą jakość kształcenia i umożliwić naukowcom prowadzenie badań na wysokim poziomie. Zależy nam również na tym, aby dorobek polskich badaczy i osiągnięcia naszych studentów były widoczne na arenie międzynarodowej. Popularyzacja nauki i innowacyjnych rozwiązań to dobra droga do umocnienia pozycji krajowych uczelni w międzynarodowych rankingach.

W nowym roku akademickim życzę władzom uczelni, nauczycielom, studentom i doktorantom wielu sukcesów, satysfakcji z pracy oraz realizacji ambitnych celów naukowych i dydaktycznych. Niech ten rok będzie czasem intensywnego rozwoju, wymiany wiedzy, a także budowania silnych więzi między środowiskiem akademickim a gospodarką. Wspólnie, w atmosferze dialogu i wzajemnego zrozumienia, możemy wypracować wiele rozwiązań, które będą służyły rozwojowi polskiej nauki i szkolnictwa wyższego.

Z wyrazami szacunku

telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mniow.gov.pl
gov.pl/nauka

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Z okazji inauguracji nowego roku akademickiego 2025/2026 Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marcin Kulasek skierował list do studentów, doktorantów oraz pracowników uczelni, życząc im sukcesów, wytrwałości i satysfakcji w działalności naukowej oraz dydaktycznej.

Minister podkreślił szczególne znaczenie tej chwili dla studentów rozpoczynających naukę na pierwszym roku studiów, gratulując im wyboru ścieżki wymagającej odwagi i determinacji, a zarazem otwierającej wyjątkowe perspektywy rozwoju i realizacji ambicji naukowych. Wyraził także wdzięczność i uznanie dla nauczycieli akademickich za ich codzienny wkład w kształcenie młodych pokoleń oraz rozwój badań naukowych.

Szef resortu zwrócił uwagę, że priorytety Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozostają niezmienne: wspieranie badań naukowych, troska o wysoką jakość kształcenia, rozwój innowacji, umiędzynarodowienie polskich uczelni oraz zacieśnianie współpracy nauki z gospodarką. Zapowiedział kontynuację inwestycji w kadry, infrastrukturę uczelnianą i badawczą, a także intensyfikację działań na rzecz promocji dorobku polskich badaczy na arenie międzynarodowej.

Minister wyraził głębokie uznanie dla dotychczasowej działalności dydaktycznej, organizacyjnej, badawczej, rozwojowej i wdrożeniowej środowiska akademickiego. Całą społeczność złożył życzenia owocnego rozwoju, realizacji naukowych pasji oraz podejmowania ambitnych projektów badawczych i dydaktycznych.

List Prezydenta RP do uczestników uroczystych inauguracji roku akademickiego 2025/2026

fot. prezydent.pl [31.10.2025]

25 września 2025

Uczestnicy uroczystych inauguracji roku akademickiego 2025/2026

**Magnificencje Państwo Rektorzy,
Czcigodni Członkowie Senatów,
Szanowni Państwo Profesorowie,
Drodzy Studenci,**

dobiegły końca akademickie wakacje – pora wypoczynku, ale też czas letnich praktyk studenckich i pierwszych doświadczeń zawodowych, ważnych spotkań, pouczających lektur i podróży, zdobywania nowych doświadczeń i umiejętności, wreszcie kontynuacji projektów badawczych i pracy nad publikacjami. Z pewnością nie brakowało Państwu zajęć, bowiem bez względu na rodzaj wspomnianych aktywności łączy Państwa nieustanne pragnienie poszukiwania prawdy, zdobywania wiedzy, rozwoju indywidualnego i pozytywnego kształtowania otaczającej rzeczywistości. Z tej perspektywy początek roku akademickiego jest uroczystym przejściem w intensywniejszy tryb pracy, która nigdy się nie kończy – bo jest zarazem pasją, powołaniem, drogą, przynoszącą radość i spełnienie.

To tradycyjne spotkanie kadry naukowo-dydaktycznej i studentów ma też inny wymiar. Przypomina, że razem tworzą Państwo *universitas*: wspólnotę złączoną wyznawaniem tych samych ideałów, wierną etosowi akademickiemu. Od immatrykulowanych studentów pierwszego roku i słuchaczy studiów obu stopni, poprzez magistrów i promowanych na stopnie naukowe, aż po dojrzałych mistrzów honorowanych prestiżowymi tytułami, nagrodami i wyróżnieniami – wszyscy Państwo stanowią elitę intelektualną, w której my, Polacy, pokładamy wielkie nadzieje. Dysponują Państwo bowiem najpotężniejszą siłą, jaką jest wiedza – a jednocześnie dzielą odpowiedzialność za cel i sposób wykorzystania tej siły.

Dlatego akademicka *universitas* powinna łączyć i gromadzić wszystkich, którzy *sine ira et studio* zmierzają do ustaleń pewnych, zgodnych z faktycznym stanem rzeczy, spełniających wymogi metodologiczne określonej dyscypliny naukowej. Szkoły wyższe muszą pozostać autonomicznymi, niezależnymi od nacisków zewnętrznych bastionami wolności słowa i wolności badań naukowych; ośrodkami, z których promieniuje

kultura prawdziwego dialogu i intelektualnej rzetelności. Jeśli chodzi o sam status i praktykę funkcjonowania polskich uczelni, to jestem zdania, że tematem swobodnej, lecz stricte merytorycznej debaty powinny być również przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Choć akt ten oparto na trafnych założeniach aksjologicznych, to w praktyce wzbudził on wiele zastrzeżeń środowisk akademickich. Jestem otwarty na Państwa sugestie w kwestiach zmian w ustawodawstwie dotyczącym rozwoju, finansowania oraz międzynarodowej promocji polskich uczelni i badań naukowych.

Już od średniowiecza charakterystycznym rysem uniwersytetu jest jego aktywny udział w rozwiązywaniu problemów dotyczących wspólnoty, w której i dla której został utworzony. Ufam, że rodzime uczelnie będą poświęcać szczególną uwagę wyzwaniom stojącym przed Polską – choć i tak zwykle wiążą się one ze zjawiskami o skali globalnej. Jest to m.in. głęboka rewizja polityczno-gospodarczego ładu światowego i przebudzenie rosyjskiego imperializmu z krótkiego letargu, w którym znalazł się on w latach 90. minionego stulecia. To pilna potrzeba przebudowy europejskiej architektury bezpieczeństwa – w której bezpieczna, silna militarnie Polska będzie jednym z filarów. Fundamentalnie ważnym zagadnieniem jest kryzys demograficzny. Koniecznych usprawnień wymaga ustrój polityczny naszego państwa i ramy prawne, w których funkcjonuje polska gospodarka. Musimy zmierzyć się z problemem jak dotąd niekontrolowanego rozwoju sztucznej inteligencji i cyfryzacją kolejnych dziedzin życia. Polską specjalnością mogą i powinny stać się nowe technologie, szczególnie w obszarach obronności, energetyki, biologii i medycyny.

Wreszcie ogromne wyzwania stoją przed artystami, twórcami i teoretykami kultury, ekspertami z zakresu filozofii, socjologii, psychologii, pedagogiki i komunikacji – słowem, przed wszystkimi znawcami ludzkiej natury, jej niezmiennych od wieków dążeń, atutów i ograniczeń. W obliczu niezwyklej kumulacji procesów zmieniających oblicze Polski i świata potrzebny jest rozważny, zdystansowany namysł nad tym, jak sprawić, aby w centrum tych przemian znalazło się najlepiej pojęte dobro człowieka.

Cieszę się, że w rozpoczynającym się nowym roku akademickim polskie uczelnie nadal będą pomnażać wielkie bogactwo naszego kraju, jakim są znakomicie wykształceni i kompetentni specjaliści – ambitni, kreatywni, poszukiwani na rynku pracy. Jestem przekonany, że w nadchodzących miesiącach polscy uczeni znów zadziwią świat przełomowymi odkryciami i wynalazkami. Niech nowe horyzonty studiów, badań i rozwoju pozwolą odnieść liczne sukcesy, którymi rozślawią Państwo swoją *Alma Mater* i całą naszą Ojczyznę. Życząc powodzenia i wszelkiej pomyślności osobistej, serdecznie Państwa pozdrawiam.

Vivat Academia! Vivant Professores!

Z poważaniem

Karol Nawrocki

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Inauguracja roku akademickiego w Politechnice Gdańskiej z udziałem Prezydenta RP Karola Nawrockiego

Prezydent RP wziął udział w uroczystej inauguracji roku akademickiego na Politechnice Gdańskiej. *Historia mądrością, przyszłość wyzwaniem – to dewiza Politechniki Gdańskiej i cieszę się, że tak brzmi, bo jest mi bardzo bliska* – powiedział w swoim wystąpieniu Karol Nawrocki. Podkreślił, że sam jest absolwentem wydziału zarządzania na Politechnice Gdańskiej, z czego jest dumny. Przywołał wybitnych polskich naukowców: Jana Czocharalskiego, Mariana Rejewskiego, Henryka Zygałskiego, Jerzego Różyckiego, Ignacego Mościckiego, wskazu-

jąc, że jako narodowa wspólnota możemy szukać w historii narodowej mądrości o tym, jacy jesteśmy dzisiaj. My, jako naród potrafimy zrobić wiele, jeśli państwo inwestuje w badania naukowe i akademickie i mamy wspaniałe kadry i studentów, którzy dbają o naszą przyszłość – akcentował Prezydent. Podkreślił, że Polska stoi dziś przed szczególnymi wyzwaniami takimi jak budowa CPK, która nie może odbyć się bez zaangażowania intelektualistów, profesorów i specjalistów od kwestii technologicznych, tworząc logistyczny hub dla całej Europy i świata, ale też sprawiając, że Polska będzie w końcu połączona.

Prezydent wskazał, że Polska ma przed sobą poważne wyzwania w zakresie bezpieczeństwa. Złożył deklarację, że jako Zwierzchnik Sił Zbrojnych zrobi wszystko, żeby rozwijać technologie obronne XXI wieku. Przypomniął, że 29 sierpnia w Centrum Nowych Technologii Uniwersytetu Warszawskiego podpisał inicjatywę ustawodawczą o Funduszu Rozwoju Technologii Przełomowych. Dziś jesteśmy w zakresie rewolucji 4.0, dotyczącej sztucznej inteligencji i nowych technologii. Nie uda nam się jej wygrać bez Państwa – powiedział Karol Nawrocki. Polak potrafi, a Wy każdego dnia dowodzicie, że jesteśmy w czołówce europejskiej

i światowej, i czeka nas piękna przyszłość właśnie dzięki Wam – dodał.

Prezydent poinformował, że podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ spotkał się z najważniejszymi firmami amerykańskiego biznesu, które tworzą w Polsce miejsca pracy i inwestują. Oni wszyscy mówią, że inwestycje w Polsce, ale też umiejętności inżynierskie, językowe i postęp technologiczny u nas oceniają najwyżej w Europie i wiedzą, że Polska stanowi konkurencję dla całego świata – akcentował.

Prezydentowi towarzyszył minister Karol Rabenda.

W 2024 roku świętowano 120-lecie działalności Politechniki Gdańskiej, której początki, pod szyldem Królewskiej Wyższej Szkoły Technicznej, datuje się na 6 października 1904 roku. Na uczelni kształcą się obecnie 14 tysięcy studentów. Politechnika Gdańska może poszczycić się kadrą składającą się z 1300 nauczycieli akademickich oraz rozbudowaną infrastrukturą badawczą, m.in. 300 laboratoriami.

fot. prezydent.pl [31.10.2025]

Prezydent RP na inauguracji roku akademickiego 2025/2026 Akademii Zamojskiej

Uroczysta inauguracja roku akademickiego 2025/2026 odbyła się 21 października br. w gmachu historycznej Akademii Zamojskiej, w którym obecnie swoją siedzibę mają I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Zamoyskiego oraz Zamojska Akademia Kultury.

Inaugurację roku akademickiego rozpoczęto uroczystą Mszą św. w Kościele Rektorálnym pw. św. Katarzyny w Zamościu, którą odprawił duszpasterz akademicki ks. Marek Żur. Następnie główne uroczystości inauguracyjne odbyły się na dziedzińcu historycznej Akademii Zamojskiej, której współczesna uczelnia jest kontynuatorką. Więź z ideą, jaka przyświecała założycielowi miasta i Akademii Janowi Zamoyskiemu podkreślał rektor Akademii Zamojskiej.

Gościem honorowym wydarzenia był prezydent RP Karol Nawrocki, który w swoim wystąpieniu obiecał objąć Akademię Zamojską swoim patronatem.

Podczas przemówienia Prezydent RP nawiązał do patrona uczelni – Jana Zamoyskiego, który pod koniec XVI wieku, projektując Zamość zaprosił do współpracy wybitnych architektów z Europy po to, by nowo powstałe miasto było pod względem urbanistycznym idealnym organizmem, przypominającym ciało człowieka.

fot. prezydent.pl [31.10.2025]

Wystąpienie Prezydenta RP Karola Nawrockiego podczas inauguracji roku akademickiego 2025/2026 w Akademii Zamojskiej:

„Sięga potężnie od krańca do krańca”. Złoto przy niej to marny piach. Jest także dla wielu gwarancją nieśmiertelności. Tak, to mądrość, i tak pisano w *Księdze Mądrości* Starego Testamentu. Mądrość... Nie ma mądrości bez wiedzy, choć mądrość, jak wiemy, Drodzy Państwo, wiedzę wyłącznie nie jest. Dlatego potrzebujemy dzisiaj wiedzy, potrzebujemy rozwijających się uniwersytetów i akademii, odpowiedzialności za Rzeczpospolitą, za naszą narodową wspólnotę, aby mądrze iść w przyszłość Polski w XXI wieku. I z całą pewnością dlatego też 1200 studentów podczas nowego roku akademickiego podejmuje swój wysiłek właśnie na Akademii Zamojskiej – aby być mądrymi, odpowiedzialnymi obywatelami naszej ukochanej ojczyzny. I za to, Szanowny Panie Rektorze, Panowie Profesorowie, Wysoki Senacie, Drogie Władze Samorządowe, Panie Starosto, Panie Prezydencie, Drodzy Patroni Polityczni Akademii Zamojskiej, Parlamentarzyści, z całego serca chciałem wszystkim Państwu podziękować – że budując Akademię Zamojską, budujecie w istocie silną, świadomą swoich fundamentów, korzeni Rzeczpospolitą Polską. I z wielką przyjemnością, Panie Rektorze, będę patronem Akademii Zamojskiej jako Prezydent Polski.

Gdy w końcówce XVI wieku wspomniany przez Pana Rektora Jan Zamoyski budował i lokował sam Zamość, to miał tak ambitny plan, aby swoim urbanistycznym kształtem Zamość przypominał człowieka – aby był organizmem idealnym pod względem urbanistycznym. Do tego zaprosił wybitnych architektów z Europy. W tym organizmie, pewnie Państwo to wiedzą, ale nie wszyscy to wiedzą, katedra i akademia miały być płucami Zamościa. Miały decydować o tym, że Zamość może oddychać. Może oddychać wiarą, wartościami, może oddychać słowem Pana Boga i właśnie mądrością i intelektem. I to Janowi Zamoyskiemu w końcówce wieku XVI się udało. Akademia Zamojska związała przecież swoje losy właśnie z Pierwszą Rzeczpospolitą. Rozwijala się, gdy Pierwsza Rzeczpospolita była silna, a gdy przyszedł zabór, takich możliwości nie było, aż do końca wieku XIX, kiedy zamiast akademii powstało gimnazjum, a na początku wieku XX – liceum. Swoją drogą, Drodzy Państwo, myślę, że powinniśmy też pozdrowić uczniów I Liceum Ogólnokształcącego, którzy są tutaj z nami i z całą pewnością będą studentami – czego im życzę – Akademii Zamojskiej.

Chciałem podziękować Panu Rektorowi, władzom uczelni i wszystkim Państwu także za to, że Akademia Zamojska w tak właściwy, odpowiedni i wyjątkowy sposób odpowiada na dzisiejsze potrzeby państwa polskiego i wyzwania, przed którymi stajemy. Te trzy fundamenty, wokół których toczy się edukacja akademicka na Akademii Zamojskiej, to przecież z jednej strony nauki społeczne, nauki humanistyczne, które dają nam szansę, aby w polskich urzędach, w polskich instytucjach, w polskich szkołach reprezentowali nas ci, którzy z jednej strony są profesjonalistami i mają wiedzę, ale z drugiej strony, żeby być urzędnikiem państwa polskiego, Polskę po prostu trzeba kochać albo przynajmniej Polskę szanować. I za ten fundament – i patriotyczny, i fundament wokół wartości tej uczelni, tak ważnych dla nas wszystkich Polaków – z całego serca dziękuję. Ale ta odpowiedzialność, którą Akademia Zamojska bierze na siebie, to także odpowiedzialność za nasze bezpieczeństwo. Bo żeby Polska była bezpieczna, to musi być bezpieczna militarnie, wojskowo, musi być bezpieczna żywnościowo, a na Lubelszczyźnie trzeba to powtarzać zawsze głośno i mocno. Polska musi być także bezpieczna zdrowotnie i te wydziały, które gwarantują przyszłość tych, którzy będą odpowiadać za naszą służbę zdrowia czy także za pomoc na potencjalnym polu walki, jest wielką

zasługą Akademii Zamojskiej i reakcją na to, co dzieje się w otoczeniu międzynarodowym – tak niedaleko stąd, za naszą wschodnią granicą.

Dziękuję też za to, że Akademia Zamojska nie pozostaje, Panie Rektorze, obojętna na rewolucję przemysłową, na rewolucję technologiczną – czwartą rewolucję przemysłową – a więc na rewolucję nowych technologii, która właśnie dzieje się na naszych oczach. Centrum Badań i Transferu Technologii Akademii Zamojskiej to także projekt, który być może w najbliższych latach da nam specjalistów z jednej strony od naszego bezpieczeństwa, z drugiej od naszej gospodarki czy życia codziennego. Bo tak to już jest, Drodzy Studenci, Drodzy Uczniowie, że dzisiaj jesteśmy częścią pewnego technologicznego przełomu, wobec którego nie możemy być obojętni.

Chcę także zapewnić, że jako Prezydent Polski – a to już nie są tylko słowa, Drodzy Państwo – będę dbał o zakres tych działań społecznych, w których kształci Akademia Zamojska. Już jako Prezydent Polski w ostatnich dwóch miesiącach przedstawiłem inicjatywy ustawodawcze, projekty, o których mówiłem w czasie kampanii wyborczej. Tak, potrzebujemy Funduszu Technologii Przełomowych, aby także państwo polskie i Prezydent Polski mogli pomagać tym, którzy chcą zakładać swoje start-upy technologiczne, a którzy być może dzisiaj kształcą się właśnie w Akademii Zamojskiej. Tak, potrzebujemy, Drodzy Państwo, wielkich projektów, do których potrzebować będziemy profesjonalistów i absolwentów polskich uczelni wyższych – takich projektów jak Centralny Port Komunikacyjny, a także silne polskie porty i nasza żegluga śródlądowa. Potrzebujemy po prostu wierzącej w siebie, ambitnej, silnej, bezpiecznej Polski. A takiej nie uda nam się zbudować, Drodzy Studenci, bez Was. Bez Waszej pracy, bez Waszej wiedzy, bez Waszego poświęcenia i przywiązania do tego, co buduje naszą wspólną wspólnotę narodową od wieków. I o to Was bardzo proszę, rozpoczynając rok akademicki – wierząc tak bardzo i we władze polskich uczelni, wierząc w polskich studentów, i wierząc w siłę naszego narodu.

Drodzy Państwo, zakończę cytatem z Jana Zamoyskiego, którego dziś przywołujemy najczęściej. Odpowiadając jego słowami na to, czego dziś potrzebuje Polska, czego potrzebujemy my wszyscy.

450 lat temu, a brzmi tak współcześnie, Jan Zamoyski napisał tak:

„Spójrzmy tylko na królestwo nasze. (...) Czegoż nam brakuje? Oto rządu silnego i ustalanego ładu prawnego, a wtedy wszystko będziemy mieli i stać będziemy silni i pewni siebie”.

Niech żyje Polska!

Realizacja projektu „Akredytacje międzynarodowe dla rozwoju polskich uczelni”

Z informacji podanych 15 września br. przez MNiSW wynika, że w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizuje projekt „Akredytacje międzynarodowe dla rozwoju polskich uczelni”. Celem projektu jest wsparcie polskich uczelni w procesie pozyskiwania zagranicznych akredytacji, reakredytacji i certyfikatów jakości kształcenia, co przyczynia się do umiędzynarodowienia i podniesienia prestiżu polskiego szkolnictwa wyższego.

Wsparcie finansowe jest kierowane do uczelni, które ubiegają się o uzyskanie uznawanych na arenie międzynarodowej akredytacji lub certyfikatów jakości, zwłaszcza pozaeuropejskich. Każda zainteresowana uczelnia musi posiadać strategię umiędzynarodowienia lub wykazać prowadzenie działań w tym zakresie. Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym do wyczerpania środków lub do II kwartału 2028 roku.

Projekt „Akredytacje międzynarodowe dla rozwoju polskich uczelni” jest elementem polityki naukowej państwa – wzmacnia pozycję polskich uczelni na arenie międzynarodowej i przyczynia się do poprawy jakości kształcenia oraz jego powiązania z rynkiem pracy.

Więcej informacji można znaleźć w Zaproszeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do składania wniosków w projekcie „Akredytacje międzynarodowe dla rozwoju polskich uczelni”.

Lubelskie uczelnie w centrum uwagi Ministerstwa

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marcin Kulasek w czwartek 18 września br. zakończył dwudniową wizytę na Lubelszczyźnie. Była to okazja do spotkań z władzami i społecznością trzech uczelni: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i Politechniki Lubelskiej, a także okazja do prezentacji innowacji z regionu.

Minister Marcin Kulasek podczas dwudniowej wizyty na Lubelszczyźnie podkreślał rolę regionu jako jednego z najważniejszych centrów akademickich w Polsce. Spotkania z władzami i społecznością uczelni były okazją do zapoznania się z perspektywą naukową i dydaktyczną, inwestycjami w infrastrukturę oraz innowacyjnymi programami badawczymi.

Pierwszy dzień wizyty obejmował także udział wraz z ministrami Karoliną Zióło-Pużuk, w obradach Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, które tym razem odbywały się na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie. Spotkanie poświęcono głównie zagadnieniom związanym ze wsparciem uczelni i instytutów przez poszczególne ministerstwa. Członkowie kierownictwa mieli także okazję zapoznać się z infrastrukturą badawczą uczelni – Pracownią Umiejętności Klinicznych, Centrum Fenomiki Roślin i Pracownią Animaloterapii.

Podczas spotkań omawiano również kwestie socjalne, potrzebę rozbudowy bazy akademików oraz wsparcia na rzecz umiędzynarodowienia badań. W budżecie na 2026 r. na rozwój mieszkalnictwa społecznego, a także rozbudowę i modernizację bazy akademików przeznaczono ponad 4 mld zł.

Minister Nauki nagocjuje budżet dla nauki

Trwają negocjacje budżetu dla nauki na rok 2026. Wydatki na naukę i szkolnictwo wyższe w 2026 roku pozostaną na rekordowo niskim poziomie w stosunku do PKB. Będzie to nadal tylko nieco ponad procent (1.07% w 2025 roku). Minister Marcin Kulasek poinformował, że od miesięcy walczył o większe pieniądze dla nauki i szkolnictwa wyższego. Początkowo wnioskował o dodatkowe 3,66 mld zł. Dzięki temu wydatki państwa na ten cel wzrosłyby o 0,05 proc. PKB. Niestety, podczas negocjacji Minister musiał znacznie obniżyć oczekiwania w stosunku do wysokości budżetu na naukę i szkolnictwo wyższe. Jak będzie ostatecznie, przekonamy się już wkrótce. W każdym razie nie są przewidziane żadne podwyżki w szkolnictwie wyższym w 2026 roku. **Niestety na posiedzeniu w dniu 16 października Sejmowa Komisja Edukacji i Nauki pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy budżetowej w rozpatrywanym zakresie.**

Blisko 70 uczelni zmierzy się z problemem porzucania studiów

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) 25 września 2025 roku rozstrzygnęło konkurs „Efektywne zarządzanie uczelnią w celu minimalizowania zjawiska drop-outu”, realizowany ze środków Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego. Łączna kwota przyznanego dofinansowania to ponad 288 mln zł. Już od października 69 polskich szkół wyższych rzuci wyzwanie przedwczesnemu kończeniu nauki przez studentki i studentów.

Przedstawiciele trzech uczelni, których pomysły na przeciwdziałanie rezygnacjom ze studiów zostały najwyżej ocenione, opowiedzieli podczas konferencji prasowej w NCBR o swoich planach i oczekiwanych efektach. Najważniejszym momentem spotkania w Warszawie było uroczyste podpisanie umów na dofinansowanie tych projektów.

Podpisy złożyli następujący przedstawiciele uczelni: prof. dr hab. Piotr Ślósarz, prorektor ds. studiów na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu, dr hab. Janusz Wiśniewski, prof. ANS, prorektor ds. organizacji, rozwoju

i współpracy na Akademii Nauk Stosowanych im. H. Cegielskiego w Gnieźnie Uczelnia Państwowa, dr Sabina Ratajczak, prorektor ds. rozwoju Akademii WSB oraz prof. dr hab. inż. Jerzy Małachowski, dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Według ekspertów Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego, którzy analizowali m.in. dane ze Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on, w Polsce w latach 2012-2020 ponad 1,3 miliona osób przerwało studia i nie wróciło na uczelnię w ciągu roku od skreślenia z listy studentów. To aż 40 proc. wszystkich studentów w tym czasie.

Na drop-oucie tracą wszyscy: studenci, uczelnie, poszczególne regiony i całe społeczeństwo. Dlatego strategiczne inicjatywy podejmowane przez uczelnie są bardzo ważne, żeby wzmocnić zaufanie do systemu szkolnictwa wyższego i znacząco zmniejszyć liczbę osób odchodzących ze studiów przed zdobyciem dyplomu.

Na działania, które mają zwiększyć szanse na ukończenie studiów, NCBR przeznaczy łącznie ponad 288 mln zł dofinansowania z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.

W raportach przygotowanych przez 10 najlepiej ocenionych w naborze NCBR uczelni, wnioskodawcy wskazywali na dwa główne czynniki przedwczesnego kończenia kształcenia: instytucjonalne i osobiste.

W grupie czynników instytucjonalnych, czyli tych związanych z samą uczelnią i jakością kształcenia, najczęściej wymieniano:

- zbyt wysoki lub zbyt niski poziom studiów,
- niewłaściwe proporcje między teorią a praktyką,
- mało elastyczny plan zajęć i trudności w pogodzeniu nauki z pracą,
- problemy organizacyjne, brak wsparcia administracyjnego i problemy infrastrukturalne,
- niska jakość nauczania – nieaktualna wiedza wykładowców, nieatrakcyjne metody dydaktyczne.

Wśród czynników indywidualnych/osobistych dominują zaś:

- brak zainteresowania kierunkiem – często wynikający z nietrafionego wyboru lub niewystarczającej wiedzy o kierunku przed rozpoczęciem studiów,
- problemy zdrowotne i psychiczne, wypalenie, kryzysy rodzinne,
- zobowiązania zawodowe – konieczność podjęcia pracy zarobkowej w pełnym wymiarze,
- zmiana zainteresowań lub ścieżki kariery – studenci dochodzą do wniosku, że wybrany kierunek nie odpowiada ich aspiracjom,

- brak poczucia sensu studiowania – szczególnie gdy rynek pracy nie oferuje wyraźnych korzyści dla absolwentów danego kierunku,
- kłopoty finansowe.

Zaproponowane przez uczelnie działania odnoszą się do obu grup powodów rezygnacji. Dotyczą np. zwiększania efektywności procesu rekrutacji, tak aby przyjmować bardziej świadomych kandydatów; tworzenia lub wsparcia funkcjonowania uczelnianych struktur, takich jak akademickie biura karier, odpowiedzialnych za aktywizację zawodową studentek i studentów; współpracy ze szkołami średnimi, podmiotami doradztwa zawodowego i pracodawcami w zakresie prowadzenia efektywnego kształcenia; zmian w zakresie sposobu realizacji samego procesu kształcenia; wdrożenia zajęć wyrównawczych; wsparcia psychologicznego. W projektach było również możliwe sfinansowanie stworzenia lub rozwijania uczelnianego systemu monitorowania zjawiska rezygnacji ze studiów.

Z wewnętrznych badań przeprowadzonych przez uczelnie wynika, że największym obciążeniem dla uczelni są rezygnacje w pierwszych miesiącach nauki. Tak zwany wczesny drop-out ma negatywny wpływ nie tylko na organizację pracy i wykorzystanie zasobów, ale też na atmosferę – demotywuje innych studentów oraz pracowników i wykładowców.

W kolejnych latach studiów również zdarzają się rezygnacje, jednak doświadczenie pokazuje, że osoby, które stawiają czoła trudnościom typowym dla pierwszego roku, są znacznie bardziej zmotywowane do uzyskania dyplomu.

Badania pokazują, że najwięcej osób odchodzi ze studiów inżynierskich i ścisłych. Stąd konieczność zapewnienia wsparcia dla studentów pierwszego roku w nauce trudnych przedmiotów, takich jak matematyka, fizyka i chemia.

Projekt składa się z pięciu kroków, które wzajemnie się uzupełniają:

1. Pomoc w wyborze odpowiedniego kierunku studiów (wsparcie rekrutacyjne),
2. Poprawa jakości nauczania i wprowadzenie mentoringu,
3. Zajęcia wyrównawcze dla studentów z trudnościami,
4. Wsparcie psychologiczne i integracyjne,
5. Wdrożenie nowoczesnych narzędzi i systemu monitorowania rezygnacji.

Każdy z tych kroków odpowiada na inne ryzyko rezygnacji i razem tworzą spójny system wsparcia.

Po zakończeniu projektu uczelnie powinny mieć gotowy system, który pomaga zapobiegać rezygnacji ze studiów. Jego kluczowe elementy to: stałe doradztwo przy rekrutacji, dobrze przygotowana kadra, zajęcia wyrównawcze, opieka psychologiczna i integracja jako stały element życia studenckiego, a do tego nowoczesna infrastruktura oraz system, który na bieżąco sprawdza, ile osób rezygnuje ze studiów.

Na zaplanowane działania o wartości około 2,5 mln zł Narodowe Centrum Badań i Rozwoju przekaże uczelni ponad 2,4 mln zł dofinansowania z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.

EXPO 2025 w Osace

Minister Marcin Kulasek o przyszłości nauki, edukacji i przełomowych technologiach

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marcin Kulasek w dniach 1-2 października był obecny na Wystawie Światowej EXPO 2025 w Osace. Wizyta upłynęła pod znakiem promocji polskiej nauki i technologii. W środę 1 października obchodzono Narodowy Dzień Polski. W programie znalazło się m.in. otwarcie Tygodnia Województwa Podkarpackiego oraz inauguracja Festiwalu Gier, w której – obok Ministra Marcina Kulaska – wziął udział także Wiceminister Cyfryzacji Rafał Rosiński. W Pawilonie Polski zaprezentowano nie tylko po-

tencjał badawczy i edukacyjny kraju, ale też innowacje z branży gier komputerowych. Motywem przewodnim polskiej ekspozycji była twórczość Fryderyka Chopina.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej przekazało ponad 8,5 mln zł na finansowanie projektów i inicjatyw, realizowanych w ramach programu promocji polskiej nauki na Wystawie Światowej EXPO 2025 w Osace. Finansowaniem zostało objętych 15 projektów realizowanych przez kilkanaście uczelni publicznych oraz Polską Akademię Nauk i jej instytu-

ty. W 2025 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zlecił siedmiu uczelniom realizację zadania pn. *Organizacja zagranicznych praktyk zawodowych dla studentów polskich uczelni w związku z udziałem Polski w Wystawie Światowej Expo 2025 Osaka*. Projekt, realizowany we współpracy z Polską Agencją Inwestycji i Handlu S.A., obejmuje organizację praktyk, dzięki którym studenci będą wspierać obsługę merytoryczną, językową i organizacyjną Pawilonu Polski podczas Expo. Na realizację tego zadania przeznaczono łącznie 3,56 mln zł.

EXPO 2025 odwiedziło ponad 28 milionów osób z całego świata. Obecność Polski w tak szerokim międzynarodowym gronie to nie tylko prestiż, ale realna szansa na długofalowe efekty — od nowych partnerstw po rozwój współpracy naukowej i edukacyjnej. Wystawa w Osace trwała do 13 października 2025 r.

Fabryki AI w Polsce

Pierwsza w Polsce fabryka AI powstała w Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym, które w lutym br. pozyskało 200 mln zł dofinansowania z unijnego programu na utworzenie w Polsce Fabryki Sztucznej Inteligencji. Decyzja Komisji Europejskiej stanowiła kluczowy krok w realizacji unijnej strategii budowy sieci wyspecjalizowanych centrów AI.

Inicjatywa Fabryk AI stanowi kluczowy element unijnej strategii na rzecz przekształcenia Europy w globalnego lidera w dziedzinie godnej zaufania sztucznej inteligencji. Ogłoszona przez Komisję Europejską we wrześniu 2024 r., zakłada stworzenie sieci wyspecjalizowanych centrów badawczo-rozwojowych, integrujących superkomputery EuroHPC, zasoby danych i kompetencje naukowo-przemysłowe.

Projekt realizowany jest przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (PCSS), które otrzyma 200 mln zł (50 mln euro) z Komisji Europejskiej. Środki te powiększą pulę 340 mln zł, zapewnionych przez Polski Rząd na rozwój Fabryk AI.

Drugą w naszym kraju Fabrykę Sztucznej Inteligencji zbuduje konsorcjum kierowane przez Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH w Krakowie. Gaia AI Factory to kolejny krok w budowie europejskiej sieci centrów AI, których zadaniem będzie rozwój badań, innowacji i zastosowań sztucznej inteligencji. Środki potrzebne na sfinansowanie projektu (70 mln euro) pochodzą w równych częściach z Polski i Komisji Europejskiej – za nasz wkład finansowy odpowiadają Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Cyfryzacji.

O sukcesie polskiego wniosku poinformowali w piątek 10 października na wspólnym briefingu prasowym wicepremier i minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski, wiceminister cyfryzacji Dariusz Standerski i wiceminister

nauki i szkolnictwa wyższego Maria Mrówczyńska. Projekt Gaia AI Factory o łącznej wartości około 300 mln zł (70 mln euro) jest współfinansowany w równych częściach przez Polskę i Unię Europejską w ramach programu Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia w zakresie Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC JU). Polski wkład współfinansują Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwo Cyfryzacji. Celem inicjatywy jest stworzenie infrastruktury i ekosystemu wspierającego rozwój zaawansowanych technologii sztucznej inteligencji, zgodnych z europejskimi wartościami zaufania, przejrzystości i odpowiedzialności.

Gaia AI Factory powstaje w ramach ogólnoeuropejskiego programu Fabryk AI, koordynowanego przez EuroHPC JU. Polska, jak wyżej wspomniano, już wcześniej stała się ważnym uczestnikiem tej sieci dzięki poznańskiemu projektowi PIAST AI Factory, realizowanemu przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (PCSS). Oba ośrodki – PIAST i Gaia – będą ściśle współpracować z fińską LUMI AI Factory, tworząc rozproszony ekosystem wspierający badania, innowacje i wdrażanie zaufanych rozwiązań sztucznej inteligencji w Europie.

Konferencja „Razem budujemy przyszłość nauki!”

10 października w MNiSZW odbyła się konferencja dotycząca popularyzacji nauki – „Razem budujemy przyszłość nauki!”. W wydarzeniu udział wzięła sekretarz stanu Karolina Ziolo-Pużuk. Podczas konferencji powołano Zespół Doradczy ds. Popularyzacji Nauki, odbyła się dyskusja z ekspertami nt. popularyzacji nauki w nowym modelu ewaluacji jakości działalności naukowej oraz (od)budowania społecznego autorytetu nauki, zaanonsowano Rok Popularyzacji Nauki oraz ogłoszono I Kongres POP Science (Katowice, grudzień 2025).

Co dalej z największym teleskopem w Polsce?

Obserwatorium Astronomiczne UMK w Piwnicach i największy radioteleskop w Europie Środkowej otarły się o widmo zamknięcia. Instytut otrzymał informację, że Ministerstwo nie przyznało środków na działalność RT4 na kolejne 3 lata, co w praktyce oznaczało koniec życia tego polskiego instrumentu. Urządzenie służy do zaawansowanego badania gwiazd i zmian w kosmosie. Potrafi śledzić ruch astronomiczny. **Umożliwia też analizę budowy odległych galaktyk.** Jest jednym z najciekawszych obiektów turystyczno-naukowych w regionie. Mimo wielu zastosowań i niekwestionowanego wkładu w naukę, projekt nie otrzymał akceptacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Według osób, które nagłośniły sprawę, ich wniosek o dofinansowanie otrzymał pozytywną ocenę. Problem stanowi fakt, że tylko kilka projektów otrzymało środki.

Władze Obserwatorium Astronomicznego UMK w Piwnicach złożyły wniosek do MNiSW o zmianę decyzji o dofinansowaniu. Jednocześnie po nagłośnieniu tej sprawy i alarmujących informacjach o **"zapaści kraju"**, Ministerstwo zdecydowało o dalszym finansowaniu.

Jak dopilnować zachowania terminu w postępowaniu administracyjnym?

W sferze prawa administracyjnego znajdują się normy prawne nienależące do innych gałęzi prawa, a w szczególności – normy spoza prawa cywilnego i karnego, które są skodyfikowane. **Prawo administracyjne obejmuje bardzo rozległą i rozproszoną problematykę** – można powiedzieć, że normy tego prawa towarzyszą człowiekowi od urodzenia aż do śmierci, gdyż odnoszą się m.in. do kwestii sytuacji administracyjnoprawnej osób fizycznych, obywatelstwa polskiego, statusu cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych, stowarzyszeń, zgromadzeń, korzystania z rzeczy i świadczeń publicznych, ochrony środowiska, bezpieczeństwa i porządku publicznego, zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa narodowego, prawoadministracyjnej regulacji gospodarki, ochrony zdrowia, upowszechniania informacji, dostępu do informacji publicznej, zagadnień oświaty, nauki i kultury, w tym m.in. szkolnictwa wyższego, PAN, instytutów badawczych, stopni i tytułów naukowych... Są to tysiące aktów normatywnych różnej rangi, składających na tę gałąź prawa, którą nazywamy **prawem administracyjnym**.

W tej olbrzymiej i rozległej materii występują pewne wspólne zasady, odnoszące się do kwestii proceduralnych w sprawach indywidualnych należących do właściwości organów administracji publicznej. Do takich ujednoliconych zagadnień należą **sposoby obliczania terminów w postępowaniach administracyjnych**, które zostały zebrane w rozdziale 10 działu I ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 572 ze zm.; dalej: k.p.a.).

W praktyce życia codziennego możemy znaleźć się w sytuacji, w której będziemy musieli dokonać samodzielnie wyznaczenia daty, w której upływa termin dokonania określonej czynności, np. otrzymaliśmy decyzję administracyjną odmawiającą przyznania stypendium, o które się ubiegaliśmy – termin do wniesienia odwołania wynosi 14 dni. Jak go wyliczyć? Co zrobić, jeśli przypadnie na dzień wolny od pracy? Do kiedy należy wysłać to odwołanie pocztą, a do kiedy możemy je złożyć osobiście? Jaki będzie termin do wniesienia odwołania, jeśli chcemy je wysłać z zagranicznego urzędu pocztowego, a jaki w przypadku wysyłki elektronicznej na platformie ePUAP?

Ustawodawca wprowadził kilka **zasad**, które powinny rozwiewać ewentualne wątpliwości związane z **obliczaniem terminów** i wymienił je w art. 57 k.p.a.:

§ 1. Jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu.

Np. decyzję stypendialną odmowną otrzymaliśmy 10 października, zatem termin 14-dniowy do wniesienia odwołania upływa 24 października o godz. 24.00.

§ 2. Terminy określone w tygodniach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą odpowiada początkowemu dniowi terminu.

Np. jeśli początek terminu dwutygodniowego przypadł na dzień 15 kwietnia – wtorek, to termin ten upływa również we wtorek – dnia 29 kwietnia o godz. 24.00;

§ 3. Terminy określone w miesiącach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim miesiącu, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca.

Np. jeśli strona dowiedziała się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania (art. 148 § 1 k.p.a.) dnia 31 maja, to termin do wniesienia podania o wznowienie postępowania upływa jej dnia 30 czerwca, a jeśli stałoby się to 31 lipca, to termin upłynąłby odpowiednio 31 sierpnia;

§ 3a. Terminy określone w latach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim roku, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim roku nie było – w dniu poprzedzającym bezpośrednio ten dzień.

Np. jeśli postępowanie zawieszono dnia 10 listopada, to trzyletni okres zawieszenia postępowania, uprawniający do uznania żądania wszczęcia postępowania za wycofane (art. 98 § 2 k.p.a.) upływa 10 listopada trzy lata później.

§ 4. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

Np. jeśli decyzję doręczono 18 grudnia, to termin 14-dniowy do wniesienia odwołania przypada na 1 stycznia, a ponieważ jest to dzień ustawowo wolny od pracy, dlatego termin ten ulega przedłużeniu i upływa w najbliższym dniu roboczym – 2 stycznia (o ile również nie jest to dzień ustawowo wolny od pracy lub sobota).

W art. 57 § 5 k.p.a. określono **warunki zachowania terminu przy różnych sposobach doręczeń:**

§ 5. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało:

- 1) wysłane na adres do doręczeń elektronicznych organu administracji publicznej, a nadawca otrzymał dowód otrzymania, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych;*
- 2) nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;*
- 3) złożone w polskim urzędzie konsularnym;*
- 4) złożone przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej;*
- 5) złożone przez członka załogi statku morskiego kapitanowi statku;*
- 6) złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego.*

Osobiste doręczenie pisma do siedziby organu

W wyliczeniu form doręczeń i związanych z nimi warunków zachowania terminu nie uwzględniono **doręczenia osobistego** pisma do siedziby organu administrującego. Doręczenie to następuje w terminie fizycznego złożenia pisma w siedzibie organu. Pracownik punktu kancelaryjnego wydaje na żądanie składającego przesyłkę potwierdzenie jej otrzymania, co może nastąpić zwyczajowo poprzez przystawienie na kopii składanego pisma pieczęci wpływu, zawierającej m.in. datę wpływu (§ 13 ust. 2 i § 7 pkt 6 Instrukcji kancelaryjnej, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 18.01.2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych, Dz.U. Nr 14, poz. 67, sprost. Dz.U. Nr 27, poz. 140). Jeśli data wpływu odpowiada ostatniemu dniowi terminu albo jest wcześniejsza, wówczas pismo należy traktować jako **złożone z zachowaniem terminu**.

Doręczenie pisma na adres do doręczeń elektronicznych organu

Zachowany jest termin, jeżeli przed jego upływem **pismo zostało wysłane na adres do doręczeń elektronicznych organu administracji publicznej**, a nadawca otrzymał **dowód otrzymania**, o którym mowa w art. 41 ustawy z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1045 ze zm.). Norma odesłania precyzuje warunki wystawienia dowodów otrzymania przy doręczeniach elektronicznych:

- 1. Dowód otrzymania jest wystawiany po: 1) odebraniu korespondencji przekazanej na adres do doręczeń elektronicznych podmiotu niepublicznego; 2) wpłynięciu korespondencji na adres do doręczeń elektronicznych podmiotu publicznego; 3) upływie 14 dni od dnia wpłynięcia korespondencji przesłanej przez podmiot publiczny na adres do doręczeń elektronicznych podmiotu niepublicznego, jeżeli adresat nie odebrał go przed upływem tego terminu.*
- 2. Przez odebranie dokumentu elektronicznego rozumie się każde działanie adresata posiadającego adres do doręczeń elektronicznych, powodujące, że adresat dysponuje dokumentem, który wpłynął na ten adres, i może zapoznać się z treścią odebranego dokumentu.*

3. Przez wpłynięcie dokumentu elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych rozumie się zaistnienie warunków technicznych umożliwiających adresatowi odebranie doręczanego dokumentu.

Doręczenie pisma przez nadanie przesyłki u krajowego operatora pocztowego

Zachowanie terminu gwarantuje nadanie pisma w: a) **polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego** w rozumieniu ustawy z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 366 ze zm.; dalej: p.p.) albo b) **placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej**, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Kraje, o których mowa, to: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy.

Operatorem wyznaczonym do świadczenia usług powszechnych wyłonionym na lata 2016-2025 oraz 2026-2035 jest Poczta Polska S.A.

Zgodnie z art. 17 p.p.: *Potwierdzenie nadania przesyłki rejestrowanej [...] wydane przez operatora wyznaczonego oraz wydruk potwierdzenia nadania przesyłki rejestrowanej [...] pobrane samodzielnie z systemu teleinformatycznego operatora wyznaczonego służącego do nadawania rejestrowanych przesyłek pocztowych [...] mają moc dokumentów urzędowych.* Oznacza to, że nadanie przesyłki rejestrowanej w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego daje pewność **zachowania terminu**, jeśli nastąpi **przed jego upływem**.

Jak trafnie zauważył Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 5.12.2012 r., II OSK 1403/11, LEX nr 1367253: „W przypadku nadania pisma jako **przesyłka polecona**, dowód świadczący o dacie jego nadania posiada niewątpliwie nadawca i w przypadkach spornych powinien wykazać się umieszczoną na dowodzie nadania pieczęcią urzędu pocztowego. Ustawodawca nie wprowadził jednak w ww. przepisie wymogu nadania pisma listem poleconym. Dopuszczył zatem możliwość przesłania go **listem zwykłym**. Potwierdzeniem oddania pisma jest w takim wypadku **umieszczona na kopercie pieczęć poczty z widniejącą na niej datą**. Dowód ten z chwilą otrzymania przesyłki jest w posiadaniu jej adresata i z tego względu **obowiązkiem organu**, który stwierdza czy odwołanie wpłynęło w terminie, **jest traktowanie tego dowodu z najwyższą starannością i zachowanie koperty z datą stempla pocztowego**, w której pismo zostało przesłane”.

Jeśli chodzi o ustalenie skutków wniesienia podania za pośrednictwem **innego niż wyznaczony operatora pocztowego**, to początkowo przyjmowano, że oddanie przed upływem przewidzianego prawem terminu pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej innego operatora niż operator wyznaczony **nie skutkuje zachowaniem terminu** w sytuacji, gdy pismo dostarczono sądowi albo organowi administracji po jego upływie (por. uchwała NSA (7) z 19.10.2015 r., I OPS 1/15, LEX nr 1815956; wyrok NSA z 21.09.2017 r., II OSK 2388/16, LEX nr 2404493). W wyniku wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z 27.03.2019 r. w sprawie C-545/17 *Pawlak*, ECLI:EU:C:2019:260 stwierdzono brak obiektywnego uzasadnienia dla utrzymywania uprzywilejowania w zakresie skutków oddania pisma procesowego tylko do usług świadczonych przez operatora wyznaczonego.

W ocenie NSA, „pomimo że wspomniane orzeczenie TSUE dotyczy art. 165 § 2 kodeksu postępowania cywilnego należy uznać, iż powinno mieć ono również znaczenie przy interpretacji także innych przepisów, w których polski ustawodawca wprowadził podobne rozwiązanie do tych, które zostało zakwestionowane w przedmiotowym wyroku. **Nie ma przy tym znaczenia, czy rozwiązanie to będzie dotyczyło postępowania cywilnego, karnego, administracyjnego, czy podatkowego. Nie powinno mieć również znaczenia, do jakiego organu władzy publicznej, sądu czy innej instytucji publicznej dany podmiot będzie składał to pismo.** W konsekwencji należy uznać, że równoznaczne z wniesieniem pisma do organu podatkowego jest także **nadanie tego pisma za pośrednictwem operatora pocztowego niebędącego operatorem wyznaczonym**” (wyrok NSA z 3.03.2021 r., I GSK 562/18, LEX nr 3190505; wyrok NSA z 3.03.2021 r., I GSK 574/18, LEX nr 3156403).

Ustawodawca powinien uwzględnić skutki wyroku TSUE z 27.03.2019 r., C-545/17 *Pawlak* i odpowiednio **znowelizować p.p. oraz k.p.a.**, czego dotąd nie uczynił.

Doręczenie pisma przez nadanie przesyłki u operatora pocztowego w państwie nienależącym do UE, EFTA/EOG i innym niż Konfederacja Szwajcarska

W orzecnictwie sądów administracyjnych – w ślad za postanowieniem Sądu Najwyższego z 12.05.1978 r., IV CR 130/78 – przyjęto, iż „... data nadania pisma w zagranicznym urzędzie pocztowym nie ma znaczenia dla oceny, czy zachowany został termin do złożenia tego pisma. **Za datę wniesienia pisma nadanego w zagranicznym urzędzie pocztowym uważa się datę przekazania przesyłki przez ten urząd polskiemu urzędowi pocztowemu**” (por. m.in.: wyrok NSA z 6.06.2017 r., I OSK 203/17, LEX nr 2338643; postanowienie NSA z 24.01.2018 r., I OZ 1962/17, LEX nr 2438459; postanowienie NSA z 15.10.2024 r., II OZ 541/24, LEX nr 3774679).

Uzasadnieniem dla przyjęcia takiej koncepcji było stwierdzenie, że **zagraniczny urząd pocztowy w tej sytuacji jest „jedynie pośrednikiem, za pomocą którego nadawca oddaje pismo polskiemu urzędowi pocztowemu i tylko data oddania pisma temu ostatniemu ma znaczenie prawne”** (m.in. postanowienie WSA w Warszawie z 14.02.2006 r., III SA/Wa 2457/05, LEX nr 881699; wyrok WSA w Poznaniu z 20.03.2013 r., II SA/Po 752/12, LEX nr 1320828; postanowienie NSA z 15.10.2024 r., II OZ 541/24, LEX nr 3774679).

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na orzecznictwo związane z nadaniem przesyłki na pocztę w **Wielkiej Brytanii lub Szkocji**: „1.02.2020 r. Wielka Brytania przestała być członkiem Unii Europejskiej, ale dopiero 31.12.2020 r. minął okres przejściowy, w którym przepisy unijne miały zastosowanie do Wielkiej Brytanii. Wystąpienie Wielkiej Brytanii z UE spowodowało również konsekwencje dotyczące dochowania terminów doręczania przesyłek pocztowych. **Od 1.01.2021 r. nadanie przesyłki zawierającej pismo procesowe w angielskim lub szkockim urzędzie pocztowym nie jest równoznaczne z wniesieniem go do organu administracji czy sądu.** Datą złożenia pisma stała się więc przy drodze pocztowej **data jego wpływu do polskiej placówki pocztowej**” (wyrok WSA w Gliwicach z 30.05.2023 r., II SA/Gl 1463/22, LEX nr 3579472; analogicznie: postanowienie NSA z 7.02.2023 r., I OZ 24/23, LEX nr 3483989).

Doręczenie pisma przez złożenie w polskim urzędzie konsularnym

Zgodnie z art. 57 § 5 pkt 3 k.p.a. pismo uważa się za doręczone z zachowaniem terminu, jeżeli przed jego upływem zostanie ono złożone **w polskim urzędzie konsularnym**. Pojęcie „urzędu konsularnego”, którym posłużono się w tej normie, ma swoją definicję legalną, zawartą w art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z 25.06.2015 r. – Prawo konsularne (Dz.U. z 2023 r. poz. 1329 ze zm.; dalej: p.k.). **Urząd konsularny** to konsulat generalny, konsulat, wicekonsulat albo agencja konsularna, jak też wydział konsularny lub inna komórka organizacyjna wyodrębniona w strukturze przedstawicielstwa dyplomatycznego Rzeczypospolitej Polskiej, obsługujące konsula. Odpowiednikiem komentowanej normy art. 57 § 5 pkt 3 k.p.a. jest art. 34 pkt 21 p.k., zgodnie z którym konsul „przyjmuje pisma i przekazuje je do kraju, jeżeli ich złożenie u konsula skutkuje, zgodnie z odrębnymi przepisami, zachowaniem terminu w postępowaniu”.

Analogicznie jak w przypadku składania dokumentu w kraju, tak również w polskich urzędach konsularnych powinna być zapewniona **możliwość potwierdzenia złożenia dokumentu**. Na żądanie składającego przesyłkę punkt kancelaryjny wydaje potwierdzenie jej otrzymania, co może nastąpić zwyczajowo poprzez przedstawienie na kopii składanego pisma pieczęci wpływu, zawierającej m.in. datę wpływu. Jeśli data wpływu odpowiada ostatniemu dniowi terminu albo jest wcześniejsza, wówczas pismo należy traktować jako złożone z zachowaniem terminu. Podkreślić należy, że **nie ma znaczenia data przekazania złożonego pisma przez urząd konsularny do organu w kraju**.

Wyłania się zagadnienie zachowania terminu przy składaniu pisma za pośrednictwem konsula w sytuacji, gdy urząd konsularny jest nieczynny z powodu **dnia ustawowo wolnego od pracy w państwie, w którym mieści się placówka konsularna**. Wprawdzie art. 64 p.k. dotyczy kwestii zachowania terminu w postępowaniu

przed konsulem (rozdział 3 działu III p.k.), to jednak z przyczyn pragmatycznych zastosowanie tu znajdzie zd. 2 ust. 1 tej normy: „Za dzień ustawowo wolny od pracy uznaje się również dzień wolny od pracy zgodnie z prawem państwa przyjmującego”, które będzie stosowane wraz z art. 57 § 4 k.p.a. W tej kwestii konsul powinien współdziałać z organem krajowym prowadzącym postępowanie i udzielać niezbędnych wyjaśnień.

Doręczanie pism składanych przez osoby znajdujące się w sytuacjach szczególnych

Za osoby znajdujące się w sytuacji szczególnej ustawodawca uznał w art. 57 § 5 pkt 4, 5 i 6: **a) żołnierzy, b) członków załogi statków morskich, c) osoby pozbawione wolności**. Z uwagi na ich ograniczony dostęp do placówek pocztowych i środków komunikacji elektronicznej przewidziano szczególny tryb wnoszenia pism, umożliwiając tym osobom zachowanie terminu. Wnoszą oni pisma w postępowaniach administracyjnych za pośrednictwem odpowiednio: **a) dowództwa jednostki wojskowej, b) kapitana statku, c) administracji zakładu karnego**. Przyjmujący pisma powinni potwierdzić ich wpływ i przekazać je niezwłocznie adresatom, zaznaczając datę wpływu i wyjaśniając w piśmie przewodnim okoliczności faktyczne przyjęcia pism, aby organ prowadzący postępowanie miał świadomość konieczności zastosowania właściwej normy prawnej.

Dodatkowo należy wyjaśnić, że do grupy osób pozbawionych wolności zalicza się również **osoby tymczasowo aresztowane**. Jak wyjaśniono w wyroku WSA w Poznaniu z 20.04.2011 r., IV SA/Po 204/11, LEX nr 1687109: „[...] przez użyte w art. 57 § 5 pkt 6 k.p.a. określenie »administracji zakładu karnego« należy rozumieć **odpowiednio również administrację aresztu śledczego** [...]”. Kwestie przyjmowania i wysyłki korespondencji osób przebywających w zakładach karnych regulują przepisy §§ 16-20 i 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23.12.2022 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. poz. 2847).

Pozostaje mieć nadzieję, że wskazane powyżej zasady obliczania terminów oraz sposoby doręczeń pism w postępowaniu administracyjnym przyczynią się do zwiększenia pewności obrotu i zachowania terminów przez uczestników rozmaitych postępowań administracyjnych.

Paweł Sobotko

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Wydział Prawa i Administracji

Stan prawny na dzień 20 października 2025 r.

ROCZNICE

86. rocznica wybuchu II Wojny Światowej

1 września minęła 85. rocznica wybuchu II Wojny Światowej. Atakiem na Polskę, na Westerplatte, pancernik Schleswig-Holstein rozpoczął II Wojnę Światową. Wojna pochłonięła wiele milionów istnień ludzkich, spowodowała także ogromne straty w każdej niemal dziedzinie życia. Mocarstwa zachodnie wypowiedziały wojnę Niemcom 3 września 1939 r., co doprowadziło do stopniowego rozszerzania się wojny na wszystkie niemal kraje Europy i następnie poza nią. Wojna zakończyła się bezwarunkową kapitulacją Niemiec 8 maja 1945 r. i nowym porządkiem podziału Europy, w wyniku którego Polska utraciła Kresy Wschodnie i została pozbawiona suwerenności aż do roku 1989.

45. rocznica powołania Krajowej Komisji Porozumiewawczej oraz ogólnopolskiego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”

17 września 1980 roku do Gdańska przyjechało ok. 300 delegatów z całej Polski reprezentujących regiony, branże i duże zakłady pracy. Obok przywódców strajków z Trójmiasta byli m.in. liderzy ze Szczecina, z Warszawy, ze Śląska i z Dolnego Śląska. Celem spotkania było wypracowanie modelu organizacji związkowej obejmującej cały kraj oraz jej statutu i programu działania. Przedstawiciele Międzyzakładowych Komitetów Założycielskich i Międzyzakładowych Komisji Robotniczych z całej Polski powołali do życia ogólnopolski Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, a także Krajową Komisję Porozumiewawczą. Szybko powstał również statut nowej organizacji. Pisali go m.in. trzej prawnicy związani z opozycją: Jan Olszewski, Andrzej Stelmachowski i Wiesław Chrzanowski. Projekt statutu składał się z ponad 40 punktów. Określał m.in. sprawy związane z działalnością, ze zjazdami, które miały być zwoływane co dwa lata oraz z wyborami władz.

22 września 1980 roku Krajowa Komisja Porozumiewawcza zatwierdziła statut Związku. Dwa dni później delegacja NSZZ „Solidarność” złożyła w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie wniosek o rejestrację organizacji. Nastąpiło to 10 listopada 1980 r.

45. rocznica I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”

I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” w hali Olivia odbył się w dwóch turach – od 5 do 10 września i od 26 września do 7 października 1981 roku. Było to niezwykle święto demokracji, w czasie rządów komunistycznych, za „Żelazną kurtyną”. Podczas zjazdu toczyły się zacięte dyskusje, a także spory ideowe dotyczące m.in. wyboru lidera związku.

W czasie zjazdu wybrano władze związku (przewodniczącego, Komisję Krajową i Krajową Komisję Rewizyjną) oraz przyjęto Statut Związku. Przewodniczącym został Lech Wałęsa, który w pierwszej

turze głosowania otrzymał 55 proc. głosów. Zjazd obradował przez 18 dni i przyjął ponad 70 dokumentów oraz uchwalił poprawki do statutu. Do najważniejszych dokumentów I KZD należały: Uchwała programowa („Samorządna Rzeczpospolita”), „Poślanie do ludzi pracy Europy Wschodniej”, Uchwała w sprawie obrony samorządu pracowniczego i „Deklaracja I Zjazdu Delegatów”.

fot. www.polskiemiesiace.ipn.gov.pl

86. rocznica napaści Rosji na Polskę

17 września minęła 86. rocznica napaści Rosji na Polskę. Armia Czerwona wtargnęła na terytorium Polski w wyniku paktu Ribbentrop-Mołotow zawartego między Rzeszą Niemiecką a Rosją Sowiecką. Układ ten przewidywał podział Europy Środkowo-Wschodniej między dwa totalitarne imperia. W wyniku podpisanej deklaracji w Jałcie w 1945 r. Polska znalazła się pod wpływem Rosji Sowieckiej aż do 1989 r.

81. rocznica męczeńskiej śmierci błogosławionego księdza Józefa Stanka

23 września 2025 r. w 81. rocznicę męczeńskiej śmierci ks. Józefa Stanka na warszawskim Czerniakowie, u zbiegu ulic Solec i Wilanowskiej uczczono Jego pamięć (fot. ipn.gov.pl). Błogosławiony ks. Józef Stanek pseud. Rudy, kapelan Zgrupowania Armii Krajowej „Kryśka” jest jednym z kapelanów Powstania Warszawskiego. W 81. rocznicę Jego męczeńskiej śmierci przedstawiciele Instytutu Pamięi Narodowej, Instytutu Historycznego Nurtu Niepodległościowego im. Andrzeja Ostoja-Owsianego oraz parafii świętego Wincentego Pallotiego w Warszawie złożyli kwiaty pod pomnikiem znajdującym się w miejscu

stracenia błogosławionego ks. Stanka przez Niemców.

Ksiądz Józef Stanek urodził się 3 grudnia 1916 roku w Łapszach Niżnych na Spiszu. Po śmierci rodziców trafił do pallotyńskiego gimnazjum w Wadowicach, a następnie wstąpił do Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego (pallotynów), gdzie przyjął święcenia kapłańskie w 1941 roku. Podczas II wojny światowej zaangażował się w pomoc dla ludności cywilnej oraz działalność konspiracyjną w Warszawie.

W sierpniu 1944 roku, w czasie Powstania Warszawskiego, pełnił posługę jako kapelan zgrupowania „Kryśka” pod pseudonimem Rudy. Był niezwykle oddany powstańcom, udzielając sakramentów, wspierając duchowo i organizując pomoc medyczną. Pod koniec walk na Czerniakowie zrezygnował z możliwości przeprawy pontonowej na drugi brzeg Wisły, oddając swoje miejsce ciężko rannemu powstańcowi Wojciechowi Zabłockiemu, pozostając do końca z walczącymi. 23 września 1944 roku został schwytany przez Niemców, był torturowany, a następnie publicznie powieszony na własnej stule.

Jego heroiczna postawa stała się symbolem poświęcenia i odwagi kapelanów wojennych. W 1999 roku ks. Józef Stanek został beatyfikowany przez papieża Jana Pawła II jako jeden ze 108 błogosławionych męczenników II wojny światowej. Jego pamięć jest wciąż żywa jako przykład patriotyzmu i wierności ideałom chrześcijańskim.

Prezydent RP Karol Nawrocki skierował do uczestników wydarzenia list, który odczytał jego doradca prof. Dariusz Dudek. Prezydent przypomniał w nim sylwetkę ks. Józefa Stanka oraz Jego bohaterską postawę w czasie Powstania Warszawskiego.

86. rocznica powołania Polskiego Państwa Podziemnego

27 września mija 86. rocznica powołania Służby Zwycięstwu Polski, która była poprzedniczką Związku Walki Młodej, a następnie Armii Krajowej.

Inicjatywa stworzenia centralnego kierownictwa podziemnego wyszła od gen. Michała Tokarzewskiego-Karaszewicza po kapitulacji Warszawy. 29 września 1939 r. Tokarzewski przedstawił gen. Juliuszowi Rómmelowi plan zorganizowania w okupowanym kraju podziemia zbrojnego. W chwili kapitulacji Warszawy gen. Tokarzewski dysponował już gotową koncepcją organizacji podziemnej i piętnastoma oficerami, którzy tworzyli załóżek jego sztabu. Po konsultacjach z przedstawicielami głównych partii politycznych, przede wszystkim opozycyjnych, powołano do życia tajną organizację wojskowo-polityczną pod nazwą Służba Zwycięstwu Polski (SZP) z gen. Tokarzewskim jako dowódcą. Po zmianie na stanowisku Naczelnego Wodza, gen. Sikorski postanowił rozwiązać SZP i na jej miejsce powołał nową organizację – Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), podporządkowaną ściśle rządowi emigracyjnemu, który miał być organizacją ogólnonarodową i ponadpartyjną, obliczoną na długofalowe, gruntowne przygotowanie niepodległościowej akcji zbrojnej. Na czele ZWZ stanął gen. Kazimierz Sosnkowski. Sieć organizacyjna SZP została włączona do ZWZ. Centralna podziemna organizacja wojskowa – Związek Walki Zbrojnej – stopniowo wchłaniała organizacje zbrojne zakładane żywiołowo przez różne środowiska i organizacje polityczne. Z przemianowania Związku Walki Zbrojnej (powstałego w listopadzie 1939 r.) rozkazem Naczelnego Wodza generała broni Władysława Sikorskiego 14 lutego 1942 roku powstała Armia Krajowa. Armia Krajowa była największą konspiracyjną organizacją zbrojną Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej. Stanowiła integralną część Polskich Sił Zbrojnych i działała na terytorium Polski pod okupacją niemiecką i sowiecką.

Przesłanie Prezydenta RP na obchody 86. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego

27 września 2025

Organizatorzy i Uczestnicy obchodów
86. rocznicy powstania
Polskiego Państwa Podziemnego
w Warszawie

Szanowni Państwo,

serdecznie pozdrawiam wszystkich przybyłych na obchody Dnia Polskiego Państwa Podziemnego. Łączę się we wspólnym hołdzie dla naszych narodowych bohaterów, dla których wolność Ojczyzny była wartością najwyższą. Utworzenie tajnych struktur państwowych stanowiło wyraz niezłomnej woli walki o niepodległą Rzeczpospolitą, także w warunkach okupacji.

W tamtych wrześniowych dniach 1939 roku heroiczna obrona Warszawy zbliżała się do kresu. Stolica atakowana od blisko trzech tygodni przez wojska III Rzeszy doświadczyła ogromnych zniszczeń. Po bombardowaniach w „czarny poniedziałek” 25 września ludność była na skraju wyczerpania. Kontynuowane nazajutrz szturmowały zostały przerwane dopiero dzięki zawieszeniu broni i podjęciu negocjacji 27 września. Ten dzień nie był jednak końcem walki z Niemcami, lecz początkiem jej nowego etapu. Po wojnie obronnej, toczonej przez regularne wojska, misję kontynuowania oporu w konspiracji podjęła Służba Zwycięstwu Polski. Dowództwo tej organizacji 86 lat temu powierzono generałowi Michałowi Tokarzewskiemu-Karaszewiczowi.

Rozpoczęta tamtego dnia podziemna walka o odzyskanie wolnej Ojczyzny trwała przez całą II wojnę światową, a także po niej – przeciwko hitlerowskim i sowieckim okupantom, wreszcie zaś przeciw narzuconego nam, Polakom, reżimowi komunistycznemu. Stojący tutaj, naprzeciw gmachu Sejmu Rzeczypospolitej, pomnik Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego przypomina o męstwie, poświęceniu i ofierze tysięcy uczestników tych zmagani. Przekazuje też głęboką prawdę o naszym narodzie. Prosty w formie, strzelisty monument jest symbolem wiary w ideały wolności i suwerenności. Przekonania, że tylko własne silne niepodległe państwo może być przestrzenią rozwoju i bezpiecznego, szczęśliwego życia.

Takie przekonanie żywili bohaterowie Polski Walczącej, kontynuujący misję SZP w podziemnym Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej. Niechaj pamięć o nich będzie dla nas, współczesnych, zobowiązaniem do wytrwałej pracy i codziennej troski o Polskę. Doceniajmy naszą wolność i dbajmy o nią. Chrońmy to najcenniejsze wspólne dobro, którym jest Rzeczpospolita. I zawsze pamiętajmy o dziedzictwie przodków walczących o suwerenne państwo polskie. Cześć ich pamięci!

Z poważaniem

Karol Nawrocki
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

85. rocznica sformowania Batalionów Chłopskich

8 października, w rocznicę zaprzysiężenia na komendanta nowo powstałej militarnej organizacji ruchu ludowego Batalionów Chłopskich, Franciszka Kamińskiego ps. Zenon Trawiński, obchodzone jest Święto Żołnierzy Batalionów Chłopskich. Franciszek Kamiński po II wojnie światowej był więziony przez komunistów, zaś w III RP awansowany na generała dywizji Wojska Polskiego i odznaczony Orderem Orła Białego.

Z tej okazji 22 września 2025 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się debata naukowa „Bataliony Chłopskie – 85. rocznica sformowania”. Bataliony Chłopskie (BCh) stanowiły konspiracyjną organizację zbrojną polskiego ruchu ludowego, wchodzącą w skład Polskiego Państwa Podziemnego. BCh działały głównie na terenach wsi, realizując zadania związane z ochroną wsi przed terrorem okupacyjnym i eksploatacją gospodarczą, utrzymywaniem dyscypliny i zabezpieczeniem mienia ludności wsi, jak również ochroną ruchu ludowego oraz współpracą z partiami politycznymi i organizacjami społecznymi funkcjonującymi w środowisku wiejskim. Bataliony Chłopskie były jednym z filarów Polskiego Państwa Podziemnego, drugą pod względem liczebności siłą militarną po Armii Krajowej.

43. rocznica delegalizacji NSZZ „Solidarność” przez Sejm PRL

8 października 1982 r. Sejm PRL na mocy uchwały zdelegalizował wszystkie istniejące przed 13 grudnia 1981 roku organizacje związkowe, w tym przede wszystkim „Solidarność”. Wywołało to falę protestów w całym kraju. Decyzja delegalizacji „Solidarność” nie została uznana na świecie i wywołała liczne protesty za granicą. Prezydent USA Ronald Reagan już 9 października 1982 r. zapowiedział, że odpowiedzią władz amerykańskich będzie pozbawienie PRL klauzuli najwyższego uprzywilejowania w handlu ze Stanami Zjednoczonymi. Wcześniej, bo w styczniu 1982 r., prezydent USA Ronald Reagan ogłosił międzynarodowy dzień solidarności z Polską. Dołączyły do niego rządy państw zachodnioeuropejskich, występując jawnie przeciwko polityce Wojciecha Jaruzelskiego.

Natomiast w 1986 r. NSZZ „Solidarność” została afiliowana do Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych (MKWZZ) i Światowej Konfederacji Pracy (SKP).

Członkowie „Solidarność” zaczęli bardzo dynamiczną działalność w podziemiu, organizując się w grupy, które zapewniały przede wszystkim pomoc rodzinom osób internowanych, uwięzionych i represjonowanym w różny sposób (np. zwalnianie z pracy). Mimo więc delegalizacji, Związek trwał i działał.

47. rocznica wyboru na stolicę piotrową Papieża Jana Pawła II

16 października 1978 roku kardynał Karol Wojtyła został wybrany Papieżem. Dzień wyboru Karola Wojtyły na Papieża był dla Polski i Polaków wielką nadzieją w mrocznych czasach komunizmu. Podczas pierwszej pielgrzymki obudził Polaków i dodał sił do walki z systemem komunistycznym. Pamiętamy Jego słowa „nie lękajcie się, weźcie odpowiedzialność za Polskę”. Dziedzictwu św. Jana Pawła II poświęcony jest obchodzony również w październiku od 25 lat

Dzień Papieski, a także organizowany jest Narodowy Marsz Papieski. Tegoroczny III Narodowy Marsz Papieski odbył się 19 października w Warszawie pod hasłem: „Sursum Corda! – W górę serca!” (fot. marszpapieski.pl).

Patronat Honorowy nad tegorocznym Marszem Papieskim objął Prezydent RP Karol Nawrocki.

41. rocznica męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki

Żyć w prawdzie, żyć dla prawdy i dla prawdy umrzeć – to trzy najtrudniejsze drogi.

Ks. Jerzy Popiełuszko, kapelan „Solidarności”, duchowny niezłomny, przeszedł je wszystkie. Nie ułękł się komunistycznej dyktatury i nie wycofał w godzinie próby.

Dziś, stojąc nad Jego grobem, można tylko skłonić głowę, mówiąc – dziękujemy za Twoją ofiarę, bo bez niej nie byłoby naszej wolności.

8:01 AM · 19 paź 2025 · 145,7 tys. wyświetleń

444

1 tys.

6 tys.

83

fot. po lewej: Marek Borawski / prezydent.pl [03.11.2025]; po prawej @NawrockiKn / x.com [03.11.2025]

19 października 1984 roku koło Torunia, w drodze powrotnej z Bydgoszczy do Warszawy bł. ksiądz Jerzy Popiełuszko został bestialsko zamordowany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Jego pogrzeb, który odbył się 3 listopada w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie, zgromadził tysiące ludzi z całej Polski i był manifestacją wiary, patriotyzmu oraz odwagi. Ostatnie kazanie ks. Jerzego Popiełuszki wygłoszone w kościele w Bydgoszczy, na kilka godzin przed porwaniem, kończyło się słowami: „módlmy się, abyśmy byli wolni od lęku zastraszenia, ale przede wszystkim od rzędzy odwetu i przemocy”.

Należy przypomnieć, że bł. ks. Jerzy Popiełuszko jest patronem członków NSZZ „Solidarność” na mocy dekretu wydanego 25 sierpnia 2014 roku przez watykańską Kongregację Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów.

19 października przypada także Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych. Jest to święto państwowe, które jest obchodzone w hołdzie „bohaterom, niezłomnym obrońcom wiary i niepodległej Polski”. Święto zostało ustanowione przez Sejm RP w 2018 roku na 19 października, czyli na dzień porwania i męczeńskiej śmierci błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszki.

MODLITWA ZA POLSKĘ – KS. JERZY POPIEŁUSZKO

Msza Święta za Ojczyznę 27 maja 1984 r.

[Wprowadzenie]

Jak co miesiąc serdeczną modlitwą ogarniamy wszystkie trudne i bolesne sprawy naszej Ojczyzny. Dzisiaj ślemy naszą modlitwę przed tron Ojca niebieskiego za pośrednictwem Bożej Matki, której miesiąc maj jest w sposób szczególny poświęcony. Prosimy o przybliżenie czasu, gdy w Ojczyźnie naszej brat nie będzie z nienawiścią podnosił ręki na brata. O przybliżenie czasu, gdy więzieni za przekonania powrócą do domów i będą mogli bez żadnych warunków swoje siły, umysły i serca oddać Ojczyźnie. O przybliżenie czasu, gdy do pracy zostaną przywróceni wszyscy, których jej pozbawiono z różnych powodów. O przybliżenie czasu, gdy w Ojczyźnie naszej zapanują Boży pokój, miłość, sprawiedliwość i prawdziwa wolność.

W okresie niechlubnego dla całej ludzkości procesu Jezusa Chrystusa Piłat postawił pytanie, które było, jest i będzie ciągle aktualne: „Co to jest prawda?” (J 18,38) Dla chrześcijanina odpowiedź na to pytanie jest dość prosta. Dał nam ją sam Chrystus, kiedy powiedział o sobie: „Ja jestem drogą, prawdą i życiem” (J 14,6). Chrystus jest więc Prawdą. I wszystko, co On głosił, jest prawdą. Kłamstwo nie miało dostępu do Jego ust. Za prawdę, którą odważnie głosił, oddał swoje życie.

Apostołowie, dla których Jezus Chrystus stał się jedyną Prawdą, oddali za Niego swoje życie, głosząc odważnie światu Jego naukę.

Prawda i męstwo to wartości bardzo ważne w życiu każdego człowieka, a zwłaszcza w życiu chrześcijanina.

Chciałbym, abyśmy dzisiaj spróbowali przybliżyć sobie znaczenie tych dwu wartości dla naszego życia.

Prawda jest bardzo delikatną właściwością ludzkiego rozumu. Dążenie do prawdy wszczepił w człowieka sam Bóg. Stąd w każdym człowieku jest naturalne dążenie do prawdy i niechęć do kłamstwa. **Prawda łączy się zawsze z miłością, a miłość kosztuje, miłość prawdziwa jest ofiarna, stąd i prawda musi kosztować. Prawda, która nic nie kosztuje, jest kłamstwem.**

Żyć w prawdzie to być w zgodzie ze swoim sumieniem. Prawda zawsze ludzi jednoczy i zespala. Wielkość prawdy przeraża i demaskuje kłamstwa ludzi małych, załęczonych. Od wieków trwa nieprzerwana walka z prawdą. Prawda jest jednak nieśmiertelna, a kłamstwo ginie szybką śmiercią. Stąd też, jak powiedział zmarły przed trzema laty kardynał Stefan Wyszyński: „Ludzi mówiących w prawdzie nie trzeba wielu. Chrystus wybrał niewielu do głoszenia prawdy. Tylko słów kłamstwa musi być dużo, bo kłamstwo jest detaliczne i sklepikarskie, zmienia się jak towar na półkach, musi być ciągle nowe, musi mieć wiele sług, którzy wedle programu nauczają się go na dziś, na jutro, na miesiąc. Potem znowu będzie na gwałt szkolenie w innym kłamstwie. By opanować całą technikę zaprogramowanego kłamstwa, trzeba wielu ludzi. Tak wielu ludzi nie trzeba, by głosić prawdę. Może być niewielka gromadka ludzi prawdy, a będą nią promieniować. Ludzie ich sami odnajdą i przyjdą z daleka, by słów prawdy słuchać”. Nie możemy przyjmować i zadowalać się prawdami łatwymi, powierzchownymi, propagandowymi i narzucanymi gwałtem. Musimy nauczyć się odróżniać kłamstwo od prawdy. Nie jest to łatwe w czasach, w których żyjemy, w czasach, w których powiedział współczesny poeta, że „nigdy jeszcze tak okrutnie nie chłostano grzbietów naszych batem kłamstwa i obłudy...”. Nie jest łatwe dzisiaj, gdy w ostatnich dziesiątkach lat urzędowo w głąb domu ojczyzstego zasiewano ziarna kłamstwa i ateizmu, zasie-

wano ziarna laicystycznego światopoglądu, tego światopoglądu, który jest filisterskim produktem kapitalizmu i masonerii dziewiętnastego wieku. Zasiwano go w kraju, który od ponad tysiąca lat jest wrośnięty mocno w chrześcijaństwo.

Każdy z nas tu obecnych mógłby podać wiele przykładów tego wszystkiego, co nie służy rozwojowi prawdy i umacnianiu miłości społecznej w Ojczyźnie naszej. Spójrzmy choćby na niektóre z nich.

Nie służy rozwojowi prawdy kłamstwo i półprawdy płynące szeroką rzeką w środkach masowego przekazu. Nie służy układanie programów telewizyjnych tylko pod kątem oficjalnej propagandy, świeckiej moralności, jakby w Polsce w ogóle nie było chrześcijan. Przecież ludzie wierzący mają prawo do filmów religijnych, poga-danek biblijnych, mają prawo za pośrednictwem ekranu telewizyjnego towarzyszyć działalności Ojca Świętego, który jest chlubą narodu.

Nie służy rozwojowi prawdy cenzura, która swoje ostrze kieruje nie przeciwko złu, ale przeciwko szlachetnemu dobru, o czym świadczy choćby fakt wykreślenia z pism katolickich nawet słów Ojca Świętego i księdza prymasa.

Zmarły Prymas Tysiąclecia mówił, że: „chirurgia czasopism jest swoista i znamienita. Wycina się w piśmie lub przytłumia to przede wszystkim, co jest najbardziej po katolicku zdrowe, mocne i przekonujące. (...) Tylko i wyłącznie katolikowi nie wolno propagować skutecznie swoich poglądów. Zabrania mu się nie tylko zwalczać poglądy przeciwne lub w jakiś inny sposób polemizować, lecz po prostu nie wolno mu bronić przekonań swoich czy przekonań ogólnoludzkich wobec napaści choćby najbardziej oszczerczych i krzywdzących. Nie wolno prostować fałszów, które inni mają pełną swobodę głosić i rozszerzać bezkarnie...”. Niech tu konkretnym przykładem będzie „Tygodnik Powszechny” z 20 maja bieżącego roku, gdzie aż 23 razy interweniowała cenzura.

Nie służy rozwojowi prawdy narzucanie światopoglądu materialistycznego wszystkimi możliwymi środkami propagandowymi i ukazywanie marksizmu jako jedyne rozwiązanie problemu robotniczego. Tu znowu zacytuję wypowiedź Kardynała Wyszyńskiego z czerwca 1980 roku: „Musimy być świadkami, że dzisiaj nadzieja na rozwiązanie proletariatu przez marksizm maleje. Ujawnia się pełna nieudolność tej doktryny i okazuje się, że marksizm właściwie odbudowuje kapitalizm, uzależniając człowieka od systemu produkcji, a więc ponownie zniewalając go...”.

Nie służy rozwojowi prawdy oczernianie i ukazywanie w negatywnym świetle wszystkiego, czego dokonała „Solidarność” i zacieranie wszystkimi możliwymi sposobami śladów po „Solidarności”. Bo przecież naród wie, że z tym słowem, o którym ostatnio powiedział Ojciec Święty, że jest „chlubnym słowem”, wiąże się nadzieje i tęsknoty milionów Polaków.

Nie służy rozwojowi prawdy więzienie ludzi za ich przekonania. Przecież gdyby w przywódcy „Solidarności” i inni nasi bracia przebywali w więzieniach za kłamstwo, to czy Kościół wkładałby tyle troski w ich obronę? Czy zabiegałby o ich uwolnienie?

Nie służą prawdzie przemoc i demonstracja siły. Przemoc jest kłamstwem, bo niszczy to, czego rzekomo broni. Aby dobrze rządzić państwem, należy zaniechać gwałtu i kłamstwa, a wtedy powróci spokój i warunki do owocnego budowania. Ale spokój nie może być rozumiany jako wymuszone milczenie ludzi. Życia nie da się oszukać, jak nie da się oszukać ziemi. Jeżeli wrzuci się w nią plewy, zbierze się chwasty.

Ewangelia Chrystusowa jest tak owocna przez wieki i ciągle aktualna, bo jest prawdą. Ideologie, które kierują się kłamstwem i przemocą, upadają, przynoszą złe owoce i spustoszenie moralne. Zbyt wiele tego przykładów mamy w historii Europy i świata.

Podstawowym warunkiem wyzwolenia człowieka ku zdobywaniu prawdy i życia prawdą jest zdobycie cnoty męstwa. Oznaką chrześcijańskiego męstwa jest walka o prawdę. Cnota męstwa jest przewycięzeniem ludz-

kiej słabości, zwłaszcza lęku i strachu. Bo bać się w życiu trzeba tylko zdrady Chrystusa za parę srebrników jałowego spokoju.

Chrześcijaninowi nie może wystarczyć tylko potępienia zła, kłamstwa, tchórzostwa, zniewolenia, nienawiści, przemocy. Ale chrześcijanin musi być prawdziwym świadkiem, rzecznikiem i obrońcą sprawiedliwości, dobra, prawdy, wolności i miłości. O te wartości musi odważnie się upominać dla siebie i innych. „Prawdziwie roztropnym i sprawiedliwym może być tylko człowiek mężny” (Jan Paweł II).

„Biada społeczeństwu, którego obywatele nie rządzą się męstwem! Przestaje być wtedy obywatelami, stają się zwykłymi niewolnikami. (...) Jeżeli obywatel rezygnuje z cnoty męstwa, staje się niewolnikiem i wyrządza największą krzywdę sobie, swej ludzkiej osobowości, rodzinie, grupie zawodowej, narodowi, państwu i Kościołowi, chociaż byłby łatwo pozyskany dla lęku i bojaźni, dla chluby i względów ubocznych...”. Ale i „Biada władcom, którzy chcą pozyskać obywatela za cenę zastraszenia i niewolniczego lęku! (...) Jeżeli władza rządzi zastraszonymi obywatelami, obniża swój autorytet, zuboża życie narodowe, kulturalne i wartość życia zawodowego...” (kardynał Stefan Wyszyński).

Troska więc o męstwo powinna leżeć w interesie zarówno władzy, jak i obywateli.

W dużej mierze sami jesteśmy winni naszemu zniewoleniu, gdy ze strachu albo dla wygodnictwa akceptujemy zło, a nawet głosujemy na mechanizm jego działania. Jeśli z wygodnictwa czy lęku poprzemy mechanizm działania zła, nie mamy wtedy prawa tego zła piętnować, bo my sami stajemy się jego twórcami i pomagamy je zalegalizować.

Egzamin z męstwa zdali robotnicy w sierpniu 1980 roku, a wielu z nich zdaje go nadal.

Okazali męstwo uczniowie szkoły w Miętnej, którzy odważnie stanęli w obronie krzyża Chrystusowego.

Egzamin z męstwa zdali w ostatnim czasie nasi więzieni bracia, którzy nie wybrali wolności za cenę zdrady swoich i naszych ideałów.

Niech na koniec będzie nam ostrzeżeniem świadomość, że **naród ginie, gdy brak mu męstwa, gdy oszukuje siebie, mówiąc, że jest dobrze, gdy jest źle, gdy zadowala się tylko półprawdami.**

Niech na co dzień towarzyszy nam świadomość, że żądając prawdy od innych, sami musimy żyć prawdą. Żądając sprawiedliwości, sami musimy być sprawiedliwi w stosunku do najbliższych. Żądając odwagi i męstwa, musimy być na co dzień mężni i odważni.

Amen.

[Przed błogosławieństwem]

Dziękuję wszystkim serdecznie, którzy uczestniczyli w naszej wspólnej modlitwie za Ojczyznę i tych, którzy dla Ojczyzny cierpią najbardziej. Zwłaszcza dziękuję braciom kapłanom; niektórzy z nich przybyli z innych diecezji, aby wspólnie razem się modlić.

Na napływające bardzo liczne pytania odnośnie do pewnych spraw chcieliśmy odpowiedzieć na podstawie orędzia Episkopatu Polski z dnia 10 września 1946 roku „Polak katolik wobec państwa i wyborów”.

Po pierwsze: Kościół ma prawo i obowiązek pouczania wiernych o ich prawach i obowiązkach wobec państwa.

Po drugie: Katolicy, jako członkowie społeczności państwowej, mają prawo wypowiadania swoich przekonań politycznych.

Po trzecie: Katolicy nie mogą należeć do organizacji ani do partii, których zasady są sprzeczne z nauką chrześcijańską lub których czyny i działalność zmierzają do podważenia etyki chrześcijańskiej.

Po czwarte: Po władzę mogą sięgać tylko ludzie moralni – to znaczy tacy, którzy rozumieją istotę dobra wspólnego obywateli.

Po piąte: Kościół nie wdaje się w partyjno-polityczne dyskusje, tylko podaje zasady moralno-religijne, według których katolicy sami powinni wyrobić swoje sumienie wyborcze.

Po szóste: Katolicy mogą głosować tylko na takie osoby, listy i programy wyborcze, które nie sprzeciwiają się katolickiej nauce i moralności.

Po siódme: Katolicy nie mogą oddawać swoich głosów na kandydatów takich list, których programy albo metody rządzenia są wrogie zdrowemu rozsądkowi, dobru narodu i państwa, moralności chrześcijańskiej i światopoglądowi katolickiemu.

Po ósme: Katolicy, głosując, muszą być pewni, że zachowana będzie wolność religijna, że nauczyciele, młodzież i dzieci nie będą szykanowani za swoje przekonania religijne, że więźniowie polityczni będą zwolnieni, a wszyscy inni będą traktowani po ludzku, że szanowana będzie wolność osobista, a urząd kontroli prasy nie będzie ograniczał praw autorskich, że telewizja nie będzie nadawać programów niemoralnych i gorszących.

Po dziewiąte: Katolicy oraz wszyscy, którzy wierzą w Boga, nie mogą się dać niczym zastraszyć i powinni zdać sobie sprawę ze swojej siły duchowej.

Jak zawsze proszę pamiętać o tym, że wychodzimy z domu modlitwy *oklaski*, dlatego bardzo proszę, byśmy choć rozchodzili się w absolutnym milczeniu, w skupieniu. Nie dajmy powodu żadnego tym, którzy być może chcieli nastrój modlitwy zniszczyć. Na czas trwania w męstwie i prawdzie przyjmijmy Boże błogosławieństwo.

Naród ginie,
gdy brak mu męstwa,
gdy oszukuje siebie,
mówiąc,
że jest dobrze,
gdy jest źle,
gdy zadowala się
tylko półprawdami.

KS. JERZY POPIEŁUSZKO

43. Pielgrzymka Ludzi Pracy na Jasną Górę

W dniach 20-21 września odbyła się 43. Ogólnopolska Pielgrzymka Ludzi Pracy na Jasną Górę. Tegoroczna Pielgrzymka stała się integralną częścią obchodów 45. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”. Jak co roku w trzecią sobotę i niedzielę września ludzie pracy spotkali się, aby podziękować Jasnogórskiej Pani za opiekę. Hasłem tegorocznej Pielgrzymki był wymowny fragment pieśni *Z dawna Polski*: „W ojców wierze daj wytrwanie, Maryjo (...)” Główne uroczystości zaplanowano na niedzielę 21 września na godzinę 11.00, kiedy na jasnogór-

skich błoniach odprawione zostało nabożeństwo. Mszy Św. przewodniczył abp Józef Kupny, metropolita wrocławski, homilię wygłosił abp Zbigniew Zieliński, metropolita poznański i delegat KEP ds. Duszpasterstwa Ludzi Pracy.

Przed Mszą Świętą tradycyjnie głos zabrał Przewodniczący NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, który podkreślił, jak wielką rangę ma zapoczątkowana przez księdza Jerzego Popiełuszkę idea pielgrzymowania środowiska ludzi pracy do Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej. Piotr Duda powiedział do zebranych:

To już po raz 43. spotykamy się tu na wzgórzu jasnogórskim w Pielgrzymce Ludzi Pracy. Nie w pielgrzymce różnych zawodów, tylko Pielgrzymce Ludzi Pracy, tak jak sobie tego życzył bł. ks. Jerzy Popiełuszko. To dla nas wielka wartość, że mimo upływu tylu lat spotykamy się w trzecią sobotę i niedzielę września, aby modlić się u tronu Jasnogórskiej Pani. Przybywamy tutaj, aby podziękować Matce Bożej za opiekę, za pracę, bezpieczną pracę, ale i pracę godną, która pozwala nam utrzymać siebie i nasze rodziny. To bardzo ważne, abyśmy byli w tym dniu razem. To bardzo ważne, że pielęgnujemy testament naszego patrona ks. Jerzego. Jesteśmy tutaj wszyscy razem i za to wam bardzo z całego serca dziękuję.

„Solidarność” ma swoje korzenie osadzone w wierze w Boga i wartościach, które z tej wiary wypływają. Korzenie te odróżniają „Solidarność” od innych związków zawodowych i dają „Solidarności” siłę do podejmowania walki o prawdę i dobro innych. Dlatego też obecność członków i sympatyków „Solidarności” na Pielgrzymce Ludzi Pracy to **wielka demonstracja naszej wiary i przywiązania do wartości, które związek zawodowy „Solidarność” ma wpisane w statucie: wartości chrześcijańskich i społecznej nauki Kościoła**, co zaakcentował Przewodniczący NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, dodając:

Dumnie z tego miejsca mówimy: Tak, wierzymy w Jezusa Chrystusa. I niesiemy to w codziennej naszej pracy, aby pracownikom w Polsce żyło się godnie, a praca była bezpieczna. To szczególna pielgrzymka, bo spotykamy się w naszym jubileuszu, w 45. rocznicę powstania NSZZ „Solidarność”. Tak, to już 45 lat, a „Solidarność” ma się dobrze, a nawet bardzo dobrze. Mimo różnych przeciwności my jesteśmy, nie tylko trwamy, ale i rozwijamy się. Jesteśmy profesjonalnym związkiem zawodowym, który walczy o godność pracownika, związkiem zawodowym wyjątkowym, bo o poglądach konserwatywnych i chyba jedynym na świecie, który ma patrona księdza – bł. ks. Jerzego Popiełuszkę.

Popatrzcie tutaj na siebie, siedzicie obok wszyscy: nauczyciele, górnicy, hutnicy, sfera budżetowa, strażacy, służby mundurowe – tak chciał ks. Jerzy, bo każdy jest równy. Każdy w zakładzie pracy wykonuje swoją ciężką pracę, jak tylko potrafi, i każdy chce za to otrzymać godne wynagrodzenie. To dla „Solidarności” najważniejsze, dlatego cieszę się, że przybywamy na Jasną Górę w Pielgrzymce Ludzi Pracy nie jednego zawodu ani jednej branży. Dziękuję wam za to, że niesiemy wysoko sztandary „Solidarności”, że jesteśmy związkiem zawodowym profesjonalnie przygotowanym do naszych działań, ale także nie zapominamy o naszej wspólnie historii, historii najcudowniejszego związku zawodowego, jaki można było sobie wymarzyć, o wartości chrześcijańskich i nauce społecznej Kościoła.

Małgorzata Kaczyńska

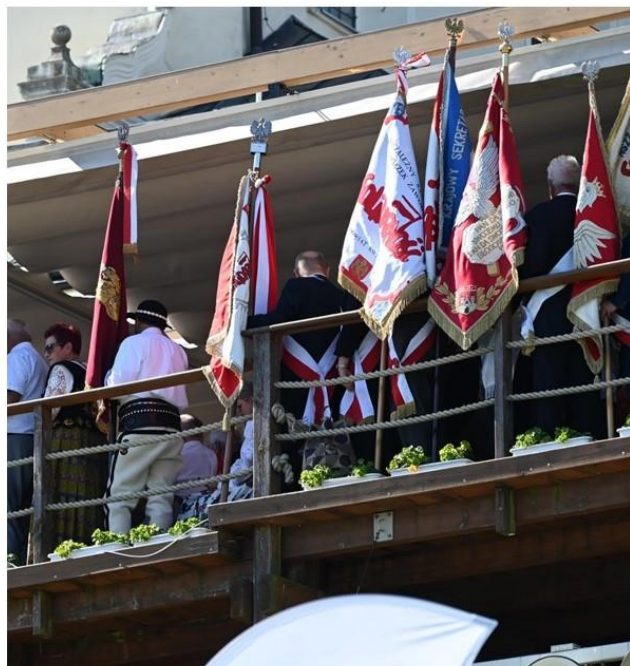
NADESŁANE PRZEZ CZYTELNIKÓW

Fotorelacja z wydarzeń w Polsce

43. Pielgrzymka Ludzi Pracy na Jasną Górę – 21.09.2025 r.

Koziegłowy – Częstochowa

fot. Stanisław Malik

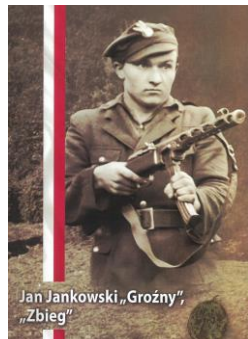

Marsz dla życia i rodziny – Kraków – 07.09.2025 r.

Uroczystości pogrzebowe Jana Jankowskiego ps. Groźny ur.01.01.1925 †12.01.1950

**Sanktuarium św. Józefa, Obrońcy Krakowa, Kraków, ul. Rakowicka – Cmentarz Rakowicki
17.10.2025 r.**

Jan Jankowski „Groźny”, „Zbieg” (1925–1950)

Jan Jankowski urodził się 1 stycznia 1925 r. w Grywałdzie w powiecie nowotarskim. Był synem Józefa i Anny z domu Królczak. Przed wojną ukończył sześć klas szkoły powszechnej i pomagał rodzicom. Podczas okupacji niemieckiej zajmował się gospodarstwem (jego ojciec zmarł w 1942 r.) oraz pracował jako robotnik rolny.

W 1946 r. Jankowski został aresztowany przez milicję w związku z podejrzeniem o posiadanie broni. Osadzono go na posterunku w Krościenku, skąd został przewieziony do Nowego Targu. Po trzech dniach udało mu się uciec z tamtejszego aresztu. Odtąd ukrywał się w lasach w okolicach Grywałdu i Ochotnicy.

Latem 1947 r. na górze Lubań Jankowski zetknął się z partyzantami oddziału niepodległościowego „Wiarusy”, dowodzonymi przez Józefa Świdra „Mściciela”. Była to grupa złożona głównie z dawnych partyzantów Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica”, którzy nie zaprzestali działalności po ogłoszeniu amnestii i śmierci Józefa Kurasia „Ognia”. I nadal aktywnie walczyli z komunistami. „Mściciel” i jego ludzie zaproponowali Jankowskiemu dołączenie do oddziału. Zgodził się i 1 września 1947 r. przyjął pseudonim „Zbieg”. Nie przebywał jednak z partyzantami długo i już 2 października tr. został zwolniony przez dowódcę. Ponownie ukrywał się na własną rękę, nie prowadząc żadnej działalności zbrojnej.

Do grupy powrócił w lipcu 1948 r., kiedy to w lesie koło Grywałdu spotkał oddział dowodzony po śmierci „Mściciela” przez Tadeusza Dymła „Srebrnego”. Dołączając ponownie do partyzantki, Jankowski przyjął nowy pseudonim – „Groźny”. Od tego momentu uczestniczył w kilku akcjach, m.in. w Czorstynie, Białce i rodzinnym Grywałdzie. 21 października 1948 r. w Rabce funkcjonariusze UB i KBW przeprowadzili obławę na dom, w którym ukrywał się partyzant. Podczas walki zginął „Srebrny”. Pozostali członkowie oddziału, w tym Jankowski, ostrzeliwując się, uciekli w góry. Dowodzenie grupą objął tymczasowo Mieczysław Tyšek „Grandziarzem”, a następnie, po wyleczeniu się z ran, dowódcą został Stanisław Ludzia „Harnaś”, który nadał oddziałowi nowy kryptonim – „Znicz”. W składzie „Wiarusów” byli wówczas oprócz Ludzi, Tyška i Jankowskiego także Edward Skórny „Szatan” i Leon Zagata „Złom”.

Partyzanci wciąż pozostawali nieuchwytni. 25 stycznia 1949 r. „Groźny”, wraz ze „Złomem” i „Grandziarzem”, wymknęli się z zasadki w Leśnicy, raniąc żołnierza KBW. Wiosną 1949 r. zaczęli wykonywać kolejne akcje, wymierzone przede wszystkim we współpracowników bezpieki, m.in. w Szczawie i Gronkowie. Kilkakrotnie dochodziło też do starć między partyzantami a MO, UB i KBW.

Bezpieka wpadła na trop „Wiarusów” dopiero w połowie 1949 r., kiedy nawiązali oni kontakt ze Stefanią Kruk, która pod pseudonimem „S-21” współpracowała z UB i umożliwiła spotkanie partyzantów z rzekomym wysłannikiem organizacji ROAK. Wcielił się w niego agent WUBP w Krakowie Marian Strużyński (występujący jako „porucznik »Henryk«”), który skłonił Ludzie i jego podkomendnych do wyjazdu na Zachód. Gdy pierwsza grupa opuściła Gorce dowództwo nad resztą oddziału objął Jankowski.

Jan Jankowski „Groźny” został aresztowany 24 lipca 1949 r. na polanie Surówki w masywie Lubonia Wielkiego przez funkcjonariuszy UB i żołnierzy KBW pozorujących oddział partyzancki. Proces przed komunistycznym Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie rozpoczął się 8 listopada 1949 r. 28 listopada komunistyczny sąd skazał Jankowskiego na karę śmierci.

Jan Jankowski został zamordowany 12 stycznia 1950 r. Jego ciało zagrzebano potajemnie na tzw. wojskowej części cmentarza Rakowickiego w Krakowie. Przez wiele lat przypuszczano, że „Groźny” spoczął w wspólnej mogile z Leonem Zagatą „Złomem”. Badania archeologiczne z lat 2017–2019 wykazały jednak, że w rzeczywistości pochowany został wspólnie ze Stanisławem Ludzią „Harnasiem”, po czym ich ciała w październiku 1950 r. ekshumowano staraniem rodziny Ludzi i pochowano w dwóch osobnych grobach.

Szczątki Jana Jankowskiego odnaleziono 17 października 2017 r. w kwaterze LXXXIII, rzędzie 4, grobie nr 52 podczas prac Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN prowadzonych w ramach śledztwa Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w Krakowie.

Opracował: Krzysztof Pięciak

Fotografie:

Jan Jankowski „Zbieg”, partyzant oddziału „Wiarusy” pozuje z pistoletem maszynowym pepesza.

Fotografia wykonana jesienią 1947 r. (ze zbiorów IPN)

Partyzanci oddziału „Wiarusy” na lesnej polanie, lato 1949 r. (ze zbiorów IPN)

Odcisk pieczęci Oddziału Partyzanckiego „Wiarusy” (ze zbiorów IPN)

Medalik odnaleziony podczas prac poszukiwawczych na cmentarzu Rakowickim w Krakowie w 2017 r. (ze zbiorów IPN)

fot. ipn.gov.pl

Egzekucja na uniwersytecie

Na Uniwersytecie Utah Valley w USA 10 września br., podczas debaty ze studentami, na oczach rodziny, został śmiertelnie postrzelony Charlie Kirk, chrześcijański konserwatysta, założyciel studenckiej organizacji Turning Point USA (TPUSA – tłum. *Punkt Zwrotny USA*). Na zebraniu, w ramach swojej trasy „American Comeback Tour”, odpowiadał na pytanie dotyczące transpłciowości i przemocy z użyciem broni. Często głosił studentom boskość Chrystusa i nalegał, aby przedkładali Boga i rodzinę ponad wszystko inne. W swojej aktywności Kirk był zagorzałym obrońcą prawa do życia nienarodzonych dzieci i przeciwnikiem ideologii gender.

Chociaż był protestantem, miał powiedzieć: „Jestem o krok” od konwersji na katolicyzm¹. Na swoim podcaście chwalił wiernych katolików, mówiąc: „Walczą o życie, walczą o małżeństwo, walczą z transpłciowością”. Twierdził, że protestanci „nie doceniają” Matki Bożej, która jest rozwiązaniem dla „naprawy toksycznego feminizmu” w Stanach Zjednoczonych². Jego bliscy przyjaciele ujawnili, że odmawiał różaniec.

Według kardynała Gerharda Müllera: „Charlie Kirk padł ofiarą ateistycznej ideologii, której wyznawcy wybuchnęli szatańskim świętowaniem haniebnego morderstwa wzorowego męża i ojca rodziny. Diabeł zawsze opętuje tych, którzy nienawidzą życia i prawdy. „Od początku był on zabójcą i w prawdzie nie wytrwał, bo prawdy w nim nie ma” (J 8,44). I tylko „kto jest z Boga, słów Bożych słucha” (J 8,47). „(...) Chociaż większość osób publicznych potępiła zabójstwo Kirka, według różnych doniesień mediów nauczyciele, profesorowie, pracownicy służby zdrowia, pracownik Secret Service i wiele innych osób straciło pracę z powodu rzekomego nagłaśniania uroczystych postaw wobec zabójstwa”.

„Charlie Kirk był pobożnym chrześcijaninem. Z nadprzyrodzonego punktu widzenia umarł nie jako ofiara politycznego zamachu, lecz jako męczennik Jezusa Chrystusa – nie w sensie kanonizowanych, lecz jako ten, który dał świadectwo (od greckiego *martyś*) swoim życiem. Oddał swoje życie, podążając za swoim Panem, jako ofiarę za prawdę, że człowiek został stworzony na obraz Boga jako mężczyzna i kobieta, sprzeciwiając się kłamstwom i samookaleczeniom promowanym przez tzw. transideologię i opiekę afirmującą płeć. Wspierał i bronił piękna i świętości małżeństwa i rodziny, ustanowionych przez Boga Stwórcę, a także stawał w obronie godności każdego ludzkiego życia od poczęcia do naturalnej śmierci ustanowionych przez Boga Stwórcę, a także stawał w obronie godności każdego ludzkiego życia od poczęcia do naturalnej śmierci”³.

Zabójstwo Charliego Kirka, które miało zamknąć debatę, wywołało debatę powszechną i poruszenie w całych Stanach Zjednoczonych. Uroczystości wspomnieniowe m.in. z udziałem 85 członków Kongresu odbyły się w Centrum Kennedy’ego w Waszyngtonie, a podczas głównej, wielogodzinnej upamiętniającej ceremonii na stadionie State Farm Stadium w Glendale w Arizonie, przy obecności 40 tysięcy osób na stadionie oraz innych osób w dodatkowych strefach do oglądania uroczystości na telebimach, dorobek i życie 31-letniego zamordowanego influencera wspominało kilkunastu mówców. Wśród nich były najważniejsze osoby w państwie: prezydent USA Donald Trump, który nazwał Kirka „męczennikiem za wolność”, kilku członków gabinetu z sekretarzem stanu Marco Rubio, szefem Pentagonu Petem Hegsethem i wiceprezydentem J.D. Vancem na czele.

Przed prezydentem Trumpem wystąpiła żona Kirka Erika, która po nim przejęła stery organizacji Turning Point USA. Erika Kirk, będąca katoliczką, przebaczyła mordercy męża, powołując się na przykład Chrystusa. „Przebaczam mu, bo to jest to, co robił Chrystus, to jest to, co zrobiłby Charlie. Odpowiedzią na nienawiść nie jest nienawiść (...) to miłość”. „Po zamachu na Charliego nie widzieliśmy przemocy, nie widzieliśmy zamieszek. Nie widzieliśmy rewolucji. Zamiast tego widzieliśmy to, o co mój mąż się modlił, aby zobaczyć w tym kraju. Zobaczyliśmy odrodzenie. Przez ostatni tydzień widzieliśmy, jak ludzie otwierali Biblię po raz pierwszy od

10 lat. Jak modlili się po raz pierwszy, odkąd byli dziećmi. Jak szli do kościoła po raz pierwszy w życiu”. Tłuma-
czyła, że Charlie „chciał ratować młodych mężczyzn, takich jak ten, który go zabił”.

O morderstwo Kirka oskarżony został 22-letni Tyler Robinson, sympatyzujący z lewicą homoseksualista. Na łuskach nabojów znaleziono wypisane lewicowe hasła i logo Antify – skrajnie lewicowej bojówki.

Prezydent Trump pośmiertnie odzna-
czył Charliego Kirka Prezydenckim
Medalem Wolności – najwyższym
cywilnym odznaczeniem w USA – jako
„nieustraszonego przywódcę i wo-
jownika o wolność”, który „na zawsze
zapisuje swoje nazwisko na wiecznej
liście wiecznych amerykańskich boha-
terów”.

„Zabójstwo Charliego Kirka pokazuje
nam, że przestrzeń uniwersytecka
może stać się miejscem totalitaryzmu
i terroru. Mogą o tym zaświadczyć

Charlie Kirk i jego Prezydencki Medal Wolności ^{4,5}

dziesiątki profesorów, którzy dziś nie są w stanie dotrzeć do fanatycznych studentów, wśród których obelgi
i inne przejawy nienawiści są na porządku dziennym” – mówił czeski Prymas Senior kardynał Dominik Duka
na uroczystościach 25-lecia jednego na Słowacji katolickiego uniwersytetu w Ružomberku. „[...] W tej sytuacji
niezastąpiona jest misja uniwersytetu katolickiego. Nie może być ona zastąpiona procesami synodalnymi czy
niezobowiązującymi dyskusjami. [...] Katolickie uniwersytety muszą zabrać głos w tej sprawie i zawsze pamię-
tać słowa, które wypowiedział Charlie Kirk: «Wiara jest silniejsza niż wszelki strach»”⁶.

Więc, czy katolickie uniwersytety zabiorą głos w tej sprawie? A polskie uniwersytety?

Reakcja społeczna na zabójstwo Charliego Kirka była całkowicie odmienna niż po śmierci zatrzymanego przez
policję podejrzanego Georg’a Floyda, kiedy to na ulicach amerykańskich miast szalała przemoc, dokonywano
masowych zniszczeń i wiele miast stanęło w ogniu⁷.

W polskiej sferze szkolnictwa wyższego i nauki także doświadczamy wybuchów nienawiści oraz ataków na
nauczycieli akademickich i sędziów. Pamiętamy atak na profesor Ewę Budzyńską z Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach. Podobne wydarzenie w mniejszym zakresie miało miejsce w Śląskim Uniwersytecie Medycz-
nym w Katowicach i na innych uczelniach. Ataki na wolność akademicką miała powstrzymać nowelizacja
z roku 2021 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, chroniąc fundamentalne prawa i wolności człon-
ków wspólnoty uczelni, „poszanowanie wolności słowa, nauczania, badań naukowych, ogłaszania ich wyni-
ków”. Zgodnie z tą zmianą „nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego wyrażanie przekonań religijnych, świa-
topoglądowych lub filozoficznych”⁸.

Okazuje się, że także to prawo jest łamane. Ostatnio doświadczyli tego dwaj nauczyciele akademicy (profeso-
rowie uniwersytetów gdańskiego i poznańskiego), zarazem sędziowie Trybunału Konstytucyjnego, którzy „stali
się obiektami ataków ze strony środowisk proaborcyjnych”, w tym pracowników naukowych, według których
ich stanowisko jakoby „stoi w sprzeczności z dobrym imieniem uczelni”. „Zwolennicy aborcji domagają się
usunięcia wykładowców z uczelni, na których pracują”. Podobnie nienawistne było wulgarne wyzywanie kato-
lików przez wykładowcę „queer studies” na Uniwersytecie Warszawskim, uchybiające godności nauczyciela

akademickiego. W obronie tych osób wystąpił Instytut Ordo Iuris, sprzeciwiając się „próbom łamania wolności akademickiej, wolności przekonań i niezawisłości sędziowskiej czy sprzeciwiając się używaniu tego rodzaju języka na polskich uniwersytetach⁹.

Jak będzie? Uniwersytety zabiorą głos?

**Opracował
Wojciech Pillich**

Bibliografia:

- 1 <https://www.vaticannews.va/pl/swiat/news/2025-09/charlie-kirk-mial-byc-o-krok-od-przejscia-na-katolicyzm.html>
- 2 <https://www.youtube.com/watch?v=jzUBMlqF1tA>
- 3 <https://dianemontagna.substack.com/p/interview-cardinal-muller-on-charlie>
- 4 people.com
- 5 <https://x.com/bennyjohnson/status/1978236476581175395>
- 6 <https://www.vaticannews.va/pl/swiat/news/2025-09/kard-duka-terror-na-uniwersytetach-czas-wrocic-do-korzeni.html>
- 7 <https://x.com/TheCejrowski/status/1969130741658501372>
- 8 Ustawa z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Dz.U.2021.2141. <https://eli.gov.pl/eli/DU/2021/2141/ogl>
- 9 <https://ordoiuris.pl/informacje-prasowe/ordo-iuris-w-obronie-profesorow-petycja-przeciwko-zwalnianiu-wykladowcow/>

JAK ŻYĆ AKTYWNIE

W środowisku związkowym spotykamy się z brakiem zaangażowania wielu członków, podobnie jak u ogółu społeczności. Występuje powszechny brak społecznej aktywności, obojętność na wydarzenia i znaczące sytuacje. Oczekiwane jest rozwiązywanie problemów przez kogoś innego. Często przez wybranych przedstawicieli. Może to być powodowane ostrożnością, obawą przed zrobieniem błędu, wystawieniem się na osąd opinii publicznej, większości czy przekonaniem o braku umiejętności. Brak dostatecznej aktywności wśród wybranych przedstawicieli poszczególnych środowisk może być także przyczyną małego zainteresowania istniejącymi organizacjami społecznymi.

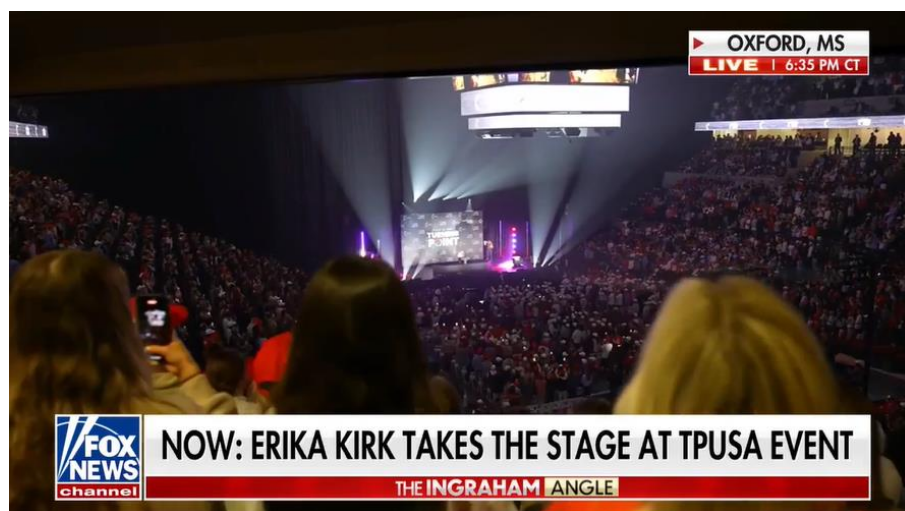
Przyczyn braku aktywności można dopatrywać się także w braku wzorców działania. Rzadko istnieje możliwość poznania motywów czy zasad kształtujących postawy osób znanych z aktywności. Taka możliwość zaistniała.

Osobą o niezwykle dużym wpływie na otoczenie społeczne był Charlie Kirk zastrzelony na kampusie uniwersyteckim w stanie Utah 10 września br., opisany w sąsiadującym artykule. Jego działalność w ramach utworzonej przez niego organizacji *Turning Point USA* (TPUSA) spotykała się szerokim odzewem w Stanach Zjednoczonych oraz powoływaniem licznych oddziałów TPUSA na kampusach. Zabójstwo Charliego Kirka odsłoniło zakres jego oddziaływania. Wywołało wręcz powszechną duchową przemianę Amerykanów, porównywalną do tej w Polsce po śmierć papieża Jana Pawła II, opowiedzianą w relacji Wojciecha Cejrowskiego¹. Przykładowo gwałtownie wzrosła sprzedaż Biblii. We wrześniu 2025 roku wynosiła 2,4 miliona egzemplarzy, co stanowi wzrost o 36% w porównaniu z wrześniem 2024 roku². Organizacja TPUSA po uroczystościach żałobnych otrzymała ponad 120 000 zapytań o możliwość założenia nowych oddziałów uniwersyteckich oraz liczne propozycje jego upamiętnienia. Obecnie TPUSA na kampusach ma już ponad 3500 oddziałów.

W hołdzie, w dniu przypadających 32. urodzin Kirka, TPUSA opublikował listę wskazań, jak żyć tak jak Kirk: „31 Ways to Live Like Charlie Kirk”³. Uznając doniosłość wiedzy o zasadach działania osoby mającej tak wielkie oddziaływanie społeczne jak Charlie Kirk, te zasady przytoczono.

31 WSKAZAŃ, BY ŻYĆ JAK CHARLIE KIRK

1. SZANUJ SZABAT (NIEDZIELE).	17. PIJ HERBATĘ MINT MAJESTY Z DWOMA MIODAMI ⁴ .
2. PISZ CODZIENNIE DZIENNIK.	18. UNIKAJ NARKOTYKÓW I ALKOHOLU.
3. WYSYŁAJ WIADOMOŚCI ZNAJOMYM.	19. NIE BÓJ SIĘ, CO INNI O TOBIE MYŚLĄ.
4. ROZMAWIAJ Z OSOBAMI, Z KTÓRYMI SIĘ NIE ZGADZASZ.	20. ŚPIJ 8 GODZIN.
5. ZAREJESTRUJ SIĘ, ABY GŁOSOWAĆ.	21. WYPOWIADAJ SIĘ W SWOICH MEDIACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH.
6. WEŹ ŚLUB.	22. DOTYKAJ TRAWY I WYCHODŹ NA ŁONO NATURY.
7. MIEJ DZIECI.	23. KAŻDEGO DNIA NAUCZ SIĘ CZEGOŚ NOWEGO.
8. CHODŹ DO KOŚCIOŁA.	24. BĄDŹ LIDERM, NIE OBSERWATOREM.
9. ĆWICZ.	25. NIGDY SIĘ NIE PODDAWAJ.
10. MIEJ SYNA.	26. BĄDŹ ŚMIAŁY I ODWAŻNY.
11. ZAPYTAJ MAŁŻONKA: „JAK MOGĘ CI LEPIEJ SŁUŻYĆ?”.	27. PRZEKONAJ SWOJEGO WROGA.
12. CZYTAJ CODZIENNIE BIBLIĘ.	28. DOWIEDZ SIĘ O UCZELNIANYCH OSZUSTWACH.
13. STRZEŻ SWOICH PRZEKONAŃ.	29. PRACUJ DLA WŁASNEGO KRAJU.
14. JEDZ OSTRE SOSY.	30. STAŃ SIĘ NIEZALEŻNY.
15. NOŚ KIESZONKOWĄ KONSTYTUCJĘ.	31. CHWYĆ MIKROFON.
16. WSPIERAJ LOKALNE FIRMY.	

Do wymienionych zasad można dołączyć informacje, które przekazała jego żona Erica Kirk podczas pierwszego od czasu morderstwa męża wystąpienia w ramach *Turning Point USA* na Uniwersytecie Mississippi (Ole Miss) (fot. zrzut ekranu/foxnews.com[31.10.2025]). Powiedziała, że „Mój mąż nigdy nie płynął z prądem. Wierzył, że trudniejsza droga zawsze jest właściwą, bo komfort nie zmienia świata”. „Charlie każdego ranka, na ścianie, widział oprawione słowa: «Będą znani dzięki śmiałości swojej wiary, wygoda nie zmienia świata». A na jego biurku leżały trzy pytania, które Charlie zapisał i zadawał sobie każdego dnia: «Co mogę dziś zrobić dla kogoś? Co mogę zrobić, aby światu dodać wartości? Jak mogę dziś oddać cześć Bogu?» Zadawaj sobie te pytania każdego dnia, a obiecuję ci, że nabierzesz odwagi. Śmierć jeszcze bardziej uwypukla fakt, że życie jest tylko jedno. Więc żyj tak, jakby to miało znaczenie” – powiedziała Erika. „Nie da się zmienić narodu, jeśli jest się „zniewolonym strachem”⁵.

Podczas tego spotkania także przemawiał i odpowiadał na pytania wiceprezydent USA J.D. Vance, będący przyjacielem zamordowanego Charliego Kirka, stwierdzając, że „właściwie zakorzeniony chrześcijański porzą-

dek moralny jest kluczem do przyszłości kraju”⁶, a Kirk skłonił go do bardziej głośnego mówienia o swojej wierze. „Ale powodem, dla którego staram się być najlepszym mężem, jakim mogę być, najlepszym ojcem, jakim mogę być, powodem, dla którego tak bardzo zależy mi na wszystkich sprawach, o których będziemy rozmawiać, jest to, że wierzę, że zostałem umieszczony w tej pozycji na krótki czas, aby uczynić jak najwięcej dobra dla Boga i dla kraju, który tak bardzo kocham. I to jest najważniejszy sposób, w jaki moja wiara na mnie wpływa”.

Wojciech Pillich

Bibliografia:

1 <https://x.com/TheCejrowski/status/1969130741658501372>

2 <https://www.wsj.com/business/media/bible-sales-surged-following-killing-of-charlie-kirk-7da17aec>

3 <https://richbitterman.com/2025/10/14/charlie-kirk-31st-birthday/>

4 To popularny napój Starbucks, herbata ziołowa bezkofeinowa z mieszanki mięty zielonej, mięty pieprzowej i werbeny cytrynowej, podawana z dwoma saszetkami miodu. Napój zyskał duże zainteresowanie po śmiertelnym postrzeleniu Charliego Kirka. Wyjaśnił on, że: „Dosłownie piję to z jednego powodu, ponieważ bardzo łatwo tracę głos. To jest herbata Mint Majesty z dwoma miodami”.

5 <https://www.foxnews.com/us/erika-kirks-delivers-raw-faith-filled-tribute-late-husband-ole-miss-slept-on-his-side-of-bed>

6 <https://www.foxnews.com/politics/jd-vance-reveals-why-christian-values-key-americas-future-during-tpusa-tribute-charlie-kirk>

Z cyklu: wędrówki po świecie ...

Gwatemala – kraj wiecznej wiosny

	1. Talismán (Meksyk) / El Carmen (Gwatemala) 2. Mazatenango 3. Jezioro Atitlán, Panajachel, Sololá, Jocotenango 4. Antigua Guatemala, Ciudad Vieja, San Antonio 5. Río Hondo 6. Chiquimula	Republika Gwatemali leży w Ameryce Środkowej nad Atlantykiem i Pacyfikiem. Polska ma powierzchnię 3 razy większą niż Gwatemala i 2 razy więcej ludności. Najwyższym szczytem jest uśpiony wulkan Tajumulco (4220 m n.p.m.). Walutą Gwatemali jest Quetzal (GTQ). 1 zł = 2 GTQ (XI 2025).
---	---	--

Biali i Metysi stanowią 56% ludności republiki, Majowie 41,7%, a inni 2,3%. Chrześcijanie tworzą 84,5% populacji, w tym katolicy 42,6% i protestanci 41,9%. Język hiszpański jest oficjalnym językiem. Ponadto, w użyciu jest 21 dialektów Majów i Garifuna.

Ojciec Święty Jan Paweł II pielgrzymował do Gwatemali w latach 1983, 1996 i 2002 – wówczas kanonizował św. Pedro de San José de Betancur (1626-1667). Laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1967 r.

został Miguel Ángel Asturias (1899-1974). Jego ojciec był potomkiem Hiszpana z Asturii, a matka pochodziła z plemienia Majów.

Początki cywilizacji Majów sięgają ok. 2000 lat p. Chr. Majowie budowali miasta oraz piramidy schodkowe, na których szczycie, na platformie, budowali świątynie. W Gwatemali, do czasu zastosowania lidar w archeologii, znane były 74 majske stanowiska archeologiczne. Najbardziej znane są ruiny miasta Tikál z sześcioma piramidami, z których najwyższa ma 45 m wysokości. Dzięki lidarowi, który skanuje teren wiązką lasera i wykrywa obiekty pod roślinnością, wykryto tysiące obiektów w dżunglach Ameryki Środkowej.

Gwatemala wchodziła w skład Wicekrólestwa Nowej Hiszpanii. Stara stolica Antigua została zniszczona w 1773 r. przez trzęsienie ziemi. Od 1776 r. budowano nową stolicę, La Nueva Guatemala de la Asunción, która została poświęcona Matce Bożej Wniebowziętej.

Gwatemala uzyskała niepodległość od Hiszpanii w 1821 r. W 1839 r. została proklamowana niepodległa republika. Po rewolucji czerwcowej w 1871 r. władzę przejął liberał Justo Rufino Barrios, który poczynił wiele liberalnych reform. Wprowadził w życie nową konstytucję, dokonał sekularyzacji państwa i dóbr Kościoła. W latach 1872-1874 wyrzucono franciszkanów i dominikanów. Pozwolono pozostać tylko Siostrom Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo dzięki Stanisławie Samulowskiej, wizjonerce z Gietrzwałdu.

Wczesnie rano o godz. 3.50 wyjeżdżamy autokarem z hotelu Calli w meksykańskim mieście **Santo Domingo Tehuantepec**. Na lutowym czystym niebie błyszczą jasne gwiazdy alfa i beta gwiazdozbioru Centaura oraz niewidoczny z Polski Krzyż Południa. Przed nami długa podróż. Mamy do przejechania 565 km. Przez przejście graniczne **Talismán/El Carmen** dojeżdżamy do gwatemalskiego miasta **Mazatenango**. W centrum miasta jest ratusz, dworzec autobusowy, targ oraz katedra św. Bartłomieja, w której uczestniczymy we Mszy św. Naszą uwagę zwraca roślinność tropikalna – storczyki oraz czerpnia gujańska, której owoce w kształcie kul armatnich są jadalne, ale brzydko pachną. Po dalszych 100 km dojeżdżamy na kolację do hotelu Maya Kakchiquel w **Panajachel**.

Następnego dnia płyniemy statkiem do **Santiago Atitlán**, na przeciwległy brzeg jeziora Atitlán. Jezioro to jest wypełnioną wodą kalderą wulkaniczną, powstałą 85 tys. lat temu. Jego wymiary w najszerszych miejscach wynoszą 18-12 km. Ma powierzchnię 127,7 km², a głębokość 320 m. Żyje tam wprowadzony czarny okoń. Oprócz wulkanu San Pedro w otoczeniu jeziora Atitlán są jeszcze wulkany Atitlán o wys. 3533 m n.p.m.) i Tolimán (3158 m n.p.m.).

fot. 1. Czerpnia gujańska (*Couroupita guianensis*)

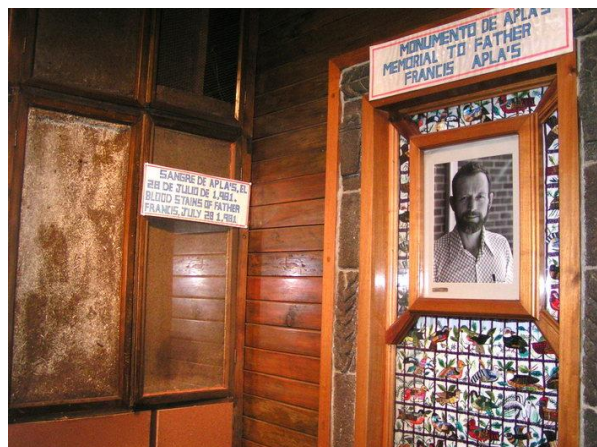

fot. 2. **Wulkan San Pedro** (3020 m n.p.m.) na brzegu jeziora Atitlán (1563 m n.p.m.)

Santiago Atitlán jest jednym z miejsc kultu Maximona, utożsamianego m.in. z katolickim duchownym San Simón, pomagającym Indianom na początku XVI wieku. W Santiago Atitlán jest kościół św. Jakuba Apostoła. W czasie prześladowań Kościoła katolickiego O. Stanley Francisco Aplá's Rother (1935-1981) został tu zamordowany 28 lipca 1981 r., przez trzech zamaskowanych żołnierzy. Ich nazwisk nie ujawniono. O. Rother w 1980 roku przetłumaczył Nowy Testament na dialekt Majów tzu'tujil. Dopiero w 1992 r. możliwe było wydanie go

drukiem.

O. Rother był jednym z 10 katolickich księży zamordowanych w 1981 r. Bojówki rządowe zamordowały i torturowały wielu katolików, w tym Majów. 1 grudnia 2016 roku papież Franciszek potwierdził, że O. Rother poniósł śmierć męczeńską za wiarę. O. Rother został beatyfikowany 23 września 2017 roku w Oklahoma City.

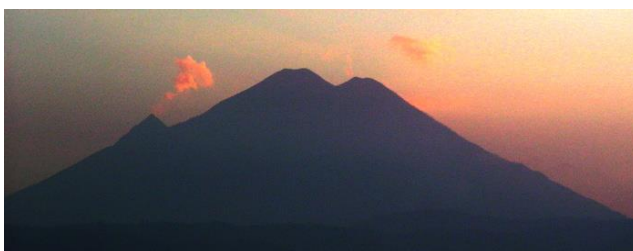

fot. 3. Kaplica męczennika O. Rothera. W gablocie fragment posadzki ze śladami jego krwi.

fot. 4. Kościół św. Franciszka z Asyżu w Panajachel.

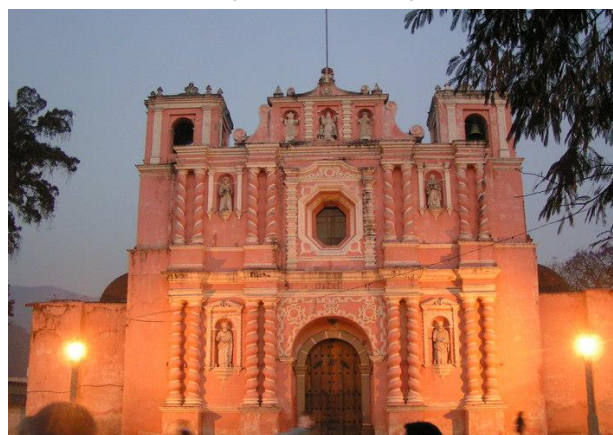

fot. 5. Cmentarz katolicki w Panajachel.

fot. 6. Dymiący Wulkan Ognia (3763 m n.p.m.), Wulkan Acatenango (3976 m n.p.m.) i Wulkan Wody (3760 m n.p.m.) o zachodzie Słońca.

Z Panajachel jedziemy do Sololi, Jocotenango i **Ciudad Vieja**, najstarszej stolicy Gwatemali założonej w 1527 roku, a zniszczonej w roku 1541 przez błoto i wodę z wulkanu Agua.

fot. 7. Kościół Matki Bożej Wniebowziętej w Jocotenango

fot. 8. Ciudad Vieja. Koncert na marimbie. Sztabki wykonane są z drewna palisandrowego. Pod sztabkami umieszczone są rezonatory.

W **Antigua Guatemala** oglądamy kościół i klasztor oo. jezuitów, Park Centralny (Plac Broni), siedzibę władz miejskich (Palacio del Ayuntamiento) z XVIII w., katedrę św. Józefa z XVI w., uniwersytet, szlifiernię jadeitu

i nefrytu, kościół Matki Bożej z góry Karmel, Kościół Matki Bożej z Saragossy, klasztor ss. klarysek, kościół Matki Bożej Łaskawej (La Merced) z XVI w., kolonialny dom (Casa Popenoe), kościół oo. franciszkanów. W Chiquimula odwiedzamy polskich oo. kapucynów w sanktuarium Chrystusa z Drogi Krzyżowej (figura płakała krwawymi łzami).

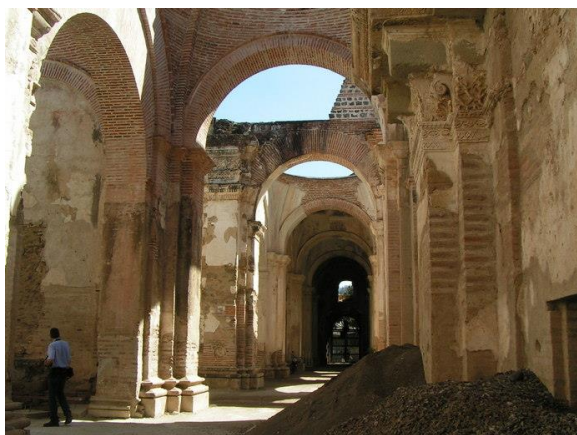
fot. 9. Ciudad Vieja. Taniec gigantów.

fot. 10. Antigua Guatemala. Kościół św. Franciszka. Grób św. Piotra od św. Józefa de Betancur (*Pedro de San José Betancur*), tercjarza franciszkańskiego.

W **stolicy kraju** spotkaliśmy się z byłym polskim konsulem honorowym panem Adamem S. Praunem Tarnawskim, który opowiedział nam o przygotowaniach do wizyty i wizycie Ojca Świętego Jana Pawła II w Gwatemali. Widzieliśmy Kościół Matki Bożej Pokoju (Opus Dei) z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej, pomnik Jana Pawła II, katedrę św. Jakuba i Pałac Prezydencki.

Z szarytkami (Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo) spotkaliśmy się w ich Domu Prowincjonalnym. Szarytki pomagają chorym, prowadzą szpitale. W klasztorze pielęgnowana jest pamięć o siostrze Stanisławie, bo takie imię zakonne przybrała Barbara Samulowska (1865-1950), której Matka Boża objawiła się w Gietrzwałdzie na Warmii w 1877 r. i rozmawiała z nią po polsku. Warmia była wtedy w zaborze pruskim. W 1977 roku Kościół zatwierdził treść objawień jako autentyczną.

fot. 11 i 12. Antigua Guatemala. Katedra św. Józefa, obecnie kościół parafialny. Fasada i zrujnowana nawa. Po trzęsieniu ziemi w 1773 r. przeniesiono siedzibę biskupa do miasta Gwatemala. Tragiczne było kolejne trzęsienie ziemi w 1874 r.

Barbara złożyła śluby zakonne 2.02.1884 r. w domu macierzystym Zgromadzenia w Paryżu przy Rue du Bac 140. W 1895 r. została skierowana do Gwatemali. Podróż trwała 6 tygodni.

W Gwatemali Stanisława Samulowska pełniła różne funkcje w Zgromadzeniu. Była przełożoną nowicjatu, przełożoną sióstr pracujących w szpitalu w Antigua. Pracowała w Quezaltenango i Szpitalu Głównym w stolicy, gdzie przebywało 1500 chorych. W 1922 r. zaostrzyła się walka władz z Kościołem katolickim. Władze nakazały

siostronom opuścić Gwatemalę w ciągu 10 dni. Siostra Stanisława odpowiedziała, że wyjadą razem z pielęgniarkami. Władze wycofały nakaz.

fot. 13. **San Antonio Aguas Calientes.** Kościół św. Antoniego. Kobiety noszą charakterystyczne nakrycia głowy.

fot. 14. San Antonio Aguas Calientes. W warsztacie tkackim.

W 1940 r. praca w Szpitalu Głównym była utrudniona ze względu na szykany ateistycznych władz. Szkołę pielęgniarską zmieniono na świecką. Siostra Stanisława wysyłała siostry do szkół dla uzyskania dyplomów.

6 XII 1950 r. odeszła do Pana mając 85 lat, 66 lat powołania i 55 lat pracy misyjnej. Proces beatyfikacyjny siostry Stanisławy na szczęblu diecezjalnym zakończył się w 2006 r.

Rozmawialiśmy z siostrami i ich przełożonymi, zobaczyliśmy szpital, dokumenty i pamiątki po siostrze Stanisławie. Rozmawialiśmy z siostrą, która śluby złożyła w dniu, kiedy zmarła siostra Stanisława. Siostry w Gwatemali dopiero po śmierci siostry Stanisławy dowiedziały się, że ona rozmawiała z Maryją. Byliśmy w domu centralnym Zgromadzenia. Spotkaliśmy się z uczennicami szkoły prowadzonej przez siostry i pojechaliśmy na cmentarz, gdzie jest grobowiec Sióstr Miłosierdzia. Cmentarz jest ogromny. W pobliżu grobowca podjechaliśmy autokarem.

fot. 15. Siostra Stanisława (Barbara) Samulowska.

fot. 16. Tablica nagrobna siostry Stanisławy.

fot. 17. Dom centralny Sióstr Miłosierdzia.

*Tekst i zdjęcia: **Antoni Winiarski**
Na podstawie pielgrzymki KIK w 2006 r.*

WYBRANE WYDARZENIA

sierpień 2025

Ewa Sobieszczańska

1 sierpnia, Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego – polskie święto państwowe (nie jest ustawowo dniem wolnym od pracy).

Powstanie Warszawskie było największą akcją zbrojną podziemia w okupowanej Europie. Przez 63 dni trwała heroiczna i osamotniona walka z Niemcami, której celem była w pełni niepodległa Polska, wolna od niemieckiej okupacji i sowieckiej dominacji. Mimo militarnej klęski, zapisało się w historii jako symbol niezłomności, odwagi i dążenia do wolności. Uroczystości rocznicowe związane z 81. rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego organizują różnorodne instytucje i organizacje w Warszawie i w całej Polsce.

Obchody przy udziale Prezydenta Andrzeja Dudy i Prezydenta Elektu Karola Nawrockiego rozpoczęły się od uczczenia pomordowanych przez oddziały SS i policję niemiecką tysięcy polskich mężczyzn, kobiet i dzieci – Ofiar rzezi Woli.

Fot. Marek Borawski/KPRP – Wieczorna iluminacja na fasadzie Pałacu Prezydenckiego [31.10.2025].

Szefowie MSZ Polski i Ukrainy Radosław Sikorski i Andrij Sybiha spotkali się w Chobielinie pod Bydgoszczą (w zabytkowym dworku rodziny Sikorskich). Ministrowie rozmawiali m.in. o dwustronnej współpracy oraz dalszej pomocy dla Kijowa. Po spotkaniu obaj ministrowie wystąpili na konferencji prasowej. W ocenie R. Sikorskiego: „jeżeli ma być pokój, to Putin musi zrezygnować z części swoich celów”. „Putin zakończy wojnę wtedy, gdy uzna, że nie jest w stanie osiągnąć swoich celów po akceptowalnym koszcie”. Groźba amerykańskich sankcji „to jest realna groźba czegoś, co by realnie wpłynęło na rosyjską zdolność prowadzenia wojny”.

W ocenie A. Sybiha: „Putin boi się tylko Trumpa” i chce uniknąć sankcji ze strony USA. Strona ukraińska jest gotowa do spotkań najwyższych przywódców – Trumpa, Putina i prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego – „w każdej geografii i w każdym formacie”. www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9853400,sikorski-putin-zakoczy-wojne-gdy-uzna-ze-nie-jest-w-stanie-osiagnac.html

W Kijowie zakończyła się akcja ratownicza po nocnych atakach rosyjskich dronów i rakiet, w których zginęło 31 osób, w tym pięcioro dzieci, rannych zostało 159 osób. Zniszczeniu uległo ponad 100 obiektów. W związku z tragedią ogłoszono w Kijowie dzień żałoby. Instytucje państwowe opuściły flagi do połowy masztu, również ambasada RP.

5 sierpnia. Prezydent Andrzej Duda odmówił podpisania ustawy z dnia 25 lipca 2025 r. o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika i przekazał ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. akademiakopernikanska.gov.pl/weto-prezydenta-wobec-proby-likwidacji-akademii-kopernikanskiej/

W Pałacu Prezydenckim odbyła się uroczystość, podczas której Prezydent RP wręczył odznaczenia państwowe oraz akty odwołania ministrom i doradcom w KPRP.

www.prezydent.pl/kancelaria/archiwum/andrzej-duda/aktualnosci/wydarzenia/uroczystosc-wreczenia-odnaczen-panstwowych-oraz-aktow-odwolania,104489

Na dziedzińcu Pałacu Prezydenckiego odbyła się uroczystość pożegnania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Andrzeja Dudy z Siłami Zbrojnymi RP (fot. ordynariat.wp.mil.pl). Prezydent na uroczystość przybył z Pierw-

szą Damą Agatą Kornhauser-Dudą. W pożegnaniu uczestniczył biskup polowy Wojska Polskiego Wiesław Lechowicz. W uroczystości brali udział Minister Obrony Narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz, generalicja na czele z gen. Wiesławem Kukułą, Szefem Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, żołnierze, abp Jerzy Pańkowski, prawosławny ordynariusz wojskowy ks. płk Tomasz Wola, czasowo pełniący obowiązki naczelnego kapłana ewangelickiego duszpasterstwa wojskowego, oraz ministrowie w Kancelarii Prezydenta. ordynariat.wp.mil.pl/aktualnosci/2025/sierpień-2025/pozegnanie-prezydenta-rp-andrzeja-dudy-z-silami-zbrojnymi-rzeczypospolitej-polskiej/

Prezydent Andrzej Duda wygłosił o godz. 20.00 telewizyjne orędzie, zwieńczające dwie kadencje jego prezydentury. W swoim wystąpieniu ustępujący prezydent podziękował Polakom za ostatnie 10 lat: „Jestem dumny, że daliśmy radę sprostać wyzwaniom takim jak pandemia czy wojna w Ukrainie. To było 10 lat bardzo dobrych dla Polski” – powiedział prezydent. Podziękował przy tym za oddanie na niego głosów w 2015 i 2020 r. „Nie żegnam się, będę nadal aktywny” – podsumował swoje orędzie Andrzej Duda.

www.prezydent.pl/kancelaria/archiwum/andrzej-duda/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/orędzie-prezydent,104461

6 sierpnia. Karol Nawrocki złożył przed Zgromadzeniem Narodowym prezydencką przysięgę, formalnie obejmując urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. „Obejmując z woli Narodu urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, uroczyście przysięgam, że dochowam wierności postanowieniom Konstytucji, będę strzegł niezłomnie godności Narodu, niepodległości i bezpieczeństwa Państwa, a dobro Ojczyzny oraz pomyślność obywateli będą dla mnie zawsze najwyższym nakazem”. Przysięgę zakończył słowami: „Tak mi dopomóż Bóg”.

fot. YouTube/Marek Borawski/KPRP

Po złożeniu przysięgi Prezydent RP Karol Nawrocki wygłosił swoje pierwsze orędzie. www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/zaprzysiężenie-prezydenta-rp-karola-nawrockiego,104583

UROCZYSTOŚCI Z OKAZJI ZAPRZYSIĘŻENIA PREZYDENTA RP KAROLA NAWROCKIEGO	
Warszawa, 6 sierpnia 2025 r.	
10.00 UROCZYSTE ZŁOŻENIE PRZYSIĘGI PRZEZ PREZYDENTA RP WOBEC ZGROMADZENIA NARODOWEGO Sejm RP	14.00 UROCZYSTOŚĆ INWESTYTURY PREZYDENTA RP NA WIELKIEGO MISTRZA ORDERU ORŁA BIAŁEGO I ORDERU ODRODZENIA POLSKI Zamek Królewski
12.00 MSZA ŚWIĘTA W INTENCJI OJCZYZNY I PREZYDENTA RP Bazylika Archikatedralna św. Jana Chrzciciela	15.15 WEJŚCIE PARY PREZYDENCKIEJ DO PAŁACU PREZYDENCKIEGO
	16.30 UROCZYSTOŚĆ PRZYJĘCIA ZWIERZCHNICTWA PREZYDENTA RP NAD SIŁAMI ZBROJNYMI RP Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego

O godz. 12.00 Prezydent RP wraz z Małżonką Martą Nawrocką udali się do Archikatedry św. Jana Chrzciciela przy ul. Świętojańskiej 8. Uroczystą mszę świętą w intencji Ojczyzny i Prezydenta celebrował Prymas Polski abp Wojciech Polak, a homilię wygłosił Metropolita Warszawski abp Adrian Galbas.

Uroczystościom objęcia urzędu prezydenta RP przez Karola Nawrockiego towarzyszy zorganizowany przez Kluby Gazety Polskiej „Biało-

czerwony Marsz dla Prezydenta”, który zgromadził tysiące uczestników z całej Polski. Zgromadzenie rozpoczęło się o godzinie 9:00 przed Sejmem odśpiewaniem Roty i modlitwą różańcową. Następnie Marsz przeszedł przez Aleje Ujazdowskie, plac Trzech Krzyży, Nowy Świat, Krakowskie Przedmieście pod Pałac Prezydencki i plac Zamkowy.

Wraz z zaprzysiężeniem Karola Nawrockiego, zakończyła się dziesięcioletnia prezydentura Andrzeja Dudy. Prezydent sprawował swój urząd przez dwie kadencje od 6 sierpnia 2015 r., dwukrotnie wygrywając wybory prezydenckie. www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/dziesiec-lat-prezydentury-andrzeja-dudy,104496

7 sierpnia. Prezydent RP Karol Nawrocki wręczył akty powołania na stanowiska Szefa Kancelarii Prezydenta RP, Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Zastępcę Szefa Kancelarii Prezydenta RP, Szefa i Zastępcę Szefa Gabinetu Prezydenta RP oraz Sekretarzy i Podsekretarzy Stanu w Kancelarii Prezydenta RP. Szefem Kancelarii Prezydenta RP został Zbigniew Bogucki, a Sekretarzem Stanu Szefem BBN został Sławomir Cenckiewicz.

www.prezydent.pl/aktualnosci/nominacje/powolania-na-stanowiska-kierownicze-w-kancelarii-prezydenta-rp-i-bbn,104735

8 sierpnia. Opublikowana w sieci mapa dotacji z Krajowego Planu Odbudowy dla branży hotelarskiej i gastronomicznej (HoReCa) wywołała lawinę oburzenia w sieci. Środki popłynęły do przedsiębiorców m.in. na ekspresy do kawy, domy na wodzie czy solaria w pizzeriach (jednym z najbardziej szokujących przypadków jest dotacja w wysokości około 443 tys. zł dla firmy prowadzącej klub swingersów w Lublińcu pod Częstochową). Minister funduszy i polityki regionalnej Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz zdecydowała o wstrzymaniu wypłat, dopóki poszczególne umowy nie zostaną skontrolowane i uznane za zgodne z zasadami programu wsparcia tego sektora. <https://tuinwestuje.pl/afera-kpo-na-co-poszly-pieniadze/>

Na Bałtyku powstaje pierwsza w Polsce morska farma wiatrowa - Baltic Power, realizowana przez Grupę ORLEN i kanadyjski Northland Power. Farma Baltic Power ma lokalizację około 23 km od brzegu, na wysokości Choczewa i Łeby, gdzie powstanie port serwisowy farmy. Zainstalowano już pięć turbin wiatrowych o mocy wytwórczej 15 MW każda. Docelowo stanie 76 turbin o wysokości ponad 200 metrów, pracujących na obszarze około 130 km². Orlen i Northland Power podpisały umowę o partnerstwie w ramach projektu morskiej farmy Baltic Power w 2021 r. Orlen posiada 51% udziałów w spółce Baltic Power, pozostałe 49% należy do Northland Power. Spółka zakończyła 2022 rok pełnym zabezpieczeniem umów na wszystkie kluczowe komponenty niezbędne do powstania farmy wiatrowej w ramach zaplanowanego łańcucha dostaw. W roku 2023, wraz z zabezpieczaniem wszystkich decyzji środowiskowych oraz pozwoleń na budowę, Baltic Power rozpoczęła pierwsze prace budowlane na lądzie. Zgodnie z harmonogramem rozpoczęcie budowy zaplanowano na rok 2024, a rozpoczęcie pracy farmy na rok 2026. <https://balticpower.pl/o-projekcie/>

12 sierpnia. Białoruski przemysł jest masowo przestawiany na potrzeby rosyjskiej zbrojeniówki.

www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9860391,msk-pomaga-rosji-szykowac-nowe-wojny.html

13 sierpnia. Prezydent RP Karol Nawrocki reprezentował Polskę podczas telekonferencji zorganizowanej przez Prezydenta USA Donalda Trumpa z europejskimi liderami przed spotkaniem z Władimirem Putinem, które odbędzie się 15 sierpnia w Anchorage, we wspólnej bazie Sił Powietrznych i Lądowych USA Elmendorf-Richardson na Alasce. W ponadgodzinnej rozmowie wzięli udział także Kanclerz Niemiec, Premier Wielkiej Brytanii, Premier Włoch, Prezydent Francji, Prezydent Ukrainy, Przewodnicząca KE, Sekretarz Generalny NATO i Prezydent Finlandii.

14 sierpnia. Prezydent Karol Nawrocki przyjął w Pałacu Prezydenckim Premiera Donalda Tuska, który poprosił o to spotkanie, po telekonferencji Donalda Trumpa z europejskimi liderami. Spotkanie przede wszystkim dotyczyło kwestii międzynarodowych, kwestii bezpieczeństwa, spraw najważniejszych dziś dla Polaków – przekazał Szef Gabinetu Prezydenta RP Paweł Szefernaker.

15 sierpnia. Święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (Matki Boskiej Zielnej).

W podziękowaniu za zebrane plony tego dnia przynosi się do kościoła bukiety złożone ze zbóż, warzyw, owoców, kwiatów i ziół, które na zakończenie liturgii są poświęcone przez kapłana.

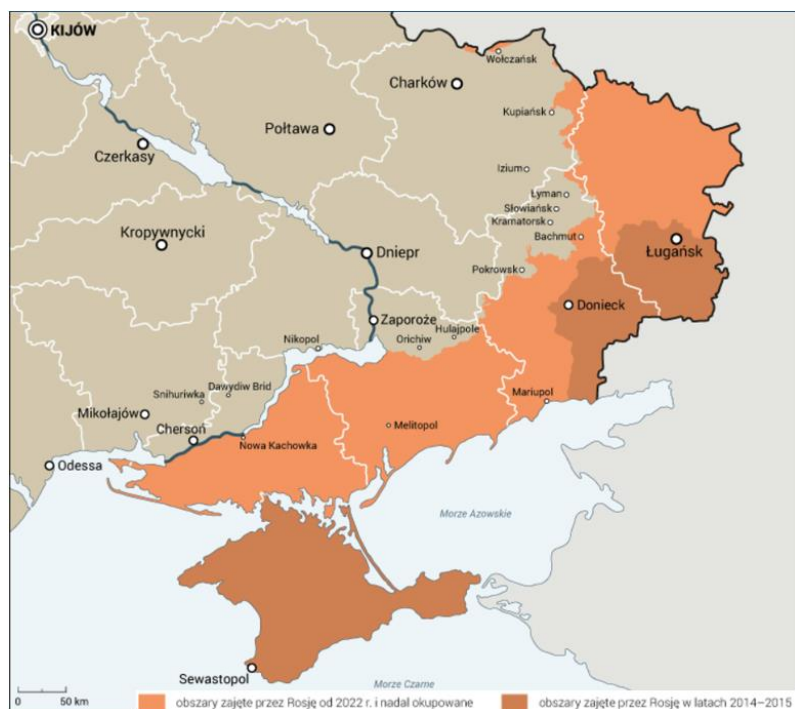
15 sierpnia przypada również **Święto Wojska Polskiego**, czyli święto **Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej** – na pamiątkę zwycięstwa wojsk polskich nad Armią Czerwoną w Bitwie Warszawskiej w 1920 roku, które było kluczowe dla zachowania niepodległości Polski.

Spotkanie prezydenta Donalda Trumpa z Władimirem Putinem w Anchorage na Alasce. Celem rozmów było doprowadzenie do zakończenia wojny Rosji z Ukrainą. Spotkanie trwało blisko trzy godziny, a poza przywódcami uczestniczyli w nim specjalny wysłannik Prezydenta Steve Witkoff, Sekretarz Stanu Marco Rubio, Minister Spraw Zagranicznych Siergiej Ławrow oraz prezydencki doradca Jurij Uszakow.

Po wydarzeniu odwołano zapowiadane rozmowy w szerszym składzie, a także roboczy obiad – ograniczono się jedynie do wspólnego wystąpienia przed prasą. Obie strony określiły rozmowy jako konstruktywne, choć nie były w stanie przedstawić żadnych konkretnych uzgodnień.

Według Ośrodka Studiów Wschodnich:

– „Szczyt w Anchorage wzmacnia pozycję Putina wewnątrz Rosji. Tamtejsza elita interpretuje spotkanie z Trumpem jako potwierdzenie słuszności dotychczasowej polityki”.

– „Z kolei wśród ukraińskiej opinii publicznej honory, z jakimi przyjęto Putina, wywołały falę nieskrywanego oburzenia i krytyki. Dodatkowo usztywni to stanowisko Kijowa i da władzom mocny mandat do asertywności w rozmowach z Amerykanami”.

Przebieg szczytu w Anchorage prezydent USA zrelacjonował europejskim przywódcom podczas spotkania online; w rozmowie uczestniczył prezydent Wołodymyr Zełenski, a Polskę reprezentował prezydent Karol Nawrocki.

Prezydent Donald Trump zaprosił prezydenta Wołodymyra Zełenskigo do Białego Domu na spotkanie 18 sierpnia. Tematem rozmów mają być rosyjskie żądania dotyczące ustępstw terytorialnych, a także zobowiązanie bezpieczeństwa dla Ukrainy.

Sytuacja militarna na wschodniej Ukrainie (stan na 18 sierpnia 2025 r.) Źródło: DeepState, deepstatemap.live
www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2025-08-18/szczyt-na-alasce-sukces-putina-ustepstwa-trumpa

16 sierpnia. W dzień po 105. rocznicy Cudu nad Wisłą, odbyło się uroczyste otwarcie Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Ossowie. Budynek powstał dokładnie tam, gdzie w sierpniu 1920 roku rozegrała się dramatyczna bitwa pod Ossowem – kluczowy moment Cudu nad Wisłą, który zdecydował o zachowaniu niepodległości Polski.

www.propertydesign.pl/architektura/104/zagladamy_do_nowego_muzeum_w_polsce_oto_muzeum_bitwy_warszawskiej_1920_r_w_ossowie_zdjecia,51897.html

17 sierpnia. Przed planowanym spotkaniem prezydenta Ukrainy z prezydentem USA, odbyła się wideokonferencja liderów grupy państw chcących wesprzeć Ukrainę (tzw. koalicji chętnych). Polskę reprezentował Wicepremier, szef MSZ Radosław Sikorski.

18 sierpnia. Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski spotkał się w Białym Domu z Prezydentem USA Donaldem Trumpem. Do Białego Domu przybyli również Premier Włoch Giorgia Meloni, Prezydent Francji Emmanuel Macron, Prezydent Finlandii Alexander Stubb, Kanclerz Niemiec Friedrich Merz, Premier Wielkiej Brytanii Keir Starmer, Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen oraz Sekretarz Generalny NATO Mark Rutte. Nie było przedstawiciela Polski.

Z oficjalnych doniesień wynika, że rozmowy dotyczyły przede wszystkim powojennych gwarancji.

19 sierpnia. Południowokoreański koncern jądrowy Korea Hydro & Nuclear Power (KHNP) potwierdził zakończenie swojej działalności w Polsce. Decyzja KHNP oznacza koniec planów budowy drugiej elektrowni atomowej w Polsce, która miała powstać w Koninie-Pątnowie. Projekt, realizowany we współpracy z PGE Polską Grupą Energetyczną oraz ZE PAK, zakładał budowę dwóch reaktorów. Prezes firmy Whang Dzu Ho oświadczył, że decyzja została podjęta, ponieważ nowy polski rząd „zdecydował o porzuceniu projektów z udziałem przedsiębiorstw państwowych”. Według mediów, na wycofanie się firmy mogła mieć wpływ tajna ugoda, jaką KHNP zawarło z amerykańskim koncernem Westinghouse w głośnym sporze o własność intelektualną. strefabiznesu.pl/poludniowokoreański-koncern-jądrowy-wycofuje-sie-z-polski-po-sporze-z-westinghouse/ar/c3p2-27889191

20 sierpnia. W nocy w miejscowości Osiny na Lubelszczyźnie doszło do incydentu, w którym obiekt latający spadł na pole kukurydzy i eksplodował. W wyniku wybuchu powybijane zostały szyby w pobliskich domach. Wicepremier szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz poinformował później, że obiekt to rosyjski dron oraz

podkreślił, że zdarzenie jest prowokacją Rosji, do której doszło w szczególnym momencie, kiedy trwają dyskusje o pokoju w Ukrainie.

Rosyjskie wojska przeprowadziły nocny atak na Lwów z użyciem dronów Shahed i rakiet. Strona ukraińska informuje o jednej ofierze śmiertelnej i dziesiątkach uszkodzonych budynków. Równocześnie zostało zaatakowane Mukaczewo – miejscowość w Ukrainie w pobliżu granic z Węgrami i Słowacją. Również Zaporozże stało się celem zmasowanych ataków.

W związku z aktywnością rosyjskich sił w polskiej przestrzeni powietrznej operowały samoloty Sił Powietrznych oraz lotnictwa sojuszniczego.

21 sierpnia. Prezydent RP Karol Nawrocki poinformował, że rozpatrzył 22 ustawy, które trafiły do niego z parlamentu i zawetował jedną z nich, tzw. ustawę wiatrakową, w której zawarto też zapisy dotyczące przedłużenia zamrożenia cen energii. Prezydent dodał, że skierował do Sejmu własny projekt ustawy dotyczący zamrożenia cen energii elektrycznej. Zwrócił uwagę na społeczne protesty dotyczące liberalizacji przepisów dotyczących budowy wiatraków. „To rzecz oczywista i emocja oczywista, że ludzie nie chcą mieć przy swoich gospodarstwach domowych 150-metrowych wiatraków. (...) odejście od zasady 10H, zmniejszenie odległości do 500 metrów nie jest rzeczą akceptowalną społecznie”.

22 sierpnia. Do Sądu Okręgowego w Warszawie trafił akt oskarżenia w sprawie tzw. linii Wisły. Prokurator ppłk Marcin Maksjan oskarża m.in. Mariusza Błaszczaka i Sławomira Cenckiewicza o przekroczenie uprawnień. Pada coraz więcej głosów, że to zemsta za ujawnienie obowiązujących za rządów PO-PSL planów oddania wschodniej Polski wrogowi w razie ataku z tego kierunku.

niezalezna.pl/polityka/zemsta-za-ujawnienie-prawdy-do-sadu-trafil-akt-oskarzenia-maksjana-w-sprawie-linii-wisly/550274

Od 1 września 2025 roku MEN wprowadziło dwa nowe przedmioty: edukację obywatelską (zastępuje historię i teraźniejszość w szkołach ponadpodstawowych) i edukację zdrowotną (zastępuje wychowanie do życia w rodzinie, w roku 2025/2026 jest przedmiotem nieobowiązkowym – rodzice lub pełnoletni uczniowie mogą złożyć pisemną rezygnację do 25 września). Zmiany objęły również podstawę programową wychowania fizycznego (obowiązkowe testy sprawnościowe w klasach 1-3 i ćwiczenia rekrutacyjne w klasach 4-8 i szkołach ponadpodstawowych). Dodatkowo, zredukowano wymiar lekcji religii i etyki do jednej godziny tygodniowo.

Nowy przedmiot „edukacja zdrowotna” budzi duży sprzeciw rodziców i pedagogów. Będzie obowiązywał uczniów klas 4 i starszych. Biskupi apelują do rodziców, aby nie wyrażali zgody na udział dzieci w tych zajęciach, uznając je za demoralizujące. Prezydium Konferencji Episkopatu Polski wystąpiło z takim apelem w liście z 14.05.2025 r. episkopat.pl/doc/228925.List-Prezydium-Konferencji-Episkopatu-Polski-w-sprawie-nowego

Edukacja zdrowotna budzi kontrowersje głównie z powodu obecności w programie zagadnień związanych z edukacją seksualną, tożsamością płciową, antykoncepcją i aborcją, które są postrzegane przez środowiska konserwatywne i kościelne jako niezgodne z tradycyjnymi wartościami i światopoglądem. Przedstawiane są argumenty, że treści te wykraczają poza kompetencje szkoły i naruszają prawa rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. Ponadto podnoszone są obawy dotyczące wpływu nauki o seksualności na wrażliwy wiek uczniów, potencjalnego „przesunięcia” akcentu z wartości rodzinnych na zdrowotne oraz braku odpowiedniego przygotowania nauczycieli. Rodzice i nauczyciele zapowiadają serię protestów pod hasłem „NIE dla Edukacji (anty) Zdrowotnej”. (Wycofany przedmiot „wychowanie do życia w rodzinie” funkcjonował od 1998 roku i obejmował tematykę seksualności w kontekście miłości, rodziny i odpowiedzialności).

25 sierpnia. Prezydent Karol Nawrocki zawetował ustawę o pomocy Ukraińcom. „(...) uważam, że 800 plus powinno przysługiwać tylko tym Ukraińcom, którzy podejmują się wysiłku pracy w Polsce. Podobnie z ochroną zdrowia (...) proponuję także nowe rozwiązania dotyczące nadawania obywatelstwa, nie tylko gościom z Ukrainy, ale także z innych regionów. Uważam, że proces nadawania obywatelstwa powinien zostać wydłużony z trzech do 10 lat”.

28 sierpnia. Protest górników i hutników z Sierpnia '80 w Warszawie przed siedzibą partii Polska 2050. Wspierają ich rolnicy. Bezpośrednim powodem organizacji protestu w Warszawie są kontrowersyjne wypowiedzi Minister Funduszy i Polityki Regionalnej Katarzyny Pełczyńskiej-Nałęcz z Polski 2050, według której jedną z głównym przyczyn nierentowności górnictwa są „horrendalnie wysokie wydatki na wynagrodzenia i prze-

rost zatrudnienia”. Sprzeciwiają się też postawie Ministra Energii Miłosza Motyki z PSL, który zapowiedział rewizję umowy społecznej z maja 2021 roku.– Obawiają się wcześniejszej likwidacji kopalń.

Major Maciej „Slab” Krakowian zginął w katastrofie samolotu F-16 podczas ćwiczeń przed pokazami AirSHOW w Radomiu. Był jednym z najbardziej doświadczonych polskich pilotów, dowódcą zespołu. Miał 35 lat. Zostawił żonę i dwóch 4-letnich synów bliźniaków.

Cześć Jego Pamięci!

Na zdjęciu Mjr Maciej „Slab” Krakowian. (fot. Facebook F-16 Tiger Demo Team Poland)

wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/kim-by-l-pilot-f-16/

31 sierpnia. 45. rocznica podpisania Porozumień Sierpniowych. Było to wydarzenie, które otworzyło drogę do powstania niezależnych związków zawodowych, w tym NSZZ „Solidarność” i zapoczątkowało proces obalenia systemu komunistycznego w Polsce i Europie Środkowej.

45
SOLIDARNOŚĆ
TYLKO RAZEM

Prawda
musi kosztować.

Prawda, która
nic nie kosztuje
jest
kłamstwem.

KS. JERZY POPIEŁUSZKO

Redakcja zastrzega sobie prawo do wprowadzenia poprawek, skracania oraz rezygnacji z opublikowania pracy bez podania przyczyn. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” i Redakcja „Wiadomości KSN” nie ponoszą odpowiedzialności za treść prac i osobiste poglądy autorów. Polemika z autorami możliwa jest przez przesłanie listu do Redakcji.

„Wiadomości KSN” Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Redaguje zespół: Małgorzata Kaczyńska, Wojciech Pillich, Maria Sapor, Ewa Sobieszczańska, Krzysztof Weiss.

Korektor: Elżbieta Kniecicka

Redaktor naczelny: Małgorzata Kaczyńska

Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, ul. Waryńskiego 12, 00-631 WARSZAWA

Nr konta: Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty, KSN NSZZ „Solidarność”

92 1020 1068 0000 1102 0000 2733

tel/fax (0-22) 825 73 63, tel. (0-22) 234 98 78, kom. 0 605 222 296

e-mail: info.ksn@solidarnosc.org.pl; strona www: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>

„Wiadomości KSN” są dostępne on-line na stronie internetowej KSN pod adresem: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>